

AVE MARRIA

ŠT. 2 – LETNIK 106 – FEBRUAR 2014

VSEBINA – FEBRUAR 2014

ŠTEVILKA 2

LETNIK 106

FEBRUAR 2014

Mesečnik AVE MARIA izdajajo
slovenski frančiškani v ZDA
14246 Main Street,
Lemont, IL 60439-0608, USA

Naročnina:

30 US\$; 32 CA\$; 28,80 €

Urednik in upravnik:

P. Bernardin Sušnik, OFM

Tel.: (630) 257-3106

e-mail: bernardin@susnik.si

www.avemaria-izlemonta.com

Tisk in distribucija:

DORINA D. O. O., Dermotova 25

1000 Ljubljana, Slovenija

Spremembe naslovov in vse dru-
ge dopise pošiljajte na naslov:

Ave Maria

P. O. Box 608

Lemont, IL 60439-0608

- 33 KOLEDAR
UREDNIK VAM – p. Bernardin Sušnik
- 34 BOG JE USTVARIL ČLOVEKA, DA BI ŽIVEL – bl. Janez Pavel II.
PROSITA, SIMEON IN ANA – p. Vladimir Kos
- 35 NEDELJSKE MISLI – p. Bernardin Sušnik
- 36 BRALI SMO... – razni viri
- 38 IGNACIJ KNOBLEHAR – Franc Jaklič
- 39 FEBRUAR – p. Bernardin Sušnik
- 40 SVEČNICA – zbral p. Bernardin Sušnik
- 41 sveta zgodovina: MOLITEV POSVEČUJE DAN – Henri Daniel-Rops
- 42 MOLITVENI NAMENI ZA FEBRUAR 2014
- 43 spremeni svoj strah: VIII. STRAH ME JE ZASE – p. Anselm Grün
- 45 papežev verouk: "OBDELOVATI IN VAROVATI" – Frančišek
- 46 PREDSTAVITEV APOSTOLSKE SPODBUDE "EVANGELJSKO VESELJE"
IZ APOSTOLSKE SPODBUDE "EVANGELJSKO VESELJE"
- 47 PRVA CERKEV IN (NUJNE) STRUKTURE – Vittorio Messori
- 48 KRISTUSOVE UPODOBITVE – Tomáš Špidlik
- 49 KDOR ZAUPA V GOSPODA, IMA VSEGA V OBILJU – Stanka Mihelič
- 50 KAJ MI POMENI JEZUS IZ NAZARETA – Zorko Simčič
- 51 VATIKAN SE BOJI III. SVETOVNE VOJSKE – Tino Mamić
- 52 STRAH PRED NOVIM – Hubert Požarnik
- KRITIKA KRŠČANSTVA
- 53 naša kultura: FRANCE AVČIN – Silvester Čuk
- 54 NARAVO NOSIMO TUDI V SVOJI ZAVESTI – Tone Strojín
- 55 islam: PROTIKRŠČANSKO NASILJE –
MOLK "ZMERNIH" MUSLIMANOV – Piero Gheddo
- 56 misijoni: UMETNOST NI ISTO KOT UMETNICA – p. Vladimir Kos
- 57 PAKISTAN – agencija Fides
"za narodov blagor": KDOR LAŽE, TA KRADE – p. Bernardin Sušnik
- 63 SPOMINI – Janko Mlakar
3. stran platnic: + DR. JOŽE TRONTELJ
4. stran platnic: KANINSKO POGORJE
DAROVI, RAJNI

VISOKI KANIN je s svojimi 2.587 m najvišji vrh Kaninskega pogorja. Zaradi lege Kanina je z vrha lep razgled od Triglava na eni in vse do Tržaškega zaliva na drugi strani. **Kaninsko pogorje** se dviguje zahodno nad Bovško kotlino. Po vršnem grebenu pogorja teče meja med Slovenijo in Italijo. Na severni strani se spušča v Rabeljsko in Reklansko dolino, na jugozahodu pa v Rezijo. Vrhovi Kaninskega pogorja so: Visoki Kanin (2.587 m), Prestreljenik (2.499 m), Velika Črnelska špica (2.332 m), Jerebica (2.126 m) in Rombon (2.208 m). Kanin je edino slovensko smučišče s smučarskimi tereni nad 2.000 metrov nadmorske višine. Sezona smučanja na Kaninu traja od decembra do prvomajskih praznikov. Smučišče odlikujeta sončna lega in suh sneg. Zaradi plazov je bilo smučišče poškodovano in je bilo zaprto že lansko zimsko sezono, bo pa verjetno samevalo tudi letos, saj banke, namesto da bi poskrbele za usposobljenje tega edinstvenega zimskega središča, raje dajejo kredite zavoženim podjetjem, ki so v rokah "tovarišev", čeprav tega denarja verjetno ne bodo nikoli več videle. Tako se zimski športi s Kanina selijo na zahodno stran v Sella Nevea, kjer evri odtekajo v italijanske žepe, bovška Razvojna zadruga pa ostaja praznih rok.

Kaninski podi skupaj z Rombonskimi predstavljajo najznačilnejši **kraški svet**. Apnenec in velika količina padavin ustvarjata idealne pogoje za nastanek kraških pojavov. Erozija in tektonski premiki so v preteklosti ustvarili veliko zelo globokih jam. Vsako leto v te jame prihajajo jamarske ekspedicije iz dežel, ki predstavljajo svetovne jamarske velesile. Najgloblja jama v Sloveniji in 7. najgloblja na svetu (1.533 m) se imenuje Čehi in so jo odkrili češki jamarji leta 1991.

Nedelje letošnjega **februarja** so zaradi pozne velike noči (20. aprila) še vse v zeleni liturgični barvi, razen prve, ki jo je nadomestil praznik **Marijinega darovanja** ali **svečnica**. Domače ime tega praznika prihaja od blagoslova sveč, ki ga opravljamo na ta dan. 3. februarja mu sledi god svetega škofa in mučenca Blaža, ko je na vrsti **blagoslov sv. Blaža** proti boleznim v grlu. Ta blagoslov izhaja iz stare nepotrjene legende, da naj bi sv. Blaž na poti na morišče ozdravil mladeniča, ki se mu je v grlu zataknila kost. Potrebno pa je vedeti, da je po domače imenovani "Blažev žegen" čisto navadno praznoverje, če ga ne spremlja prejemanje zakramentov in resnično krščansko življenje. Nekaj **februarskih godov**: škof in mučenec *Blaž* in frančiškanski misijonar *Odorik iz Pordenona* (oba 3.); devica in mučenka *Agata* (5.); japonski mučenci *Peter Krstnik*, *Pavel Miki in tovariši* (6.); devica in mučenka *Apolonija* (9.); redovnica, sestra sv. Benedikta *Sholastika* (10.); *Lurška Mati Božja* (11.); izven Slovenije slovanska apostola *Ciril in Metod* (14.); dominikanec in slikar *Angelico da Fiesole* (18.); škof in cerkveni učitelj *Peter Damiani* (21.); spokornik *Konrad Confalonieri* (19.) in opat *Roman* (28).

FEBRUAR – SVEČAN

- 1 S PRVA SOBOTA; Peter Antiohijski, pušč.;
2 N **JEZUSOVO DAROVANJE (SVEČNICA);** Simeon in Ana; Teofan Venard, muč.;
3 P Blaž, šk., muč.; Odorik iz Pordenona, red.;
4 T Andrej Corsini, šk.; Jožef Leoniški, red.;
5 S Agata, dev., muč.; Albuin in Ingenuin, šk.;
6 Č Peter Krstnik, Pavel Miki in tov., japonski muč.; Teofil, muč.; Amand Belgijski, šk.;
7 P PRVI PETEK; Koleta, red.; Rihard, kralj.;
8 S Hieronim Emiliani, red.; Janez de Matha, red. ust.; Jakoba Frangipani, red.;
9 N **5. NAVADNA NEDELJA;** Apolonija, dev., muč.; Mihael Febres Cordero, red.;
10 P Sholastika, dev.; Viljem, pušč.;
11 T Lurška Mati božja, Saturnin, muč.;
12 S Evlalija, muč.; Benedikt Anianski, op.;
13 Č Gregor II., pap.; Janez iz Triore, muč.;
14 P Ciril in Metod, slovanska apostola (*izven Slovenije*); Valentin (Zdravko), muč.;
15 S Jordan Saški, red.; Georgija, dev.;
16 N **6. NAVADNA NEDELJA;** Onezim, šk.; Peteri mučenci iz Egipta; Filipa Mareri, red.;
17 P Sedem ustanoviteljev servitov; Luka Belludi, red.; Frančišek Clet, muč.;
18 T Simeon, šk., muč.; Angelico da Fiesole, red.; slikar; Flavijan, šk.; Heladij, šk.;
19 S Konrad Confalonieri, spok.; Julijan, muč.;
20 Č Silvan, muč.; Leon, šk.; Sadot, muč.;
21 P Peter Damiani, šk., c. uč.; Irena (Mira), dev.;
22 S Sedež apostola Petra; Pashazij, šk.;
23 N **7. NAVADNA NEDELJA;** Polikarp iz Smirne, šk., muč.; Dositej, red.; Lazar, red.;
24 P Matija, ap. (*v Sloveniji*); Sergij, šk.;
25 T Feliks II., pap.; Tarazij (Taras), šk.; Valburga, dev.; Sebastijan iz Gudine, red.;
26 S Egiptovski mučenci; Porfirij, šk.;
27 Č Gabriel od Žalostne Matere božje, red.;
28 P Roman, op.; Ludovika Albertoni, tretjerednica.

*Bolje volka v hlevu imeti,
kot se ob toplen soncu v svečnici greti.*

*Če svēčana mačka na soncu leži,
v sušču spet rada na peč pribeži.*

*Če je svečnica topla, sneg prinaša,
če je mrzla, ga pa odnaša.*

*Če se Polona (9.) v soncu odtaja,
v mokrem poletju gob preostaja.*

UREDNIK VAM

Zdi se mi, da bi se moral po eni strani opravičiti, ker je januarjska številka prišla z zamudo (vsaj v ZDA), po drugi strani pa res ne vem, zakaj bi se opravičeval, saj je AM odšla iz Ljubljane že 24. decembra in je bila najkasneje 26. v New Yorku. Kaj se je potem z njo dogajalo, ostane skrivnost samo za tiste, ki resničnih vzrokov nočejo videti. Ameriška pošta je pač država v državi, počne, kar se ji zljubi, njene cene so vedno višje, usluge pa vedno slabše. S tem se moramo pač sprijazniti, saj se nimamo kam pritožiti.

Ne vem, kaj se dogaja vam, toda meni gre vedno pošteno na smeh, kadar slišim o "global warming" našega planeta. Ko se dnevne temperature vrtijo tam med -5 in -10 C (23 in 14 F), nočne pa med -15 in -20 C (5 in -4 F), zraven pa snežni meteži, kakor je bil okoli novega leta na vzhodu ZDA, na koncu istega tedna pa smo bili nekaj podobnega deležni tudi v Chicagu in okolici, potem res ne vem, če tisti, ki govore o "global warming", sploh kdaj pogledajo skozi okno.

Tiste dni med novim letom in Gospodovim razglasenjem smo pričakovali p. Bernarda iz Johnstowna in p. Krizologa iz New Yorka. Prvi je prišel z avtom, Krizologov avion je pa menda obtičal v snegu.

Zadeva imenovanja ljubljanskega in mariborskega nadškofa se zaenkrat ni nikamor premaknila, vsaj ne toliko, da bi prišlo kako uradno obvestilo. Bajе naj bi nuncij že spravil skupaj imena kandidatov, zanimivo pa je, da je poleg te uradne poti jezuit p. Jože Roblek odnesel v Rim pisma duhovnikov glede kandidatov za nadškofe in je dosegel avdienco ne samo pri kardinalu prefektu Kongregacije za škofe, ampak tudi pri papežu samem, ki mu je potrdil, da je pisma dobil. Kolikor je bilo mogoče razumeti, je bil namen te poti spodrepiti razne skupine (večinoma necerkvene), ki skušajo tudi pri teh imenovanjih mešetariti in pristaviti svoj piskrček. Čigave so te skupine pa tako vemo.

Na kartonu z vašim naslovom je označeno, do kdaj je plačana naročnina AM. Tiste, ki jim je potekla z novim letom ali celo prej prosim, naj jo poravnajo za tekoče leto. Tiste, ki jim je potekla pred decembrom 2013 prosim, naj za vsako neplačano lansko številko dodajo \$2.50. S tem mi ne prihranite samo kup dela, ampak tudi stroške terjatev. Vnaprej hvala!

Februarja godujeta: p. Blaž Chemazar (3.) in p. Metod Ogorevc (14.)

Umri so februarja: p. Beno Korbič (2. febr. 2002); p. Leonard Bogolin (3. febr. 2001); p. Pashal Esser (5. febr. 1937); p. Aleksander Urankar (9. febr. 1958); p. Alfonz Miklavčič (10. febr. 1931); p. Kalist Langerholz (16. febr. 2002); br. Fidelis Jagodic (23. febr. 1934); p. Bonaventura Sovinski (27. febr. 1930). Gospod naj jim da večni mir.
p. Bernardin

Delo nam zemljo polepša in nas s kruhom oskrbi, nam zdravje ohrani in nas greha varuje.

Lenoba je vseh hudobij mati, lenuh in tat sta tovariša.

Delo je velik dar božji in delati je vsakemu stanu velika čast.

bl. Anton Martin Slomšek

BOG JE USTVARIL ČLOVEKA, DA BI ŽIVEL...

Danes je sicer težko govoriti o smrti, ker današnja družba blaginje skuša odstraniti to stvarnost, saj že sama misel nanjo povzroča tesnobo. Kot opozarja koncil (CS 18), »vpričo smrti postane uganka človeškega bivanja največja«. Božja beseda pa to stvarnost osvetljuje, čeprav postopno, vendar tolažilno.

V Stari zavezi prve omembe izražajo splošno človeško izkušnjo, ki je še ne razsvetljuje upanje na blaženo življenje

po smrti. Večinoma so mislili, da se človeško življenje konča v "šeolu", v »deželi teme in smrtne sence, polni smrtne sence in brez reda, kjer je sij podoben temi« (Job 10,20-22). V tem dramatičnem pogledu na smrt si polagoma utira pot božje razodetje, človeško razmišljanje pa se odpira za nova obzorja, ki se bodo v polnosti razjasnila v Novi zavezi. Najprej postane jasno, da je smrt tisti neizprosni sovražnik, ki hoče človeka ugonobiti in podvreči svoji oblasti, vendar smrti ni mogel ustvariti Bog, ker se pač ne more radovati smrti živih (Mdr 1,13). Prvotni božji načrt je bil drugačen, vendar ga je zavrl greh, ki ga je storil človek pod

vplivom zlega duha, kot razlaga knjiga Modrosti: »Bog je človeka ustvaril za nesmrtnost; naredil ga je po podobi svoje lastne narave. Smrt je stopila v svet po hudičevi nevoščljivosti, izkusijo pa jo tisti, ki sodijo v njegov delež« (Mdr 2,23). Na to pojmovanje se sklicuje tudi Jezus in nanj se opira nauk sv. Pavla o Adamu. S svojo smrtjo in vstajenjem je Jezus premagal greh in smrt, ki je posledica greha.

V luči tega, kar je uresničil Jezus, razumemo držo Boga Očeta spričo življenja in smrti njegovih ustvarjenih bitij. Že psalmist je dojel, da Bog ne more prepustiti svojih zvestih služabnikov grobu in dopustiti, da bi njegov sveti doživel uničenje. Izaija predvidi prihodnost, ko bo Bog za vselej uničil smrt in bo obrisal solze z vseh obrazov ter mrtve obudil v novo življenje: »Tvoji mrtvi bodo oživel, njihova trupla bodo vstala. Prebudili se bodo in se vzradovali tisti, ki počivajo v prahu, kajti tvoja rosa je rosa luči, zemlja bo rodila pokojne.«

Že v stari zavezi so preroki svarili, naj človek pričakuje »Gospodov dan« v poštenosti. V popolnem razodetju Nove zaveze je naglašeno, da bodo vsi prišli pred sodbo. Pravični pa naj ne bodo v strahu, kajti obljubljeni jim je, da bodo postali dediči in jim je zagotovljeno: »Pridite, blagoslovljeni mojega Očeta!« Smrt, ki jo vernik sprejema kot ud Kristusovega skrivnostnega telesa, odpira pot k nebeškemu Očetu, ki nam je v Kristusovi smrti izkazal svojo ljubezen. »Za tiste, ki umrjejo v Kristusovi milosti, je smrt deležnost pri Gospodovi smrti, da bi mogli biti deležni tudi njegovega vstajenja,« uči Katekizem katoliške Cerkve.

P. Vladimir Kos

PROSITA, SIMEON IN ANA!

**Haló, svetnika Simeon in Ana!
Pozdravljena, kjer večnost zelení!
Prisluhnita tej pesmici svečána,
ki Vama o ljubezni govori:**

**Za naše trudne starce, trudne starke,
kjer zmeraj bolj na okna src sneži
in kjer ne vérujejo v božje žarke,
ki vsak lahkó osamljenost stopí.**

**Prosita zanje! Se s pesmijo zahvalim.
Boga pozabljajo, ne vem, zakaj.
Naš dih je dar v Njegovih zračnih valih...
V srce doni od zvezdnih ringaraj...**

NEDELJSKE MISLI

2. februar

Jezusovo darovanje (svečnica)

ODREŠENIK JE PRAVI ČLOVEK

Heb 2,14-18

Pismo Hebrejcem zastavlja še danes veliko ugank. Čeprav ima naziv "pismo", je bolj podobno pridigi, ki je bila razposlana raznim cerkvnim skupnostim, ki ji je dodano pisemce (13,22-25). Ne vemo niti, kdo naj bi bili ti "Hebrejci" – gotovo ne kristjani, ki bi govorili hebrejsko, kajti grščina Pisma je izvrstna. Tudi ne vemo, kdo je pisec, čeprav ga je vzhodna Cerkev večinoma pripisovala apostolu Pavlu, vendar mnogo notranjih, predsem jezikoslovnih razlogov kaže, da Pavel z njim ni imel posla. Toda vsebine to ne prizadene: na splošno bi jo lahko onačili kot razlago Kristusovega duhovništva s posebnim poudarkom, kako se je Sveto pismo Stare zaveze uresničilo v Kristusu. Vse to odseva tudi od odlomka, ki ga bremo na svečnico. Najprej oznaka Kristusa, Boga, ki je postal človek in je mnogo višji od angelov. Nato o krvnem sorodstvu: isto meso pri "Sinu" in "mnogih sinovih", ki ga Bog hoče imeti v slavi. Ta sodeležnost je bila potrebna, da je Sin mogel onemogočiti tistega, ki ima oblast nad smrtjo, hudiča in preko vstajenja osvoboditi "mnoge sinove" suženjstva, ki jih je težilo. Ob tej sodeležnosti pa Jezus opravlja svojo *duhovniško* službo kot usmiljen, pa zanesljiv veliki duhovnik. Tako je Kristusovo duhovništvo v popolnem nasprotju z judovskim in poganskim pojmovanjem, da je duhovništvo človeku tuje in ločeno od njega.

9. februar

5. navadna nedelja

APOSTOL OZNANJA KRIŽANEGA JEZUSA

1 Kor 2,1-5

Apostol Pavel ni pozabil časov, ko kot dober Jud nikakor ni mogel priznati, da bi bil pričakovani Mesija križani Mesija. Šele ob Kristusovi prikazni na poti v Damask je odkril, da je križani Mesija v resnici Gospod, ki živi med ljudmi. Če je Bog mogel spreobrniti njega, fanatičnega farizeja, s tem, da mu je pokazal slavo v tako nerazumljivem nesmislu, kot je križ, potem je po njegovem mnenju križ tudi najbolj primeren da spreobrne Korinčane. V Pavlovem pričevanju velja dogodek sam, ne pa Pavlova govorniška spretnost. Ta se lahko spreminja od kraja do kraja. Za Korint je pač izbral kot osnovo Kristusov križ. Zato so lahko njegove besede tudi slabotne: važni so dokazi, ki jih potrjujejo in to so predvsem karizme, izredni darovi, ki se pojavljajo v Korintu. Pavlovi dokazi so veljavni tudi danes. Izredni Božji darovi se v Cerkvi pojavljajo tudi sedaj, le videti jih je treba. Kdor seveda nalašč zapira oči pred očitnimi Božjimi posegi v dvatisočletni zgodovini Cerkve, mu tudi sporočilo o Kristusovem križu ne pomaga. Božji dar pač zahteva sodelovanje – brez tega ni nič. Sodelovanje pa je odvisno od volje in pripravljenosti vsakega posameznika, za kar seveda vsakdo nosi tudi osebno odgovornost, ki je nemogoče preložiti na drugega.

16. februar

6. navadna nedelja

MODROST JZA POVELIČANJE

1 Kor 2,6-10

Pavel tukaj nadaljuje svojo obrambo krščanske modrosti in njene vzvišenosti nad človeško modrostjo. Svoje dokazovanje gradi na Baruhovi pridigi, ki so jo v shodnicah brali na obletnico razrušenja templja. Porušenje templja je zdaj zamenjalo križanje Kristusa, toda niti modri niti angeli niso poznali Božjega načrta, naj Kristus preko smrti preide v slavo. Modrost modrih in angelov je omejena, zato je Bog lahko izrvil svoj načrt ne da bi oni o tem kaj vedeli. Ko je modrost "vladarjev tega sveta" postala nezadostna, je Bog poslal človeku svojega Duha, da bi mu razodel globine njegove skrivnosti, to je načrta, ki je bil dolgo časa skrit: načrta osvoboditve človeka po križu. "Vladarji tega sveta" morebiti dobro poznajo vse zakone, ki urejajo vesolje in človeštvo. Imajo smisel za materijo, znajo primerjati stvari med seboj in delno odkriti nekatere absolutne vrednote. Ne vedo pa, da je Absolutno v bistvu Oseba z vsem, kar to pomeni. Zato nikoli ne vedo, kdaj Bog prihaja in daje človeku ne samo smisel za vse ustvarjeno in za zgodovino, ampak tudi občutek za večnost, željo biti deležen večnosti in sposobnost presojanja vsega, kar iz nje izhaja. Iskanje modrosti pomeni iskanje razlage sveta in tako se človek znajde pred svojo bodočnostjo, ki je enaka Kristusovi: preko križa do slave.

23. februar

7. navadna nedelja

MI SMO KRISTUSOVI, KRISTUS PA BOŽJI

1 Kor 3,16-23

Korinčani, ki so hoteli razumsko modrost, so očitno Pavlu, da jim je svoje oznanilo predstavil v zelo preprosti obliki. Radi so ga primerjali z bolj filozofskimi in razumarskimi pridigarji. Nedeljski odlomek ja Pavlova utemeljitev odnosa do njih. Delo pridigarjev je primerjal delu zidarja: ko je delo končano, se presoja zidarja po kakovosti uporabljenega materiala. Dobri delavci bodo poplačani, manj dobri bodo kaznovani za določen čas, tisti pa, ki so delali tako, da so uničili Božje bivališče v srcih, bodo kaznovani. Uničiti bivališče pomeni pri Pavlu omajati svoj temelj, ki je Jezus Kristus, to je zanikati njegov križ in njegovo vstajenje. Drugi Pavlov razlog izhaja iz primerjave z Jobovo knjigo in s Psalmi. Boga ni mogoče najti na koncu človeške filozofije, ker ne čaka, da bi ga odkrili, ampak se sam razodene, ko po Jezusu pove, kdo je. Tretji razlog je zelo izviren: zakaj bi kristjani morali v uk k temu ali onemu filozofu, ko jih vendar resnica v Kristusu osvobaja vsakega suženjstva in jih naredi za gospodarje zadnje tajnosti vsake stvari? Bog ne govori o sebi tako, da bi drugo znanje izključeval, ampak ga dopolnjuje. Ne gre torej za zanikanje vrednosti raziskovanja, ki ga je treba ne samo nadaljevati, ampak tudi pospešiti, vendar vedno iskati soglasje med raziskovanjem in razodetjem. To soglasje pa je najti samo v veri, ki nadaljuje pot tam, kjer se je raziskovanje ustavilo.

BRALI SMO...

GDANSK — Neznanci so 16. oktobra podtaknili ogenj pred vhod v mošejo v tem poljskem mestu. Požar je povzročil večjo gmotno škodo. Imam Hani Hraish meni, da so se jim hoteli maščevati tisti Poljaki, ki nasprotujejo klanju živali pred začetkom muslimanskega daritvenega praznika.

BUENOS AIRES — Papež Frančišek je 23. decembra za škofa argentinske škofije Santiago del Estero imenoval svojega nekdanjega pomožnega škofa v Buenos Airesu, mons. Vinka Bokaliča, ki ga je 29. maja 2010 posvetil v škofa. Škofija Santiago del Estero spada v metropolijo Tucumán, šteje okrog 700.000 prebivalcev, od katerih jih je 88% katoličanov. Po površini je štirikrat večja od Slovenije, leži v severozahodnem delu osrednje Argentine.

VARŠAVA — Poljska škofovska konferenca želi s konferenco z naslovom "Prihodnost krščanstva v Evropi", ki je bila konec novembra v Varšavi, okrepiti prizadevanja za spravo med katoliško Cerkvijo na Poljskem in v Rusiji ter Rusko pravoslavno cerkvijo in pravoslavni verniki na Poljskem.

VARŠAVA — Poljski škofje so se ob koncu zasedanja svoje konference v izjavi opravičili prizadetim zaradi duhovnikov, ki so se spolno spozabili nad otroki, ter obljubili, da bodo naredili »vse, kar je v naši moči, da se takšni primeri ne bodo ponovili«.

SAN SALVADOR — Nadškof Jose Luis Escobar Alas je na proteste, ker so zaprli nadškofijski urad za človekove pravice (ustanovili so ga leta 1982, da bi raziskali ozadje umora nadškofa Oscarja Arnulfa Romera (1917–1980) ter zločine med državljansko vojno med letoma 1980 in 1991) odgovoril, da zaradi notranje korupcije. Zamenjala ga bo »ustanova, ki se bo s sodobnimi, učinkovitimi in novimi metodami zavzemala za človekove pravice«.

VATIKAN — Kardinal Oscar Rodriguez Maradiaga, eden izmed osmih članov kardinalskega sveta, ki svetuje papežu glede reforme rimske kurije, je za Radio Vatikan izjavil, da želi papež Frančišek z reformo doseči več zbornosti v vodstvu Cerkve. Pri preoblikovanju rimske kurije hoče to vprašanje razširiti na vse kardinale, škofove, duhovnike in laike, da bi zbrali kar največ predlogov za reformo.

VATIKAN — Tiskovni predstavnik Svetega sedeža je povedal, da je papež Frančišek za prihodnje leto napovedal posebno škofovsko sinodo o pastoralni družini. Sinoda bo od 5. do 19. oktobra, na njej pa se bodo predstavniki vseh krajevnih Cerkva posvetovali o "pastoralnih izzivih družine pri evangelizaciji". Na sinodi naj bi obravnavali tudi vprašanje vnovič poročenih ločencev. Isto bodo obravnavali tudi na sinodi leta 2015.

VATIKAN — Papež Frančišek je 17. oktobra sprejel v avdienco predsednika palestinskih avtonomnih oblasti Mahmuda Abasa. V pogovoru sta pozdravila obnovitev izraelsko-palestinskih pogajanj ter izrazila upanje v "pravično in trajno rešitev" spora. Poudarila sta, da so "za mir potrebne pogumne odločitve" pa tudi pomoč mednarodne skupnosti.

DUNAJ — Poslovodja koordinacijskega urada Avstrijske škofovske konference Heinz Hödl je ob svetovnem dnevu prehrane (16. oktobru) in dnevu revščine (17. oktobru) izjavil, da je tekma za pridobivanje rodovitnih površin za energetske rastline sokriva, da kljub več kot zadostni proizvodnji hrane vsake tri sekunde umre en človek. Vedno večje povpraševanje po biogorivu je povzročilo, da za rastline, iz katerih ga pridobivajo, uporabljajo najboljše obdelovalne površine.

DUNAJ — Avstrijski škofje so v pastirskem pismu pred misijonsko nedeljo prebivalce Avstrije spomnili na poslanstvo vsakega kristjana, da oznanja evangelij drugim ter je solidaren in pomaga pomoči potrebnim ljudem. Avstrija je "duhovno obubožala in potrebuje pomoč", so zapisali škofje. Domačinom lep zgled oznanjevanja z besedo in v dejanju dajejo avstrijski misijonarji.

VATIKAN — Papež Frančišek je 26. novembra v nagovoru 3.000 grkokatoliškim romarjem iz Ukrajine in Belorusije (v Rim so romali ob 50. obletnici prenosa posmrtnih ostankov sv. Jozafata v baziliko sv. Petra) priporočil, naj katoliške skupnosti tesno sodelujejo in skupaj izpričujejo vero, pa tudi gradijo "mostove bratstva" do drugih cerkva.

VATIKAN — Papež Frančišek je 2. decembra prvič sprejel v avdienco predsednika izraelske vlade Benjamina Netanjahuja. Govorila sta o možnem papeževem obisku v Sveti deželi v prihodnjem letu, pogajanjih med izraelskimi in palestinskimi oblastmi, varnosti, politiki Irana ter podpori Cerkve v evropskih državah judovskim obredom.

VATIKAN — Papež Frančišek je nizozemske škofove, 2. decembra ob njihovem obisku "grobov apostolov", med drugim pozval, naj si še naprej prizadevajo razčistiti primere spolnih zlorab duhovnikov nad mladoletniki ter pomagajo žrtvam. Pohvalil jih je za to pomoč in jih povabil, naj posegajo v javne razprave o družini, zakonu in zavarovanju življenja, skrbijo za siromašne ljudi in druge na robu življenja ter za katoliško vzgojo in izobraževanje.

VATIKAN — Bostonski nadškof kardinal Sean Patrick O'Malley, je 5. decembra ob koncu drugega posveta osemčlanskega sveta kardinalov za reformo rimske kurije s papežem Frančiškom časnikarjem na tiskovni konferenci povedal, da bo papež Frančišek ustanovil posebno komisijo za zavarovanje otrok pred spolnimi zlorabami.

BETLEHEM — Luč miru je na kraju Jezusovega rojstva 26. novembra prižgal 12-letni Michael Weixlbaumer iz avstrijskega kraja Kematen an der Krems. V bližnji cerkvi je svoje luči miru ob tem plamenu prižgalo več kot 200 avstrijskih romarjev, naslednjega dne pa jo je z letalom pripeljal v Avstrijo, iz katere je potovala po vsej Evropi.

KAIRO — Egipčanska vlada je 25. decembra 2013 Muslimansko bratovščino, islamistično gibanje strmoglavljenega predsednika Mohameda Mursija, razglasila za teroristično organizacijo. Prepovedala ji je vse dejavnosti, vključno z demonstracijami. Vlada je odločila, da bo pripadnike tega 85 let starega gibanja kaznovala v skladu z zakoni.

BONN — Krščanska dobrodelna organizacija Open Doors je zelo zaskrbljena zaradi vedno hujših načrtnih napadov na kristjane v Siriji. Svobodna sirska armada, zlasti uporniška organizacija Islamska država Irak in Sirija (ISIS), hočeta "kristjane izkoreniniti". Zato vse pogosteje napadata posamezne vernike kot tudi kraje, kjer so kristjani v večini. Metropolit Sirske pravoslavne cerkve v Homu in Hamu, nadškof Silvanus Petros Al-nehme, je izjavil: »Kar se ta čas dogaja, so najhujši zločini nad kristjani, ki sem jih doslej doživel.«

BAGDAD — Kaldejski patriarh Louis Raphael I. Sako upa, da bo papež Frančišek obiskal tudi Irak. Za AsiaNews je izjavil: »Kristjani v Iraku potrebujejo takšen obisk, papeževo solidarnost in pomoč.« Kot je papež naredil "čudež" v Siriji, ko je ustavil grozeče vojaško posredovanje, ga lahko naredi tudi pri nas, je prepričan patriarh. Papež si je že zapisal njegovo povabilo. Nekdaj papežev obisk v Iraku ni bil mogoč, danes pa je — tudi zaradi tega, ker bo vlada naredila vse za papeževo varnost.

MOSKVA/KIJEV — Patriarh Kiril I. je ob politični krizi v Ukrajini, ki jo je povzročil vladni »Ne!« pridružitvenemu sporazumu Evropski zvezi (varnostne sile so se znesle nad protestniki), pozval k odpovedi nasilju in "edinosti ljudstva". Pred izbruhi nasilja je opozoril tudi kijevski grkokatoliški veliki nadškof Svjatoslav Ševčuk: »Na nasilje ne smemo odgovarjati z nasiljem, na zlo ne z zlom.«

RIM — Rimski župan Ignazio Marino je za Corriere della Sera izjavil, da v mestni upravi računajo na to, da se bo razglasitve papežev Janeza Pavla II. in Janeza XXIII. za svetnika 27. aprila prihodnje leto udeležilo več kot pet milijonov romarjev in obiskovalcev. Da bodo zmogli sprejeti toliko obiskovalcev, bodo izboljšali povezave med letališčem Fiumicino in središčem mesta (z brzovlaki in avtobusi).

VATIKAN/KAIRO — Tajnik Papeškega sveta za medverski dialog p. Miguel Angel Ayuso Guixot se je 3. decembra v Kairu srečal z namestnikom voditelja univerze Al-Azhar, najpomembnejše izobraževalne ustanove sunitskega islama v arabskem svetu. Okrepilo se je upanje v obnovo rednih stikov in pogovorov med to univerzo in predstavniki Svetega sedeža, prekinjenimi pred tremi leti.

DAMASK — Apostolski nuncij nadškof Mario Zenari je potrdil, da so islamistične enote, med njimi džihadistični borci, zasedle zgodovinsko jedro sirskega krščanskega mesta Maalula in za talke vzeli dvanajst redovnic iz pravoslavne samostana sv. Tekle. Odvedli naj bi jih v 30 kilometrov oddaljeni Yabroud. Sirska ministrica Kindaal-Šammatt je islamiste že pozvala, naj redovnice izpustijo, prav tako papež Frančišek.

DŽAKARTA — Indonezijske oblasti so okoli 8.500 zapornikom krščanske vere ob božiču skrajšale zaporne kazni za od 15 dni do dveh mesecev. Država z najštevilčnejšim muslimanskim prebivalstvom na svetu s tem nadaljuje tradicijo krajšanja kazni ob verskih praznikih in dnevu neodvisnosti. Po navedbah ministrstva se sicer država s 150.000 zaporniki sooča s problemom prenapolnjenosti zaporov.

CIUDAD DE MEXICO — Nadškof kardinal Norberto Carrera je izjavil, da so člani dozdevnega mamilaškega kartela La Familia Michoacana zahtevali od vodstva nadškofije plačilo varščine, grozili pa so tudi njemu. Izjavili so, da bodo umorili enega izmed bogoslovcev, če vodstvo nadškofije ne bo ugodilo njihovi zahtevi.

JERUZALEM — Oblasti so objavile novico, da so arheologi pri gradnji hitre ceste na kraju svetopi-semskega mesta Eštaol pri Jeruzalemu naleteli na ostanke naselja iz 8. do 4. tisočletja pr. Kr. Našli so 10.000 let staro hišo ter stavbo s častilnim kamnom, tako imenovani maseb, iz 6. tisočletja pr. Kr., kar pomeni, da je bilo tukaj tudi svetišče. Odkrite najdbe segajo v obdobje človekovega prehoda z nomadskega na poljedelski način življenja.

LONDON — Mednarodna humanistična in etična zveza je 10. decembra, na svetovni dan človekovih pravic, objavila podatek, da ateistom zaradi zaničanja vere grozi smrt v 13 državah. V treh državah — Savdski Arabiji, Pakistanu in Iranu — je v kazenskem pravu določena smrt za bogokletje, ta pa grozi zanikovalcem verskega prepričanja tudi v Afganistanu (talibani) ter v Nigeriji in Somaliji (islamisti). V 55 državah je kritika ali žalitev religije kaznivo dejanje, v 39 te lahko zaradi tega zaprejo.

SALZBURG — Kongovski škof Fridolin Ambongo Besungu je ob obisku v tej pobrateni avstrijski nadškofiji povedal razveseljivo novico, da so v njegovi domovini upornike razorožili in da so se z Ruando in Burundijem dogovorili za mir. Za to sta si prizadevali predvsem anglikanska in katoliška Cerkev, ki sta najbolj dejavni na področjih vzgoje, izobrazbe in sociale. Veliko jim doprinese tudi ladja Enyelo, ki so jo kupili z darovi iz Salzburga.

BANJA LUKA — Predsednik Škofovske konference BiH škof Franjo Komarica je v pogovoru za dobrodelno organizacijo Cerkev v stiski pozval »politike z Zahoda, naj pritisnejo na bosenske politike, da se bodo končno smeli tudi vojni begunci katoličani vrniti domov v Bosno«. Ti begunci so večinoma Hrvati in so zaradi svojega narodnega porekla zapostavljeni. Politiki bi morali poskrbeti za to, da jim bodo priznane temeljne pravice.

VATIKAN — Papež Frančišek je v nedavnem pogovoru za italijanski dnevnik "La Stampa" dejal, da je zaradi vedno hujšega preganjanja in nasilja nad kristjani po vsem svetu ena njegovih najpomembnejših nalog zbližanje krščanskih cerkva. »Zame je ekumenizem prednost,« je poudaril.

DUBLIN — Irski Narodni odbor za zavarovanje otrok v katoliški Cerkvi je objavil četrti del ugotovitev obsežne preiskave v zvezi z ugotavljanjem spolnih zlorab otrok, pomoči žrtvam in nadaljnjim preprečevanjem tovrstnih zlorab. Posebej je pohvalil škofijo Down in Connor, kritiziral pa je dve redovni skupnosti (Krščanske brate in Družbo sv. Patrika), da so za to premalo naredili.

MELBOURNE — Nadškof Denis Hart je od oblasti zahteval spremembo zakona o splavu. Zdravnik naj bi imel pravico odreči se temu posegu kot tudi, da bi to namesto njega moral opraviti nekdo drug.

IGNACIJ KNOBLEHAR

MISIJONSKA POSTAJA V GONDOKORU. VINCOVA SMRT

nadaljevanje

Vinco je bil Knobleharju svetoval, da naj stavb ne gradijo iz kamna, ampak iz drogov, slame in ilovice, kakor jih delajo domačini. Knoblehar je pa hotel imeli vse zidano. Zvedel je, da se na jugu, pri slapovih Gumbo in Garbo, dobi trdi kamen granit. Sklenil je iz njega narediti temelj, nanj pa zidati z žgano opeko.

V začetku februarja so začeli gnesti in žgati opeko. Drv je mnogo šlo; za steklene bisere so jih črnci od daleč prinašali. Polagoma so črnci poprijeli tudi za delo.

Že zadnjega februarja je mogel Knoblehar blagosloviti granitni temelj. Vanj je vzdal v pločevinasti škatli listine. Blagoslovil je tudi vogelni kamen za kapelo – prvo v sredi Afrike. Pri blagoslavljanju so ga obilno oblivale solze.

Vaški poglavar Medi je kahal v srcu velik gnev do misijonarjev. V noči po blagoslovitvi temelja je sklical ljudi in jih priganjal, da naj te bele može napadejo in poženo nazaj v njih kraje. Knoblehar je zvedel o njegovi nameri. Pozneje je zapisal (*Ljubljanski list 1853, št. 223*): »Ko sem nekoliko časa premišljal, sem se odločil, da jim pojdem, če nas res napadejo, sam naproti. Skušal jih bom pregovoriti, da odstopijo od svoje zločinske nakane. Če me pa ne bodo hoteli poslušati, naj prva puščica ali sulica zadene v prsi mene; moštvo bo potem že samo prišlo za orožje in se branilo. Nato sem priporočil svojo dušo božjemu usmiljenju in daroval svoje življenje Zveličarju, ki je tudi šel zame v smrt. Priporočil sem misijon, če bi res imel ta večer osiroteti, posebnemu božjemu varstvu. Prosil sem Boga, naj tistemu, ki me bo umoril, podeli luč prave vere. Potem sem legel, ker me je skoraj ves dan silno bolela glava in sem bil močno utrujen; kmalu me je zajel globok spanec.«

Ko so vaščani spoznali, da jih Medi hoče pognati v krvav spopad, so se razšli in ga pustili samega.

Drugo jutro je ta človek z več člani svoje družine čakal Knobleharja, ker je upal dobiti od njega mnogo steklenih biserov. Knoblehar je stopil predenj in mu resno in pogumno pogledal v obraz in rekel: »Ti bi moral ščititi misijon, pa ščuvaš ljudi zoper nas. Če ne boš dal miru, se bomo misijonarji preselili drugam, kjer bo vaški poglavar bolje izpolnjeval svoje dolžnosti. Zavedaj se, da so vsi poglavarji iz okolice na kupni dan svečano zajamčili nedotakljivost misijonskega zemljišča!«

Medi je bil v veliki zadregi. Obljubil je, da bo poslej ščitil misijon. Knoblehar mu je dejal, da ima zdaj samo toliko steklenih biserov, kolikor jih za zidavo neobhodno potrebuje. Če se bo za naprej res pravilno vedel do misijona, mu jih bo dal, ko se spet pripelje.

Najprej so zidali iz opeke levo krilo stavbe, določeno za stanovanje misijonarjev. Bližal se je deževni čas, treba je bilo hiteti. Tudi Knoblehar in trije mi-

sijonarji so vsako jutro po maši vzeli v roke lopato in kramp, zidarsko žlico, žago, sekuro in kladivo. Za naporno delo v južnem soncu, ki ga niso bili vajeni, je bilo treba mnogo neupogljive volje. Leni črnci so pa stali okoli zemljišča in gledali. V rokah so imeli sulico in lok, kakor je tam navada; zbijali so šale, dražili delavce in jim iz objestnosti zastavljali pot. Knoblehar je delavcem, zlasti ladjarjem, zapovedal brezpogojno mirnost, ker je vedel, kako hitro se razvname prepri, se konča s tepežem in celo umorom; če bi bil kakšen zamorec umorjen, bi misijonsko osebje nikoli ne bilo varno pred zastrupljenimi puščicami sorodnikov umorjenega. Knoblehar je moral biti tudi v največji vročini pri delavcih; to je pa zelo škodilo njegovemu zdravju. V sporih je vedno tistemu dal prav, ki je prav ravnal, naj bo kdorkoli. Eden izmed Barijcev je nekega delavca tako udaril, da ga je več dni bolelo oko. Knoblehar ga je velel prijeti, ko bo spet prišel blizu. Pa ga več ko dva tedna ni bilo. Ko je potem prišel, je z orožjem pretil delavcem. Tudi pred Knobleharja se je ustopil, izzivalno vihtel sulico, potem se pa odstranil. Klicali so za njim, da to pač ni junaško, oborožen se umikati pred neoboroženim. Vrnil se je; iz oči sta mu goreli sovražnost in maščevalnost. Knoblehar mu je očital, da je nasilno ravnal. Nekaj se je izgovarjal, a so bile same prazne besede. Končno je obljubil prinesiti poškodovanemu delavcu v spravo jagnje. Tretji dan je res pripeljal debelega janjca in še enkrat prosil za odpuščanje.

Črnci so začeli vsaj nekoliko spredvidevati, da jim misijonarji niso sovražniki, ampak jim hočejo samo dobro, zato tudi toliko potrpijo z njimi. Vendar je mogel samo dobrodušni Knoblehar zapisati o njih: »Prav radi nas imajo in nas spoštujejo, kolikor se more pričakovati od neomikanih zamorcev. Bog, prečista Devica Marija in vsi naši angeli varuhi so z nami; in naj bi se naše srce ne veselilo in dvigalo k Bogu?« (*Zgodnja Danica 2. junija 1853*). Za vsako delo in uslugo jih je tako obsopal s steklenimi biseri, da jih je od 1.200 kg imel 3. marca samo še 220 kg. Moral je odsloviti večino delavcev in ustaviti nadaljnje nakupovanje gradiva. Ladjarji in delavci so hiteli, da spravijo levo krilo pred dežjem pod streho.

21. februarja je Knoblehar pisal semeniškemu vodji Novaku. V pismu pravi:

»Tolikokrat in tako rad se pogovarjam s tukajšnjimi rojaki o Slovencih, o Ljubljani, o bogoslovnem semenišču in o njegovih predstojnikih, ki mi je bilo (na zadnjem obisku) pri njih tako dobro. Pri njih sem preživel mnogo prijetnih ur in Vi, prečastiti gospod, ste mi jih s svojo priljudnostjo še bolj olajšali. Vsak dan molim pri sv. maši za svoje rojake in tudi čez dan večkrat pošiljam v kapelici naše ladje pred oltarjem Matere božje h Gospodu goreče prošnje zanje.«

FEBRUAR

V preteklih letih je bilo objavljeno vse, kar je slovenski etnolog Niko Kuret nabral zanimivosti o mesecu februarju. Naj letos sledi nekaj manj znanih podatkov o tem mesecu.

Februar je po gregorijanskem koledarju drugi mesec v letu in je edini, ki ima samo 28 dni (29 v prestopnih letih). Velja za zadnji zimski mesec na severni polobli in zadnji poletni mesec na južni polobli, čeprav se vreme teh pravil ne drži, saj je mnogokrat prva polovica marca še čisto zimska.

Astrološko se februar začne s soncem v znamenju Vodnarja, konča pa s soncem v znamenju Rib. Astronomsko se pa začne s Kozorogom in konča z Vodnarjem.

Ime meseca izhaja iz latinskega *februare*, kar pomeni "očistiti" ali "zdravilo zmot". To ime je dobilo, ker je bil februar v rimskem koledarju čas obrednega očiščevanja, ki so ga opravljali v čast etruščanskemu božanstvu po imenu "Februus" in rimski boginji "Febris", katerih dan je bil 14. februar. Vse kaže, da je to pogansko praznovanje prevzelo krščansko praznovanje v čast svete Febronije, ki jo je potem spodrinil sveti Valentin. Februar je bil zadnji koledarju dodan mesec, saj so Rimljani imeli zimo za čas brez mesecev. Po legendah je bil rimski kralj Numa Pompilij, ki je leta 700 oba meseca vključil v koledar, da bi ga izenačil s koledarjem sončnega leta: februar je takrat imel 29 dni. Cesar Avgust je februarju vzel en dan in ga dodal mesecu, ki se je imenoval po njem – avgustu, ki se je prej imenoval "sekstilij". Na ta način mesec, posvečen Juliju Cezarju, "julij", ni bil več daljši od avgusta. Ker pa o tem

pričajo ne povsem zanesljivi viri, jim ugovarjajo mnogi zgodovinarji, ki sodijo, da je bolj verjetno, da je februar imel vedno samo 28 dni.

Uradno je bil februar zadnji mesec rimskega leta, ki se je začelo z marcem. Ker pa koledarski izračuni starega časa niso bili točni, so rimski duhovniki občasno dodali po februarju vmesni mesec, imenovan "mercedonius", da so tako spet izravnali mesece in letne čase.

Zgodovinska imena februarja so anglosaški "solmoneth" (mesec blata) in "Kale-monath", ki odgovarja karolinškemu imenu "hornung". V starem japonskem koledarju je ta mesec imenovan "kisaragi", kar pomeni "mesec

zamenjave oblačil". Drugo japonsko ime je "mumetsuki", kar pomeni "mesec, ko se vidijo češpljevi cvetovi", pa tudi "konometsuki", "mesec ko drevesa zažive novo življenje". V finščini se februar imenuje "helmiku", kar pomeni "mesec bisera". V Združenih državah in v Kanadi je februar znan kot "Black History Month" (mesec črne zgodovine).

Groundhog – ameriški svizec

Februar se v navadnih letih začne istega dne kot marec in november, v prestopnih pa kot avgust. Februar na severni polobli odgovarja avgustu na južni polobli in obratno.

Dragi kamen februarja je ametist, cvet meseca pa vijolica ali primula.

Nekajkrat v zgodovini je obstojal tudi 30. februar: leta 1712 na Švedskem ter leta 1930 in 1931 v Sovjetski zvezi. Kot poroča Giovanni Sacrobosco leta 1235, naj

bi bil 30. februar v rabi tudi pri Rimljanih nekaj let ob prehodu prvega stoletja pred Kristusom v prvo stoletje po Kristusu.

Posebna zadeva, ki je v navadi v Združenih državah in Kanadi, je "Groundhog Day" ("Dan svizca"; groundhog je namreč ameriški svizec, žival, ki koplje podzemeljske rove). Praznujejo ga 2. februarja.

Leta 1723 so Indijanci Delaware v današnji zvezni državi Pennsylvaniji postavili svoje taborišča na polpota med rekama Allegheny in Susquehanna v kraju ki se imenuje Punxsutawney (*to čudo se izgovori "Pánksetoni"*) in je kakih 90 milj severovzhodno od Pittsburgha. Delawari so imeli svizca za svojega

častivrednega prednika. V skladu z verovanjem Delawarov o stvarjenju so njihovi predniki začeli živeti kot živali na "Materi Zemlji" in so šele stoletja pozneje začeli loviti in živeti kot ljudje.

Ime Punxsutawney prihaja od indijanske oznake kraja "ponksad-uteney", kar pomeni "mesto mušic". Znano je tudi pod imenoma "Woodchuck", kar pomeni ameriškega svizca in izhaja iz indijanske legende "Svizec Wojak", ki so ga imeli za svojega davnega prednika.

Ko so prišli v 18. stoletju v te kraje nemški naseljenci, so prinesli s seboj izročilo, ki je znano pod imenom "Candlemas Day", kar odgovarja naši svečnici, izvira pa

Spomenik svizcu
Wiaton, Kanada

iz poganskega praznovanja, imenovanega "Imbolc". To naj bila srednja točka med zimskim sončnim obratom (solsticijem) in pomladanskim enakonočjem (ekvinokcijem). Veljalo je – sicer praznovorno – prepričanje, da bo druga polovica zime snežena in mrzla, če je ta dan lepo vreme. V prvih krščanskih časih v Evropi se je uveljavila navada, da so na svečnico duhovniki blagoslavljali sveče in jih razdelili ljudem za svečavo v zimski temi. Na vsakem hišnem oknu je bila prižgana sveča. Prepričanje o vremenu je pa ostalo: če je 2. februarja, na pol poti zime, sijalo sonce, bo še šest tednov zimskega vremena.

Prvo ameriško poročilo o "Dnevu svizca" je v Centru za pennsylvanijsko holandsko folkloro v Franklin and Marshall College:

4. februar 1841 – iz dnevnika trgovca Jamesa Morrisa iz Morgantowna, Berks County (Pennsyl-

ženjem, kjer je na razpolago jed, imajo govore, eno ali več igravic, medsebojno besedno zbadanje in druge zabave. Edini jezik, ki ga govore ob tej priliki, je pennsylvanijsko nemško narečje. Kdor spregovori angleško, mora plačati kazen, običajno s kovancem za 5, 10 ali 25 centov za vsako besedo. Denar dajejo v skledo sredi mize.

To praznovanje, ki se je začelo leta 1937, pritegne do 700 udeležencev, večinoma potomcev Nemcev v Pennsylvaniji.

vania): »... Zadnji torek, drugega, je bila svečnica, dan, ko po prepričanju Nemcev, svizec pokuka iz svojega zimskega brloga. Ce vidi svojo senco, smukne nazaj spat še za šest tednov. Ce je pa dan oblačen, ostane zunaj in vreme bo umirjeno.«

Moderna oblika tega praznika je jutranje opazovanje svizca, ki prileze iz svojega brloga. V jugovzhodni Pennsylvaniji praznujejo ta dan z dru-

SVEČNICA

zbral p. Bernardin

Katoliška Cerkev praznuje 2. februarja **Jezusovo darovanje v templju** (Lk 2,22-39). Praznik se po domače imenuje **svečnica**, ker na ta dan v cerkvah blagoslavljajo sveče, simbol Kristusa, "luč v razodetje poganom", kakor je dete Jezusa imenoval stari Simeon ob darovanju v jeruzalemskem templju, ki je bilo po judovski Postavi predpisano za moške prvorojence.

Praznik se imenuje tudi **Marijino očiščevanje**, ker so po judovski navadi ženo imeli za nečisto 40 dni po porodu sina in je morala iti v tempelj k očiščevanju: 2. februar je ravno 40 dni po 25. decembru, dnevu Jezusovega rojstva.

V starih časih so ta spomin praznovali 14. februarja (40 dni po prazniku razglasenja). Pričevanje o tem nam je sporočila nuna Egerija v *Itinerarium Egeriae* (Potopis Egerije), ki je romala po svetih krajih v letih 381-384. Poimenovanje "svečnica", kot jo na splošno imenujejo ljudje, prihaja od podobnosti z obredom "Lucernare", o katerem govori Egerija: »Prižgejo vse svetilke in sveče in tako naredo veliko luč« (Itinerarium Egeriae 24,2) in od prastarih obrednih baklad, ki so jih imeli ob *Lupercalijah* (predrimskem praznovanju iz srede februarja). Toda najbolj značilna podobnost med obema praznikoma sta ideji očiščevanja. Ena se nanaša na hebrejsko navado, ki je bila uzakonjena v 3. Mojzesovi knjigi (12,2-4):

»Ženska, ki spočne in rodi dečka, bo nečista sedem dni, kolikor časa je nečista ob svoji mesečni čišči. Osmi dan naj se obreže meso njegove prednje kožice. Potem naj mati ostane še triintriideset dni v krvi očiščevanja: nič svetega naj se ne dotika in naj ne hodi v svetišče, dokler se ne dopolnijo dnevi njenega očiščevanja.«

Druga pa se nanaša na *februatio*. Rimski predniki so namreč Februe imenovali zadoščevanja in mnogi znaki potrjujejo ta pomen besede. Del praznovanja *Lupercalij* sredi februarja je bil prav obred očiščevanja, pri katerem so uporabljali kosme volne, imenovane *februe*. Papež Gelazij (492-496) je od rimskega senata dosegel ukinitvev *Lupercalij*, ki jih je nadomestila prav svečnica. V 6. stoletju je Justinijan datum praznovanja premaknil na 2. februar, kot se praznuje še danes. Naslednji dan, na god sv. Blaža, se podeljuje *blagoslov sv. Blaža* z dvema prekrižanima svečama. Če sta bili blagoslovljeni prejšnji dan, se jima pripisuje čudežna moč.

Svečnico so praznovali tudi v nekaterih tradicijah predkrščanskih ver in nekateri raziskovalci sodijo, da je bila krščanska svečnica vpeljana prav kot zamenjava za prejšnjo. Taka predkrščanska tradicija je keltski *Imbolc*, ki je zaznamoval prehod iz zime v pomlad, ali iz najhujše teme in mraza v oživljanje luči, saj je sredi med 21. decembrom in 21. marcem.

VSAKDANJE ŽIVLJENJE V PALESTINI V JEZUSOVEM ČASU

Henri Daniel-Rops

TRETJI DEL

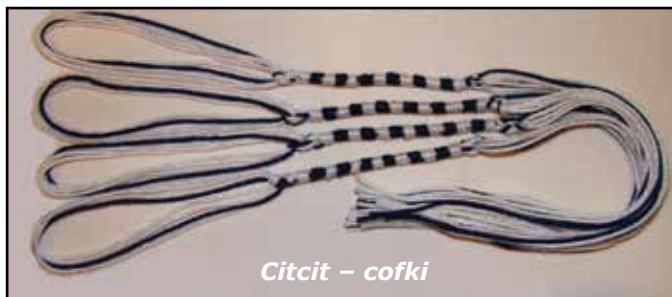
LJUDSTVO IN NJEGOV BOG

I. POGlavJE
BOŽJI ČASI

MOLITEV POSVEČUJE DAN

Zvest Jud je molil vsak dan in to večkrat na dan. Kdor je živel v deželah islama, je lahko občudoval obredno točnost, s katero musliman kjerkoli je, ko pride določena ura, pogrne svoj plašč na tla, se sezuje, poškropi svoje podlakti z nekaj kapljicami vode in obrnjen proti Mekki moli preprosto, resno in brez spakovanja. Ta občudovanja vredna navada, ki jo je Mohamed brez dvoma podedoval od svojih izraelskih sopotnikov, ki so mu pomagali oblikovati njegova sporočila, nam daje točno idejo, kakšna je morala biti vsakdanja molitev vernih Judov.

»Bog je govoril Izraelu in jaz sem ti to ponovil,« je rekel rabi Eleazar kakih sto let po Jezusu. »Ko pride čas molitve, pojdi molit v shodnico svojega mesta. Če ne moreš moliti v shodnici, moli na svojem polju. Če ne moreš moliti na svojem polju, moli v svoji hiši. Če ne moreš moliti v svoji hiši, moli v svoji postelji in vsaj tam govori Bogu v tišini svojega srca!«

Citcit – cofki

je še sedaj v rabi – širok šal, ki so ga vrgli na glavo in na rame in je segal do pasu tako, da je pokrival ves gornji del telesa. Če le mogoče je bil narejen iz bele svile, pogosto z vtkanim grozdom ali granatnim jabolkom hiacintno modre barve z obrednimi resami na koncih, na vogalih pa s *citcit*, čopki iz osmih nitk, tako da je njihovo skupno število dvaintrideset bilo enako številčni vrednosti besede "srce". (*Hebrejščina ni poznala številik, ampak je imela vsaka črka tudi številčno vrednost. "Srce" je v hebrejščini "leb", kar se napiše "lb": L=30, B=2, torej 32; op. ur.*) Kar zadeva tefilim – grški izraz za to je "phylacteria" – so to bile majhne črne škatlice v obliki kocke iz kože "čistih" živali, v katerih so bili na pergamentu napisani odlomki iz 2. in 5. Mojzesove knjige (2 Mz 13,1-16; 5 Mz 6,4.9; 11,13-21), ki so jih z jermenčki pritrdili na čelo in na dlani.

Obračali so se v smeri Jeruzalema po zgledu, ki ga je dal Daniel v izgnanstvu (Dan 6,11). Če so bili v svetem mestu, so se obračali proti templju; če so

Na tleh ogrnjena z molitvenim šalom

To je bila torej brezpogojna obveznost vseh odraslih, kar pomeni od trinajstega leta dalje. Edino ženske, otroci in sužnji so bili izvzeti. Ure, ob katerih je bilo treba recitirati molitve, so se tekom časa menjale, toda kaže, da so v Jezusovem času molili zjutraj in zvečer, pa tudi opoldne, kot pravi psalm (55,18), kar odgovarja šesti uri, kot dobesedno pravijo Apostolska dela, da se je Peter vzel na teraso, da bi molil (10,9).

Dosleden Jud si je za molitev moral nadeti *talét*, "molitveni šal" in nositi *tefilim*. To je bilo tako zelo obvezno, da več talmudskih spisov zatrjuje, da se celo Bog drži tega pravila. Talét je bil – in je še, ker

Tefilim

Š'ma Jisrael – Poslušaj, Izrael

שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יְיָ אֱלֹהֵינוּ, יְיָ אֶחָד:

בְּרִידָה שֵׁשׁ בְּבוֹד טְלִבְחוֹ לְעוֹלָם וָעֶד:

וְאֵתְּבֹה אֶת יְיָ אֱלֹהֵינוּ, בְּבִלְלִבְבָּנוּ, וּבְבִלְ

נַפְשָׁנוּ, וּבְבִלְ מֵאֲרָה: וְהָיוּ

הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה, אֲשֶׁר אָנֹכִי מְצַוֶּה הַיּוֹם, עַל

לְבָבְךָ: וְשִׁנְנָתָם לְבִנְיָהּ וּרְבִרְתָּ בָּס, בְּשִׂכְחֶךָ

בְּבֵיתְךָ וּבְלִבְיָהּ בְּרִידָה וּבְשִׂבְבָּהּ וּבְקוֹמָהּ:

וּקְשַׁרְתָּם לְאוֹת עַל יָרֵךְ, וְהָיוּ לְמַטְבַּת בֵּין

עֵינֶיךָ: וּבְתַבְחָתָם עַל מְוֹנוֹת בֵּיתְךָ וּבְשִׁעְרֶיךָ:

bili v templju pa proti najsvetejšemu. Načelno niso poklekovali; to so delali le ob važnih priložnostih, da bi Boga bolj nujno prosili. Namesto tega so se pogosto vrgli na tla, bodisi s skrčenimi koleno, bodisi s skrčenimi koleno in razširjenimi rokami, ali pa so

še sklonili čelo kar se da nizko in se vrgli z obrazom na tleh. Dvigniti roke proti nebu je bila tudi običajna kretnja pri molitvi: »Moja molitev naj se kakor kadilo usmerja predte, vzdigovanje mojih rok kakor večerna daritev« (Ps 141,2). Ta način bo tudi zelo priljubljen pri prvih kristjanah, kar dokazujejo slavni "orantes" v katakombah. Nasprotno pa rok niso sklepali; zdi se, da se je ta navada pojavila šele v 5. sto-

letju po Kr. in je prišla ali iz Bizanca, ali pa od germanskih rodov. Pravi vernik je molil s povešenimi očmi, kot cestnar v evangeliju in se včasih tolkel po prsih (Lk 18,13) in to navadno kar glasno.

Za vsakdanjo molitev so uporabljali dve besedili. Prvo, ki je bilo obvezno zjutraj in zvečer, pa so ga izven tega izgovarjali tudi ob marsikateri drugi priložnosti, prav kakor katoličani molimo očenaš in zdravamarijo, je bil znana Š'mà. Poslušaj! Š'mà ... je prva beseda. To je izpoved vere, vzeta iz 5. Mojzesove knjige: »Poslušaj, Izrael: Gospod je naš Bog, Gospod je edini! Ljubi Gospoda, svojega Boga,

z vsem srcem, z vso dušo in z vso močjo! Te besede, ki ti jih danes zapovedujem, naj bodo v tvojem srcu. Ponavljaj jih svojim sinovom in govôri o njih, ko bivaš v svoji hiši in ko hodiš po poti, ko legaš in ko vstajaš! Priveži si jih za znamenje na roko in naj ti bodo za čelni nakit med očmi! Napiši jih na hišne podboje in na mestna vrata!« (6,4-9). Tudi besedila, ki temu sledijo v naslednjih odstavkih, ponavljajo enake izpovedi strogega enoboštva in opominjajo vernike k neomajni zvestobi.

Druga molitev je bila daljša. Treba jo je bilo moliti trikrat na dan, tudi potihem, če ni bilo mogoče glasno. Po vsej verjetnosti je to bila molitev, ki sta jo šla Peter in Janez molit v tempelj ob deveti uri, kot poročajo Apostolska dela (3,1). Danes se imenuje Š'mone Esré, "osemnajst blagoslovov"; toda današnja oblika ni enaka tisti, ki so jo molili Jezus in učenci. Danes je v njej omenjeno razrušenje templja in celo sekta Nazarencov, toda bistvene prvine so veliko starejše in verski ideal Izraelcev se izraža s presenetljivo silo in včasih tudi lepoto. Dolga, počasna in vztrajna v svojem ponavljanju je bila Š'mone Esré sijajna zaradi navdušenja, ki je od prvih vrstic dalje potegnil dušo, da je slavila in poveličevala Večnega, Boga Abrahamovega, Izakovega in Jakobovega, velikega,

močnega in strašnega gospodarja, ki je pa tudi delilec vseh dobrin, tisti, ki oživlja vse na zemlji, pa tudi tisti, od katerega prihaja vsa modrost in vsa svetost. Čeprav so številni Judje molili te vrstice čisto mehanično, »kakor da izpolnjujejo neko dolgočasno nalogo,« kot priznava spis Berakot, ni zato nič manj občudovanja vredno, kako je bil dan vsakega vernika s temi gorečimi stavki ubran, posvečen Bogu. In prošnje, ki so

719. בְּאֲשֶׁר מְגִיעַ לַחַיִּי עוֹלְמוֹת, שָׁבוּ חַיִּי בְּרִכּוֹת הַתְּפִלָּה, וּפְתַח בּוֹ פֶּסוּק (תְּהִלִּים נ"א) אֲדֹנָי שְׁפָתַי תִּפְתַּח וּפִי יִגִּיד תְּהִלָּתְךָ. אִזְ עַמְּךָ הָאֲמֻצְעֵי מִתְחַבְּרִים עִמָּהּ בְּחִבְיָבוֹת שֶׁל נְשִׁיקוֹת הַשְּׁפָתִים, שֶׁהֵם נֹצֵחַ וְהוֹד, וְהַלְשׁוֹן הוּא צָדִיק בִּינֵיהֶם. לְשׁוֹן לְמַדִּים. בְּאוֹתוֹ זְמַן נֹאמֵר, (בְּרֵאשִׁית כ"ט) וַיִּשֶׁק יַעֲקֹב לְרַחֵל. וְאִזְ קוֹרְאִים לְאוֹתָהּ תִּיהָ כְּבוֹד כְּבוֹד, אֲבָא וְאֵמָא, מְקַדֵּשׁ מְקַדֵּשׁ. אִזְ הִירָם מִתְקַדֵּשׁ כְּמוֹ שְׂרָאוּי, וְאִזְ נֹאמֵר וּבַחֲדָשׁ הָרֵאשׁוֹן, רֵאשׁוֹן וְדַאי.

720. וְאִזְ מִשְׁכֹּנוֹ. וְעַל זֶה נֹאמֵר בְּעִשׂוֹר לְחֹדֶשׁ הַזֶּה, שְׁמִתְחַבְּרֵת הַלְבָנָה הַקְּדוּשָׁה בְּשֶׁמֶשׁ, שֶׁנֹּאמֵר בּוֹ (תְּהִלִּים פ"ד) כִּי שֶׁמֶשׁ וּמִגֵּן ה' אֱלֹהִים (צְבָאוֹת). וְזֶה שֶׁהִיְתָה נִקְדָּה קִטְנָה, (כְּמוֹ זֶה) מִתְמַלֵּאת בְּלְבָנָה, וְאִזְ הוּא חֹדֶשׁ מְלֵא. וְהַלְבָנָה מִתְמַלֵּאת כְּמוֹ זֶה, מִלֵּא כָּל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ. בְּהִתְחַלָּה חֲסָרָה, וְקִעַת בְּשִׁלְמוֹת (ע"כ רַעִיָא מֵהִימְנָא).
Š'mone Esré – 18 blagoslovov

sledile tako za vsakdanji kruh kot za duhovne milosti in odpuščanje žalitev, pa tudi tiste, ki so prosile za obnovo Jeruzalema, za ponovno združenje rodov in za prihod Božjega kraljestva, niso bile manj polne mističnega pomena. Kristusov očenaš, najlepša vseh človeških molitev, bo v svoji preprostosti neka vrsta Š'mone Esré, prečiščene, razsvetljene in sproščene vseh zgolj narodnostnih priveskov, in v svojem dometu dosegljiva vsemu človeštvu. Res je, da očenaš zajema mnogo izrazov in vsakdanje molitve Judov, je pa z njenima prvima dvema besedama (Oče naš, osemnajsti blagoslov dosegel svoj višek.

MOLITVENI NAMENI ZA FEBRUAR 2014

Splošni: Da bi bile modrost in izkušnje starejših priznane v Cerkvi in v družbi.

Misijonski: Da bi duhovniki, redovniki in laiki velikodušno sodelovali v poslanstvu evangelizacije.

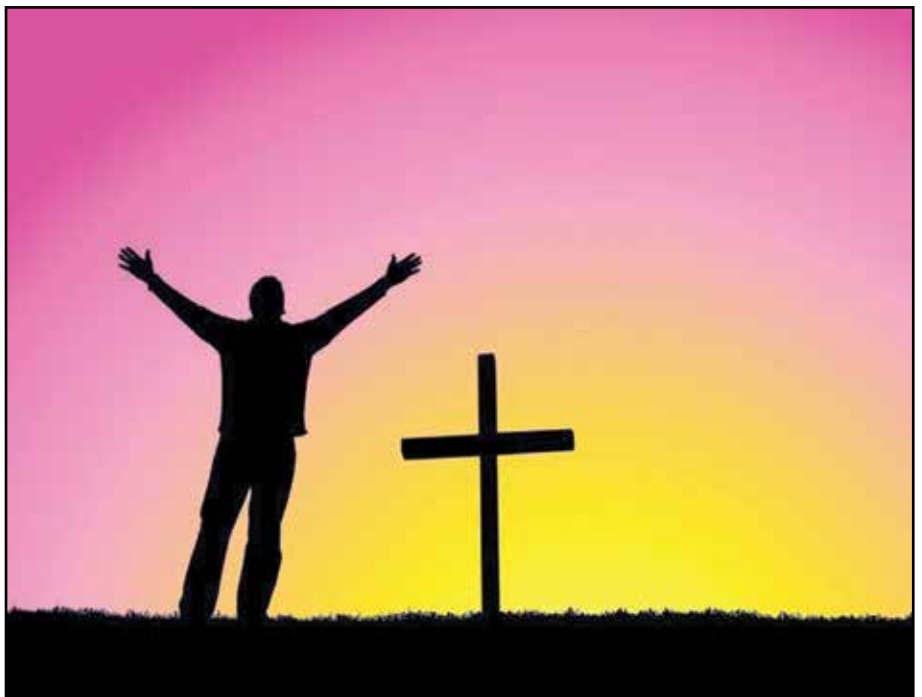
VIII. STRAH ME JE ZASE

Najgloblji strah, ki ga poznamo, je strah zase. Bojimo se izgubiti svoje življenje, samega sebe. Krčevito se držimo predstav, ki jih imamo o življenju, vzornih podob, ki smo si jih ustvarili o sebi. Ta strah zase se danes predvsem in na moč izrazito pojavlja v pretirani skrbi za lastno zdravje. Zdravje postane naenkrat najpomembnejša dobrina, za marsikoga celo nadomestek religije. Toda čim bolj krožimo okrog lastnega zdravja, tem močnejši postaja strah, da bi lahko resnično zboleli. Strah za samega sebe – to pomeni tudi strah, da ne bomo uresničili življenja, da ne bomo uspeli, da bomo ob problemih, ki jih prinaša s sabo, pokleknili. Sem spada tudi strah, da bi bili prikrajšani. Ta strah ima korenine največkrat v otroštvu. Pri mnogih se skriva za tem povsem osnoven strah, da bi shirali od lakote. Ne prejmem tega, kar potrebujem za življenje. To se pogosto izraža v prekomernem poželenju po jedi. Požiramo hrano iz strahu, da bi nam jo kdo drug mogel odvzeti. To lahko opazujemo pri otrocih v internatu, ki si krožnik naložijo, kolikor je le mogoče. Podoben pojav se kaže tudi pri starejših ljudeh. Iz strahu, da bi bili prikrajšani, si vzamejo več, kot potrebujejo. Strah, da bi bili prikrajšani, pa se ne nanaša samo na hrano. Bojimo se, da bi bili deležni premalo pozornosti. Če imajo otroci občutek, da se starši posvečajo drugim bratom in sestram bolj kot njim, bodo vse življenje v strahu, da bodo zapostavljeni, da bodo prejeli premalo ljubezni. Časa, ki jim ga podarimo, je vselej premalo. Želijo si pozornosti

in potrditve ter postanejo od te neizpolnjene in v njihovi brezmejnosti neizpolnljive zahteve skorajda odvisni ter bolešno izčrpani.

Strahovi niso vselej odraz stvarne nevarnosti. Včasih se v človeku pojavijo strahovi, o katerih ne ve prav ničesar, od kod prihajajo in zakaj nastopajo ravno sedaj – nerazumni so, kakor se zdi, so brez stvarnega povoda. Pred določenimi ljudmi ali pred prihodnostjo nimam strahu. Strah za samega sebe je takšen nerazumen strah. Je strah, da bom izgubil svojo istovetnost in da ne bom več vedel, kdo sem. Ta strah pred izgubo istovetnosti ima lahko različne oblike. Mnogi se bojijo, da bodo notranje propadli. V globini čutijo, kot da jih stiskajo demonske moči, ki domujejo v njihovi podzavesti. Nek mož se je na primer bal brati svetopisemsko zgodbo o izganjanju demona iz obsedenca v Gerasi. Zgodba je v nem izzvala paniko: bilo ga je strah pred demoni v njegovi lastni duši, strah, da bi lahko propadel njegov jaz. Potem so ljudje, ki se čutijo preganjane. Svoj strah zase prenašajo na ljudi v svoji okolici in si predstavljajo, da jih povsod zalezujejo sovražniki. Nek mlajši mož je imel občutek, da ga zasleduje neka sekta in vpliva celo na njegov urin. Takšen strah lahko privede do bolezenske preganjave, do znamenj psihične obolevnosti, ki potrebuje psihiatrično obravnavo. Ni pa nujno, da je tak strah patološko razviden; tudi bolešno izrazit strah lahko ima vsakodnevne in manj izrazite pojavne oblike, a vendar neko življenje povsem obvladuje.

Na strah za samega sebe Jezus odgovarja: »Kdor ne vzame svojega križa in ne hodi za menoj, ni mene vreden. Kdor najde svoje življenje, ga bo izgubil; in kdor svoje življenje zaradi mene izgubi, ga bo našel« (Mt 10,38-39). Križ je simbol za nasprotja v človeku. V sebi povezuje nebo in zemljo, desno in levo, moško in žensko, zavedno in nezavedno. Križ vzeti nase pomeni razumevanje kaj pomeni spraviti se z nasprotji v lastni notranjosti. Radi bi bili jasni, samo dobri, le prijazni, samo samoobvladani. Toda življenje nam kaže, da nismo le dobri, temveč imamo tudi nagnjenje k hudemu, da nismo le močni, ampak tudi slabotni, ne le prijazni, temveč tudi napadalni, ne le disciplinirani, temveč tudi kaotični in neobvladani. Človek se težko

odreče lastnim vzornim podobam in sprejme samega sebe v svoji nasprotnosti. Vsak od nas mora na poti samouresničevanja vzeti svoj križ in ga nositi. C. G. Jung imenuje nošenje križa "ustrezni simbol celote", na drugem mestu pa pravi: »Vsak človek, ki bi tudi le približno rad postal svoja lastna celota, zagotovo ve, da to pomeni nošenje križa.«

Nositi svoj križ je torej življenjska naloga. Luka to misel za odtенок razširi: »Če hoče kdo iti za menoj, naj se odpove sebi in vzame vsak dan svoj križ ter hodi za menoj. Kdor namreč hoče svoje življenje rešiti, ga bo izgubil; kdor pa izgubi svoje življenje zaradi mene, ga bo rešil. Kaj namreč pomaga človeku, če si ves svet pridobi, sebe pa pogubi ali zapravi?« (Lk 9,23-25). Evangelist torej razume sprejemanje križa kot dnevno dogajanje in vsakodnevno nalogo. Vsak dan nekaj križa mojo pot. Vsak dan se mi pripeti nekaj, kar mojim lastnim predstavam ne odgovarja. To velja sprejeti. In Luka povezuje sprejemanje križa z odpovedjo samemu sebi. Grška beseda "arñésasto heautòn" pomeni namreč: samemu sebi reči ne, nu-

Komur je uspel korak, da se je iztrgal iz lastnega "ego" in našel svoje bistvo, ta se lahko osvobodi strahu, da bi bil prikrajšan. Ve, da njegov "ego" ne bo nikoli deležen pozornosti, ki jo pričakuje. Zato preneha prestrašeno paziti na to, da bi ga vsi potrjevali. V lastnem bistvu je eno s samim seboj. Kajti le tako preneha strah, da bi od drugih ne dobil, kar

Strah za lastni "ego" opisujeta tako Matej kot tudi Luka kot strah za lastno življenje. Grki so za to poznali besedo "psyche". S tem ni mišljena duša v našem pomenu, temveč življenje – ne biološko življenje, temveč polnost življenja, to kar življenje sestavlja: veselje, veselje do življenja, uspeh, pozornost, potrditev, lepa doživetja itd. V evangelijih je ta polnost življenja poudarjena znova in znova. Matej govori o tem, da življenje pridobimo, ga dosežemo, ga hočemo dobiti. Pri Luku to pomeni: življenje rešiti, ohraniti, ga prejeti. Pri obeh gre za naslednje: pogo-

Zdravljenje strahu za samega sebe je povzeto v Jezusovem povabilu, da zaradi njega izgubimo svoje življenje. To zveni malce dražeče. Kako naj to pomaga, da bi opravili s strahom zase? Najprej gre za to, da se znebimo navezanosti na sebe in svoje želje ter potrebe, z namenom, da bi v sebi odkrili globlji temelj. Jasno nam mora postati eno: uspeh in priznanje, zdravje in moč niso poslednje reči. Samo to me ne more opredeljevati. Potrebujem globlji temelj. In navsezadnje je ta temelj Bog. Jezus pa tukaj ne govori o Očetu, temveč o samem sebi. Svoje življenje naj bi izgubili zavoľjo Jezusa, pravi Sveto pismo. Zavoľjo Jezusa lahko pomeni: njegovo oznanilo mi je tako pomembno, da ne krožim več prestrašeno okrog samega sebe in svojega blagra. Oziroma: njegova oseba me tako prevzema, da me osvobaja s strahom prežetega kroženja okrog samega sebe. Jezusu sledim in pri tem prejmem resnično

čiti upor zoper teženja "ego", da bi si vse prigrabili in hoteli imeti zase. To Jezusovo besedo so često razumeli napak. Razlagali so jo kot razvrednotenje in obtoževanje samega sebe. Navkljub vsemu pa je to pot v notranjo svobodo.

"Ego" ima težnjo polastiti se vsega. Vselej kroži okrog samega sebe: Kaj mi to prinaša? Kaj imam od tega? Ta drža se kaže tudi nasproti Bogu. Takšna drža si prilašča celo Boga. Kaj mi prinaša Bog? Kakšno korist imam od Boga? S tem naredimo samega sebe za absolutnega. In čim bolj se delamo absolutnega, tembolj nas je strah zase. Zavzeti do tega "ego" razdaljo, odreči se mu, to je – sledeč Jezusovim besedam – pot v svobodo. C. G. Jung govori o tem, da naj bi od "ego" prišli k lastnemu jazu, k svojemu notranjemu jedru. Temu lastnemu jazu se ne smemo odpovedati. Ta je prvotno in pristno jedro v nas, podoba, ki si jo je Bog naredil o nas. Kdor je v samem sebi našel svojo sredino, se je prestrašenemu kroženju okrog "ego" in njegovih zahtev odpovedal. V sebi je našel mir.

pričakuje. Jezusova beseda o odpovedi samemu sebi je lahko pomoč tudi za tiste, ki se bojijo zase in za svojo istovetnost. "Ego", za katerega se bojim, ni prav nič pomemben. Pred "ego" je namreč v meni moj pravi jaz, ki je neuničljiv. Temu ne morejo škodovati niti demonske moči, ki se dvigajo iz moje podzavesti.

sto mislimo, da si lahko življenje sami pridobimo ali da se lahko tega, kar nam je v življenju darovano, oklepamo, da se ne bo nikoli izgubilo. Toda za vedno ne moremo obvarovati svojega življenja: ne svojega telesnega življenja z zdravim življenjskim načinom, ne duševnega. Kdor hoče na vsak način pridobiti polnost življenja, ta jo izgubi. Ta v svoji krčevitosti otrdi. To pa je nasprotje resničnega življenja. Ravno tisti, ki se oklepa svojega zdravja, često zbolijo. Življenje uspe le, če se strahu za življenje znebimo in se življenju preprosto prepustimo.

življenje. Zavoľjo Jezusa pa more pomeniti še nekaj drugega. Za C. G. Junga Jezus ni le zgodovinska oseba iz Nazareta, temveč hkrati podoba resničnega lastnega jaza. Potem pomeni slediti Jezusu tudi, da sledim svojemu notranjemu glasu. Kakor hitro se umirim in prisluhnem, odkrijem v sebi glas, ki mi reče ravno to, kar je zame prav. In ta notranji glas me vabi proč od kroženja okrog lastnega življenja. Vabi me k opustitvi vsega zunanega, da bi mogel odkriti notranje bogastvo svoje duše. To je potem resnično življenje. Strah glede lastnega življenja premagam le, če prodrem do notranjega temelja. Tam se počutim polnega življenja, celo če sem bolan, celo če izostane uspeh. Če sem v stiku s tem notranjim temeljem, se ne oklepam več krčevito samega sebe in svojega življenja. Lako se sprostim. In ta sprostitve je pogoj za pristno polnost življenja in za življenje v svobodi.

“OBDELOVATI IN VAROVATI”

Kadar govorimo o okolju, o stvarstvu, se moja misel vrača na prve strani Svetega pisma, v Prvo Mojzesovo knjigo, kjer piše, da je Bog postavil moža in ženo na zemljo, da bi jo obdelovala in čuvala (1 Mz 2,15). In se mi zastavljajo vprašanja: Kaj pomeni obdelovati in varovati zemljo? Kaj mi zares obdelujemo in varujemo stvarstvo? Ali pa ga izkoriščamo in zanemarjamo? Beseda “obdelovati” mi kliče v spomin skrb, ki jo ima kmet za svojo zemljo, da bi mu dala sad in da bi ta sad delil z drugimi: kakšna pozornost, ljubezen in požrtvovalnost! Obdelovati in varovati stvarstvo je Božje navodilo, ki ni bilo dano samo v začetku zgodovine, ampak je dano vsakomur od nas. To je del Božjega načrta, namreč dati svetu rast z odgovornostjo, preoblikovati ga, da bi postal vrt, vsem primeren za bivanje. Benedikt XVI. je večkrat opomnil, da ta naloga, ki nam jo je zaupal Bog Stvarnik, zahteva spoznati ritem in logiko stvarstva. Nas pa nasprotno pogosto vodi ošabnost gospodovanja, posedovanja, sleparjenja, izkoriščanja; ne “varujemo” stvarstva, ne spoštujemo ga, ne gledamo nanj kot na zastonjski dar, za katerega je treba skrbeti. Izgubljam sposobnost čudenja, opazovanja, poslušanja stvarstva, in tako nam ne uspe več brati tisto, kar Benedikt XVI. imenuje “ritem zgodovine ljubezni Boga do človeka”. Zakaj se to dogaja? Zato, ker živimo na način brez pogleda navzgor, ker smo se oddaljili od Boga in ne beremo njegovih znakov.

Toda “obdelovati in varovati” ne obsega samo odnosa med nami in okoljem, med človekom in stvarstvom, ampak zadeva tudi človeške odnose. Papeži so govorili o človeški ekologiji, ki je ozko povezana z ekologijo okolja. Živimo v obdobju krize; to vidimo na okolju, predvsem pa vidimo to na človeku. Človeška oseba je v nevarnosti. Prav zato, ker je človeška oseba v nevarnosti je potrebna človeška ekologija. Nevarnost je velika, ker vzrok problema ni nekaj zunanjega, ampak je globok: tukaj ni samo vprašanje gospodarstva, ampak tudi etike in antropologije. Cerkev je to večkrat poudarila in mnogi pravijo: seveda, drži, res je... ampak sistem se nadaljuje, kot je bil prej, ker gospodarita ekonomija in finance, ki jima manjka etika. Danes ne ukazuje človek ampak denar; dolarji in evri ukazujejo. Toda Bog, naš Oče, ni dal naloge varovati zemljo denarju, ampak nam, možem in ženam. Mi imamo to nalogo! V resnici so pa možje in žene žrtvovani malikom dobička in porabništva: to je “kultura izločevanja”. Pokvarjen računalnik pomeni tragedijo, revščina, potrebe in drame tolikih ljudi pa postanejo nekaj normalnega.

Če v zimski noči, na primer, umre človek, to ni neka novica. Če na tolikih straneh sveta otroci nimajo kaj jesti, to ni novica, ampak se zdi normalno. Tako ne gre! In vendar so te stvari del normalnosti: če nekateri brezdomci umro na cesti zaradi mraza, to ne pomeni nič. Nasprotno pa padec za nekaj točk na borzah nekaterih krajev pomeni tragedijo. Smrt nekoga ni tragedija, padec za deset točk na borzi pa je tragedija. Tako človeške osebnosti izločajo, kakor da so smeti.

Ta “kultura izločanja” teži k temu, da bi postala splošna miselnost, ki okužuje vse. Človeško življenje, osebnost, ne veljajo več kot prvenstvena vrednota, ki jo je treba spoštovati in varovati, posebno če je revna ali prizadeta, če še ni koristna – kot tisti, ki bo šele rojen –, ali ni več koristna – kot starec. Ta kultura izločanja nas je naredila tudi neobčutljive za potrato in proč metanje hrane, kar je še bolj obsodbe vredno, ko je na svetu na žalost mnogo posameznikov in družin, ki trpijo lakoto ali podhranjenost. Naši predniki so nekoč bili zelo pozorni, da se ne bi metalo proč odvišno jed. Potrošništvo pa nas je pripravilo do tega, da smo se navadili na preobilje in na vsakdanje proč metanje hrane, kateri včasih nismo več sposobni dati pravilno vrednost, ki gre daleč preko gospodarskih meril. Dobro si zapomnimo, da je proč vržena jed kakor bi bila uropana z mize lačnega reveža! Vsem priporočam, naj razmislijo o problemu izgube in proč metanja hrane, da bi za soočanje s temi problemi našli pota in načine, ki bodo postali nosilci solidarnosti in delitve dobrin z najbolj potrebnimi.

V evangeljskem poročilu o čudežni pomnožitvi kruha beremo, da je Jezus nasitil množico s petimi hlebčki kruha in dvema ribama. Važen je zaključek odlomka: »Vsi so jedli in se nasitili. Pobrali so, kar jim je ostalo, in tega je bilo za dvanajst košar koščkov« (Lk 9,17). Jezus zahteva od učencev, da ne sme nič iti v izgubo: nobenih odpadkov! In potem je tukaj dejstvo dvanajstih košar: zakaj dvanajst? Kaj pomeni to? Dvanajst je število Izraelovih rodov in simbolično predstavlja vse ljudstvo. To nam pravi, da takrat, kadar je hrana razdeljena enakomerno, s solidarnostjo, nihče ne ostane brez potrebnega in se more vsaka skupnost soočiti s potrebami najrevnejših. Ekologija človeka in ekologija okolja korakata skupaj.

Rad bi, da bi vzeli resno prizadevanje za spoštovanje in varovanje stvarstva, da bi bili pozorni na vsako osebnost, da bi se uprli kulturi zapravljanja in proč metanja, da bi si prizadevali za kulturo solidarnosti in srečanja.

PREDSTAVITEV

APOSTOLSKE SPODBUDE "EVANGELJSKO VESELJE"

Papež Frančišek je 24. novembra 2013 izdal Apostolsko spodbudo "Evangeljsko veselje", ki so jo 26. novembra v Tiskovnem središču Svetega sedeža predstavili predsednik Papeškega sveta za novo evangelizacijo nadškof Rino Fisichella, predsednik Papeškega sveta za sredstva družbenega obveščanja nadškof Claudio Maria Celli in generalni tajnik škofovske sinode nadškof Lorenzo Baldisseri.

Nadškof Fisichella je dejal, da je apostolska spodbuda »napisana v luči veselja zaradi vnovičnega odkritja vrelca evangelizacije v sodobnem svetu« ter da je papež v njej načrtal poti pastoralnega delovanja Cerkve v prihodnjih letih. Vabi k preroškemu in pozitivnemu gledanju na stvarnost, pri tem pa ne smemo spregledati težav. »Papež Frančišek nam vliva pogum in nas spodbuja, da zremo naprej kljub krizi ter iz Kristusovega križa in vstajenja vnovič naredimo prapor zmage.« Novi dokument izraža papeževe pastoralne izkušnje, zlasti pa nas poziva, naj sprejmemo trenutek milosti, ki ga živi Cerkev, ter se z vero, prepričanjem in navdušenjem odpravimo na novo stopnico na poti evangelizacije.

Apostolska spodbuda je razdeljena na pet poglavij. Ta predstavljajo temeljne stebre papeževega gledanja na novo evangelizacijo. Prvo poglavje je namenjeno prenovi Cerkve. Ta mora izstopiti iz sebe, da bo lahko srečala druge. Drugo poglavje govori o izzivih sodobnega sveta in preseganju skušnjav, ki ogrožajo novo evangelizacijo. Najprej poziva k okrepitvi lastne istovetnosti, brez kompleksov manjvrednosti, ki

vodijo v skrivanje svoje istovetnosti in prepričanja. Tretje poglavje poudarja, da je evangelizacija naloga celotnega božjega ljudstva. Iz nje ni nihče izvzet, tudi ni zaupana neki posebni skupini. Četrto poglavje govori o družbeni razsežnosti evangelizacije, peto pa o »duhu nove evangelizacije«, pri katerem ima prednostno vlogo Sveti Duh.

Nadškof Celli je opazil, da papež v svoji apostolski spodbudi uporablja »veder, prisrčen in neposreden jezik«, skladen s tistim v prvih mesecih svoje papeške službe. Spodbuda je napisana tako tekoče v pogovornem jeziku in ima močan pastoralni poudarek. Papež Frančišek je v njej »pastir v premišljujočem pogovoru z verniki«. Kakšno vlogo papež odmerja apostolski spodbudi, dovolj jasno pove sam: »V tej spodbudi se želim obrniti na krščanske vernike in jih povabiti k novi stopnji evangeljskega oznanjevanja ... hkrati želim nakazati pot Cerkve v prihodnjih letih.«

Iz spodbude je razvidno, da se papež Frančišek dobro zaveda razmer v današnjem svetu. Posebej v zdravstvu, vzgoji in medijih. Ve, da je informacijska družba zasičena s podatki, vidi nevarnost površinskega obravnavanja moralnih vprašanj. Zato je potrebna vzgoja h kritičnemu mišljenju in zorenju vrednot. Pri hitrem sporazumevanju med ljudmi in delovanju

javnih občil tvegamo, da bodo sporočila okrnjena in pozornost preusmerjena na drugotne vidike.

Ta nevarnost obstaja tudi pri nekaterih moralnih vprašanjih; npr. da se jim odvzema prava vsebina in da ne izražajo bistva sporočila Jezusa Kristusa.

ESORTAZIONE APOSTOLICA
EVANGELII GAUDIUM
DEL SANTO PADRE
FRANCESCO
AI VESCOVI
AI PRESBITERI E AI DIACONI
ALLE PERSONE CONSACRATE
E AI FEDELI LAICI
SULL'ANNUNCIO DEL VANGELO
NEL MONDO ATTUALE

Dato a Roma, presso San Pietro, alla chiusura dell'Anno della fede, il 24 novembre, Solennità di N. S. Gesù Cristo Re dell'Universo, dell'anno 2013, primo del mio Pontificato]

Franciscus

IZ APOSTOLSKE SPODBUDE "EVANGELJSKO VESELJE"

Imamo kristjane, za katere se zdi, da živijo slog posta brez velike noči.

**Cerkev ni carinarnica, ampak je očetova hiša,
v kateri je mesto za vsakega, ki se trudi skozi življenje.**

**Čaščenje starodavnega zlatega teleta je dobilo neusmiljeno obliko
v fetišizmu denarja in v diktaturi ekonomije brez obraza in brez resnično humanih namenov.**

Bog nas varuj posvetne Cerkve, ki si nadeva duhovna in pastoralna oblačila!

PRVA CERKEV IN (NUJNE) STRUKTURE

Nekatere od številnih besed in novih odločitev papeža Frančiška – zavrnitev vatikanske palače in vile v Castel Gandolfo – prebujajo starodaven in vedno navzoč mit med katoličani. Sanje o vrnitvi k Cerkvi začetkov, popolnem uboštvu, bratstvu, preprostosti brez vodstvenih struktur, cerkvenih zakonov. Bila naj bi skratka gibčno demokratično »gibanje, ne pa okorna Cerkev, dušilka Duha. Proč s klerikalno ustanovo, Vatikanom, z njegovo kurijo, bankami, diplomati, in se končno vrnimo k jeruzalemski skupnosti po binškoštih.«

V resnici so mit o začetkih ovrгла sama Apostolska dela: dva med čisto prvimi spreobrnjenci, zakonca Ananija in Safira, sta lagala o ceni za polje, prodano za skupnost: Peter je celo pripomogel k njuni takojšnji smrti. Pavlova pisma so polna srda na graje vredno početje skupnosti, ki jih je ustanovil. Kdor pozna zgodovino prve Cerkve, ve, da so se v njej bili boji med različnimi strujami, se medsebojno obtoževali herezije, prihajalo je do razkolov, včasih notranje surovosti, prva Cerkev je dala mučence, pa tudi odpadnike v tolikšnem številu, da je prišlo do velike razprave, ali in kako sprejeti v skupnost množico teh, ki so zatajili vero iz strahu. Od začetka, kot je opozoril sam Jezus, se dobro seme meša s plevelom.

Toda ponavljajoče se oziroma danes zopet domnevno sproženo domotožje po prvi Cerkvi, to je enotni, ubogi, v kateri je vera osvobodjena struktur – od vatikanske kurije naprej – ne nasprotuje samo pričevanju zgodovine, ampak tudi neizprosni zakonu, ki ga sociologi dobro poznajo. Zakonu, po katerem velike družbene stvarnosti nastajajo iz »gibanja«, navadno dela karizmatične osebe, toda vedno in hitro se razkrojijo, če se po ohladitvi začetnega navdušenja nočejo preoblikovati v hierarhične, trdne in urejene institucije. Samo te namreč zagotavljajo trajnost in možnost vpliva na družbo.

Politika neprestano potrjuje, kako goljufiva je gorečnost teh, ki se zaganjajo proti ustanovi – stranki, tako da jo ožigosajo za hierarhično, birokratsko in dogmatsko. Potrebno se je le rešiti vodij, članskih izkaznic, članarine, notranje discipline!

Vse politične ideologije, ki so opustošile prejšnje stoletje (komunizem, fašizem in nacionalsocializem), so se na začetku predstavile kot »gibanja« proti zanič strankarskim kastam. Vse pa so kaj kmalu postale edine stranke in spočele zatiralske, totalitarne režime, kot jih ni bilo nikoli prej. V imenu navdušenja teh »gibanj« so se ustvarile privilegirane in hierarhične nomenklature, nedotakljive, kot še nikoli pred tem.

Če se sedaj vrnemo k Cerkvi: v pogledu vere in logike učlovečenja je Bog želel imeti ljudi, zato je Petru zaupal Besedo in zakramente odrešenja, da bi

jih oznanjali in podeljevali v skupnosti. Skupnosti, kateri – vedno zaradi dialektike učlovečenega Boga – v vidni in zunanji strukturi ni odtegnjena dinamika, ki je del vsake človeške danosti.

Torej, na začetku je bilo »Kristusovo gibanje«, »Nazarečanova skupina«, ki so jo oživljali apostoli v velikem navdušenju. Toda ko se je končala »začetna doba«, so prešli naglo in nujno k instituciji, k hierarhično strukturirani skupnosti, v nadaljevanju organizirani z notranjimi in zunanjimi zakoni, s premično in nepremično lastnino. Kot v politiki začetno gibanje – če hoče trajati in veljati – postane nujno stranka, so v našem primeru prešli k Cerkvi kot trdni, urejeni in učiteljski strukturi. Ni prišlo, kot si domišljajo utopisti, do odklona, izkrivljanja, izdaje preprostega in ubogega Kristusa, ampak se je začel neizogiben, celo dolžan razvoj, ko gre za človeške

danosti. Katoliška Cerkev je ena od njih, tudi če pri tem – očitno edinstven primer – ustanova ni druga kot posoda v službi skrivnosti Boga, ki uči in osvobaja.

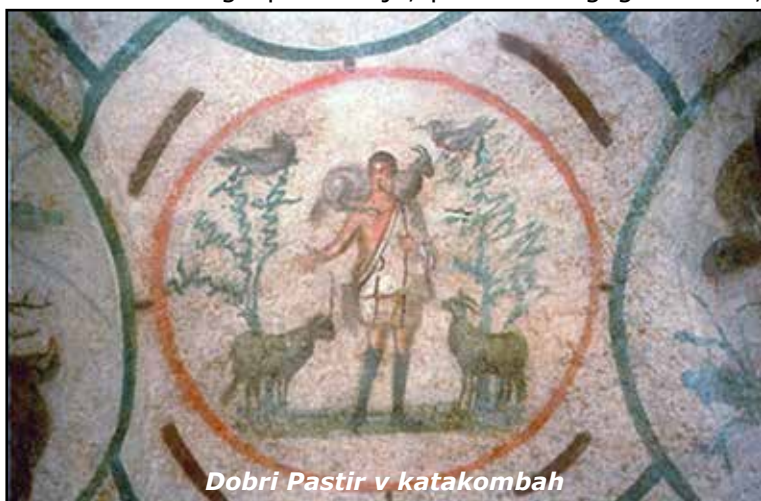
Skratka, gre za utvaro tistih kristjanov, ki so danes bolj kot kdajkoli prej zelo številčni in si želijo vrnitve k preprostosti začetkov. Nazaj se ni mogoče vrniti. Ni mesta za sovražen predsodek do vatikanske kurije, do teh, ki dan za dnem upravljajo cerkveno ustanovo. Ni smiselni maniheizem, ki hoče razlikovati med »dobrim papežem« in »slabo kurijo«. Papež Frančišek, jezuit, ki prihaja iz najbolj trdno sklenjenega cerkvenega reda, prvi odklanja takšno nasprotje: celo večkrat se je zahvalil svojim sodelavcem, jim izrazil polno solidarnost. Gotovo, *Ecclesia semper reformanda* ali Cerkev se vedno prenavlja, vsaj v človeški strukturi: »vatikanski aparat« se stalno prilagaja časom, ponostavlja metode, se izboljšuje (če je mogoče) glede osebja od kardinala do nižjega uradnika. Vendar ne pozablja, da bi brez preoblikovanja iz »Kristusovega gibanja« v trdno ustanovo ostala le omemba v kakšnem besedilu antične zgodovine judovstva.

KRISTUSOVE UPODOBITVE

Iz knjige *Poznaš Kristusa*

Ali poznamo dejansko Kristusovo obličje? Na Vzhodu imajo nekatere ikone naslov "Resnično obličje, ki ni narejeno s človeško roko". Naslov se nanaša na legendo o kralju Abgarju iz Mezopotamije, ki naj bi dobil odtis Jezusovega obličja na nekem prtu. Na Zahodu pa imamo izročilo Veronike. V novejšem času je veliko natisov svetega prta (sindone) iz Torina. Prve Kristusove podobe v katakombah pa so tipološke in simbolične.

Podobe so povezane z neko teološko težavo. Prvi kristjani so si postavljali vprašanje, ali je zanje smiselno, da prebirajo tudi Staro zavezo, saj je ta z Novo zavezo presežena. Prišli so do pritrdilnega odgovora. Uporabnost Stare zaveze so namreč odkrili v simbolični vrednosti svete zgodovine. Tako je Adam, prvi človek in gospodar raja, podoba drugega Adama,

Dobri Pastir v katakombah

Kristusa v Božjem kraljestvu. Mojzes je osvoboditelj ljudstva iz sužnosti ter njegov zakonodajalec, Kristus pa nas osvobaja duhovne sužnosti in je utemeljitelj nove postave, ki je Ljubezen. Abraham, ki daruje Izaka, je podoba Boga Očeta, ki žrtvuje svojega Sina. Noe reši svoje domače v barki sredi vesoljnega potopa na isti način, kakor Kristus rešuje vernike v Cerkvi. Daniel ostane nepoškodovan v jami z levi, Kristus vstane živ iz kraljestva smrti. David utemelji zemeljsko kraljestvo, Kristus duhovno kraljestvo, in tako dalje.

V gotskih stolnicah so bile te podobnosti prikazane v dveh vzporednih vrstah podob: v spodnji vrsti so dogodki Stare zaveze, nad njimi pa ustrezne evangeljske vzporednice. Takšno tipologijo lahko uporabimo tudi za krščansko življenje. Sestavljeno je iz mnogih snovno-telesnih "posvetnih" dogodkov: delamo, srečujemo prijatelje, trpimo zaradi nasprotovanj in podobno. Če v teh dogajanjih odkrijemo neko podobnost z Jezusovim življenjem, lahko vsa dobijo duhoven pomen. Kristjan tako postaja "drugi Kristus".

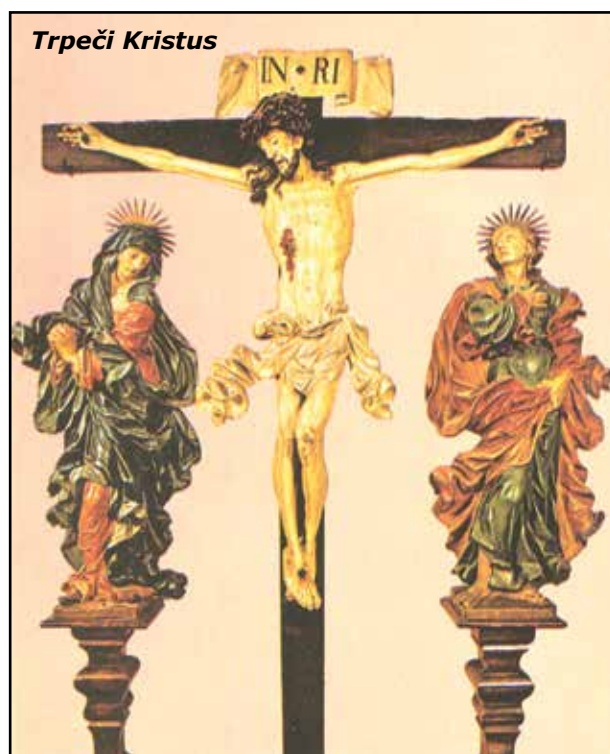
V katakombah najdemo tudi čisto simbolične upodobitve, vzete iz vsakdanjega življenja: podoba

Bizantinski Pantokrator (Vsevladar)

dobrega pastirja, krmarja ladje, ribiča, ki vleče ribe v svoji mreži, učitelja z učenci. Jasno je, da nas vse te podobe lahko spominjajo na Kristusa in njegovo delovanje. Pa tudi vrline, ki jih je učil, lahko prikažemo v obliki vidnih podob: sidro predstavlja upanje, knjiga vero, pravljica ptica feniks nas spominja na raj, črki alfa in omega razlagamo v smislu besedila iz Razodetja (21,6). Pravijo, da je za pesnike ves vidni svet kot velik gozd simbolov. Krščanski mistiki so pesniki v najboljšem pomeni besede. Vse, kar vidi oko, lahko spominja na Kristusa.

Ko je Cerkev izšla iz katakomb in začela postavljati svetišča, so se pojavile prve osebne Kristusove upodobitve. Prva je bila znana podoba *Pantokratorja*, Kristusa Kralja, Vladarja, Vsemogočnega. Sedi na vladarskem prestolu z vsemi znamenji svoje oblasti

Trpeči Kristus

nad ljudmi, kakor tudi nad stvarstvom in naravnimi zakoni (predstavljeni so kot mavrica pod nogami Odrešenika). Predstavlja izpoved vere: tisti, ki je bil obsojen od mogočnikov tega sveta, je pravi gospodar nebes in zemlje. Rimski cesarji so zahtevali, da so jih častili kot bogove. Obstaja pa samo en resnični Bogočlovek. Ta podoba je dolgo prevladovala v kupolah stolnic.

V srednjem veku je predvsem pod vplivom frančiškanske pobožnosti prišlo do velike spremembe. Kristus se vse bolj pojavlja kot trpeči na križu, na svojem križevem potu, ob stebru, kjer naj bi bil bičan. V tem času namreč ni bilo več dvoma v Kristusovo božanstvo v slavi, ampak so pozabljali, da je tudi trpel in prenašal slabosti človekove narave. Da pa ob poudarjanju Kristusovega trpljenja ne bi pozabili njegovega božanstva, so skušali ohraniti neko ravnotežje tudi z vidika slikanja podob. To lahko še posebej opazimo na znanem Frančiškovem križu. Kristus je sicer upodobljen kot križani, vendar pa so na straneh in na zgornjem delu križa naslikani tudi dogodki, ki ga prikazujejo v njegovi slavi: vnebohod, spremenjenje in tako dalje. Dobro je premišljevat o Odrešnikovem trpljenju, vendar pa ne smemo pozabiti, da je tudi Božje, torej slavno.

Renesančnega Kristusa včasih kritizirajo, da je naslikan preveč posvetno, v atletske obliki in lepoti, ki nima v sebi nič verskega. To je seveda odvisno od posameznih slikarjev. V temelju pa je tudi tukaj teološka misel. Mar ne bi bilo potrebno gledati v Kristusu popolnega, idealnega človeka, ki uresničuje vse človeške ideale?

V času baroka Kristusa slikajo kot tistega, s katerim se je mogoče pogovarjati. Upodabljajo ga, kako se razodeva raznim svetnikom. Čaščenje Deteta Jezusa olajša domačnost z Njim, ki se na Michelangelovi upodobitvi v Sikstinski kapeli zdi neizprosni sodnik.

In v moderni umetnosti? Gre za veliko raznolikost,

*Zadnja večerja
Moderno barvo okno
(Stane Kregar)*

vendar se zdi, da prevladuje en motiv: Kristus v vsakdanjem življenju, kot delavec, kot romar in tako dalje. Mar ta težnja ne odgovarja duhovnemu načrtu male Terezije iz Lisieuxa, "mali poti ljubezni", popolnosti v vsakdanjih opravilih?

Obstajajo tudi mnogi filmi o Jezusovem življenju. Njihova vprašljivost je večja, kot si lahko mislimo. Film se namreč ne more omejiti na negibne podobe. Dinamizem notranjega razvoja njegovih junakov daje filmu umetniško moč. Toda, kako naj vemo in moremo uganiti, kako se je odvijalo notranje življenje Bogočloveka? Poleg tega preveč realistično uprizorjanje evangeljskih dogodkov izgublja ekstatični vidik Jezusovega

božanstva. Zato v današnjem času raste cenjenje ikon, podob vzhodne Cerkve, ki ta božanski vidik močno poudirajo. Še več: ikone predpostavljajo, da ljudje pred njimi molijo. Brez resničnega osebnega stika z Jezusom v molitvi je vsaka zunanja podoba postavljenja pred tveganje, da postane neka oblika izpraznjena verske vsebine. Ko pa pred ikono molimo, jo posvečujemo in istočasno odkrivamo bogastvo vidikov Jezusove osebe, in sicer v vsej različnosti delnih pristopov, ki jih posamezni umetniki prepoznajo in upodobijo.

KDOR ZAUPA V GOSPODA, IMA VSEGA V OBILJU

Prg 28,26

Veter,
oblečen v bele snežinke,
je preplašil ptice,
da so priletele,
trkale na sobno okno:
»Tu ne bomo lačne,
so verjele.

Stanka Mihelič

Na okenski polici
male, drobne ptice
zrnje so zobale,
a pred toplo roko
plašne so zbežale.
Tam na belih vejah
na pogačo niso pozabile,
žvrgolele so hvaležno
svoje ptičje psalme
o lepoti in obleki
bele sestre zime.

KAJ MI POMENI JEZUS IZ NAZARETA?

Pisatelj, pesnik, dramatik, publicist in esejist **Zorko Simčič** je bil rojen 19. novembra 1921 v Mariboru. Tam je po osnovni šoli obiskoval učiteljsiše, po letu 1941 pa je šolanje nadaljeval v Ljubljani, kjer je leta 1943 učiteljsiše uspešno zaključil in se vpisal na Filozofsko fakulteto. Maja 1945 se je umaknil na Koroško in bil prevajalec pri angleških zasedbenih silah v Avstriji. Preko Italije, kjer je nekaj časa delal za Radio Trst II, je emigriral v Argentino. V Buenos Airesu je delal v zasebnem podjetju in bil istočasno organizator kulturnega življenja pri Slovenski kulturni akciji ter urednik revije Meddobje. Po desetih letih se je preselil v Bariloche, kjer se je preživljal s prodajo spominkov. Leta 1994 se je vrnil v Slovenijo. Še pred vrnitvijo je leta 1993 prejel za roman *Človek na obeh straneh stene* nagrado Prešernovega sklada. Izredni član Slovenske akademije znanosti in umetnosti je postal 5. maja 2006, redni član pa 5. maja 2011.

Uveljavil se je že s prvim romanom *Prebujenje* (1943). Med vojsko je izdal še zbirko humoresk in satir *Tragedija stoletja* (1944) in napisal libreto *Krst pri Savici* ter dramo *Zadnji akord*. Drama *Oktober* je ostala v rokopisu. Leta 1946 je za tržaški radio napisal radijsko igro *Žalostna pesem*, sicer pa je za časa bivanja v Italiji objavljajl v tržaški *Mladi setvi*, po naselitvi v Argentini pa v publikacijah politične emigracije *Meddobje*, *Glas slovenske kulturne akcije*, *Duhovno življenje* in drugih. Pesniško je bil najbolj uspešen v zbirki *Korenine večnosti*, najizrazitejši pa v kratki prozi in psiholoških novelah iz zdomskega življenja. Njegov roman *Človek na obeh straneh stene* (1957) sodi med najpomembnejša dela slovenske povojne proze. Njegovo najbolj dognano dramsko delo je misterij o medvojnih dogodkih v domovini *Zgodaj dopolnjena mladost* (1967). Napisal je tudi dramo *Tako dolgi mesec avgust*. V besedilu *Trije muzikanti ali povratek Lepe Vide* je samosvoje obdelal motiv Lepe Vide (1989), za mladino pa je pripravil *Čarovnika začarane doline* (1972) in *Družino Zebedej* (1980). Objavil je tudi številne članke, eseje in razprave o kulturnih in socialnih vprašanjih, zlasti je pomemben cikel *Pripisi k dnevom*.

Kaj mi pomeni Jezus iz Nazareta? Meni kot človeku, kot Slovencu, kot kristjanu?

Kot človeku mi je Jezus najprej človek, kakršnega drugega ni na svetu. Edini, kateremu lahko vedno in povsem verjamem. Je nekdo, ki bi bil lahko tudi samo velik mislec in ki bi me prepričal, da je življenje največja vrednota, in predvsem, da ima vse na svetu smisel. Tudi trpljenje. Je nekdo, ki mi – človeku, ki se bliža koncu življenja – že dolga desetletja in vedno z istimi besedami pa vendar vsakokrat pove kaj novega, doslej nerazumljivega. Važnega. Pravzaprav – edino važnega.

V mladih letih smo prebirali vrstice, ki so nas prevzele: »... nekdo, rojen daleč od središč, ki so obvladovala svet, nekdo, ki ni nikoli šel iz svojega rojstnega kraja dlje kot nekaj kilometrov, nekdo, ki ni znal tujih jezikov, ki ni napisal nobene knjige, ki ni imel prijateljev ne med cesarji ne med filozofi, nekdo, ki ne samo, da ni imel nobene finančne sile za seboj, ampak ni imel niti, kamor bi glavo naslonil – pa je vendar spremenil svet bolj kot vojske vseh velesil skupaj in to v vseh dosedanjih časih...« Toda s časom spoznaš, da so v Jezusu še večji paradoksi. Vedno bolj jasno pa ti je tudi, da je Jezus predvsem nekdo, ki te ne bo nikoli zapustil, ki bo vedno zvest.

Jezus je res dostikrat *absconditus*, skriti Bog, ki pa hkrati iz dneva v dan nenadoma stopa predme in preseneča. Dovolj je, da mu iz dneva v dan prisluhneš. Ustavljaš se ob stavku »Na svetu boste imeli stisko, ali zaupajte, jaz sem svet premagal«, ali ob tistem, da »Nebo in zemlja bosta prešla, moje

besede pa ne bodo prešle«. Če si normalen, si nujno rečeš: Kdor tako govori, je lahko samo ali največji blaznež vseh časov ali pa je – Bog. Seveda pa je mogoče, da se more že hip zatem v tebi oglasiti *Že, že, ampak*. »Ampak... kako naj vem, da je to res, da bo to res! Sveta še ni konec in ni videti, da je Kristus svet premagal, nebo in zemlja še nista prešla.« Potem pa naletiš, kako sredi diskusije reče svojim nasprotnikom: »Kdo izmed vas mi more dokazati greh?« Kdo izmed vas mi more zdaj in tukaj dokazati greh? Kaj je bilo v tišini, ki je morala slediti temu vprašanju?

Jezus mi je blizu tudi zato, ker čutim, da ga je res sama ljubezen, da pa je vendar »prišel na svet zato, da izpriča resnico«. Pove, da »resnica vas bo osvobodila« in da je sploh samo On »pot, resnica in življenje«. Kako naj ne bi zlasti danes, ob propagiranju nič, ki se skoraj vedno začinja z negiranjem resnice, zakonov, in to ne samo nravnih, ampak tudi naravnih, še posebej ne začutil teže teh Njegovih besed?

Kaj mi Jezus pove kot Slovencu? Po apostolu mi pove, da je »treba biti vsem vse«, in po evangelistu, da je naročil učencem, naj gredo po vsem svetu in učijo vse narode, pa vendar mi s skoraj izzivalnim ponavljanjem zabičuje, da je treba ... začeti pri svojih: iti najprej »k izgubljenim ovcam Izraela« (in ne v samarijska mesta). Pove mi, da je že od nekdaj svet tak, da bi se moral zjokati nad njim in da bi se torej takrat lahko On zjokal na nravno propadajočim

Rimom ali zmot polnimi Atenami, da pa se je zjokal nad svojim Jeruzalemom (čeprav je vedel, da mu to njegovo mesto pripravlja smrt...). Ni obudil od mrtvih Pilata (ali celo rimskega cesarja – kakšen publicitetni šok bi bil to, kako bi v hipu pritegnil tisoče poganov h krščanstvu...), ampak rojaka, preprostega Juda. In njegov odgovor kanaanski materi, češ da je »poslan le k izgubljenim ovcam Izraelove hiše«? Iz njegovih ust slišim celo priznanje, da so ljudje drugih ras in narodov boljši od njegovih (»toliko vere nisem našel niti v Izraelu...«) – pa vendar in kljub vsemu ostaja ... Jud. Ostaja Jud, hkrati pa postane oče resničnega univerzalizma, ki je v dva tisoč letih – ob vsej nepopolnosti kristjanov, ob vsej včasih celo strahotni grešnosti – rodil ne samo največ svetnikov, ampak tudi genijev, znanstvenikov, izumiteljev, umetnikov. Brez besed je povedal, da kakor »nihče ne more dati, česar nima«, tudi nihče ne more komu ali človeštvu česa doprinesiti, če naj-

prej on sam ni. V časih, ko iz dneva v dan slišimo, kako je doba narodov mimo, kako bomo Slovenci izginili, in ko so naša ušesa že skoraj oglušela od vabljenja krivih prerokov k niču – kakšna lekcija za člana vsakega naroda, še posebej malega!

In kaj mi Jezus pomeni kot kristjanu? On je moj prijatelj, ki mu ne samo verjamem, ampak v katerega verujem, prijatelj, ki mi vedno znova daje upanja in torej osnovo za življenjsko vedrino. Moj najtišji prijatelj.

Kaj to vse pomeni, žal, ne bi mogel povedati. Nanj me veže globinsko bivanjsko razmerje, ki ga ne bi mogel zajeti v formulacijo. Edino, kar bi morda mogel reči, je to, da vem, kaj je hotel povedati – in bi to vedel, tudi če On tega ne bi dejal – »brez mene ne morete ničesar storiti«. In da mi kdaj, ko bi le želel o njem govoriti, reče: »Še bolje bi pa bilo, ko bi ti živel tako, da bi ljudje ob tebi začutili, da se midva večkrat pogovarjava...«

Tino Mamić

YATIKAN SE BOJI III. SVETOVNE VOJSKE

Vatikan nasprotuje vojaškemu posegu v Siriji zaradi nevarnosti nove svetovne vojske. Ameriška škofovska konferenca pa od Washingtona zahteva, naj z diplomacijo doseže premirje in začetek pogajanja.

»Ostro obsojam uporabo kemičnega orožja,« je papež Frančišek sporočil v svojem tvitu. Rimski škof zadnje dni napiše po tri tvite dnevno, medtem ko je celo med obiskom v Braziliji tvitnil samo enkrat na dan. Med zadnjimi sedmimi pa je samo eden, ki ne govori o nevarnosti vojne.

Tradicionalno nasprotovanje vojskam

Vatikan že desetletja običajno nasprotuje vsem vojaškim posegom mednarodne skupnosti. Papež Janez Pavel II. je nasprotoval celo napadu Nata na Srbijo, s katerim je mednarodna skupnost prisilila Srbijo, da je prenehala vojaške operacije na Kosovu (1999). Vatikanski argumenti so, da je vojska poraz diplomacije in se z uporabo orožja strinja samo, ko gre za obrambo pred agresijo. Prav vatikanski diplomati so pomagali razviti idejo, da ima mednarodna skupnost pravico tudi do humanitarnega posredovanja, če je to edini način, da se agresorja prisili v mirno reševanje spora. V konkretnem primeru je to bilo v primeru Bosne in Hercegovine, ko je mednarodna skupnost srbske napadalce tudi z zračnimi napadi prisilila na prekinitev napadov na Bošnjake in Hrvate.

Vatikan je v vseh primerih zelo dobro obveščen, saj dobiva informacije iz prve roke od nuncijev in škofov. Glasno opozarja tudi na položaj krščanskih skupnosti, saj je zaradi vojn in pritiskov trenutno ogroženih 100 milijonov kristjanov po vsem svetu, zaradi nasilja v imenu vere pa jih umre kar 100 tisoč letno. V primeru Sirije so krščanske manjšinske skupnosti pod zdajšnjim diktatorjem Bašarjem Al Asadom, pa tudi pod njegovim očetom Hafezom Al Asadom, živele v relativnem miru, kljub neenakopravnosti z muslimani.

V primeru zmage opozicijskih upornikov bi se to zaradi skrajnih islamistov utegnilo spremeniti.

Kaj je alternativa

Vprašanje pa je, kaj Vatikan konkretno predlaga namesto vojaške intervencije, ki bi prekinila krvavo državljansko vojsko v Siriji. Papež Frančišek se je konec avgusta sestal z jordanskim kraljem Abdulahom II. Skupno sta zatrdila, da bi bila intervencija napaka. Edina alternativa pa so po njunem mnenju pogajanja in diplomatski pritiski. Isto menita glede izraelsko-palestinskega spora.

V ta namen je papež za 7. september napovedal dan molitve in posta za mir v Siriji in na Bližnjem vzhodu. Dan pozneje je namreč mali šmaren, praznik Božje matere Marije, ki jo naslavljajo kot kraljico miru.

Pogajanja, pogajanja, pogajanja

Enakega mnenja so tudi škofje v ZDA, ki najbolj zagovarja intervencijo v Siriji. Ameriškemu zunanjemu ministru Johnu Kerryju so napisali pismo, v katerem opozarjajo na uporabo kemičnega orožja sirskega diktatorja Asada proti civilistom. Kerryja pozivajo, naj si prizadeva za uveljavitev premirja v državljanski vojni. Temu bi sledila pomoč žrtvam. »Dialog in pogajanja so edina rešitev,« piše v pismu, je poročala v sredo ameriška agencija Rome Reports. Istočasno v italijanskem časniku La Stampa pojasnjujejo, da je po znanem papeževem tvitu »Nikoli več vojske! Nikoli več vojske!« vatikanska diplomacija na vso moč pospešila svojo dejavnost. Tudi molitveni dan naj bi pomagal pri pritisku svetovne javnosti proti intervenciji.

V Vatikan je prišlo alarmantno sporočilo iz vatikanskih nunciatur na Bližnjem vzhodu, da pomeni tuja intervencija nevarnost za izbruh nove svetovne vojske. Škof Mario Toso, drugi človek vatikanske komisije za pravičnost in mir, pa je izjavil, da z intervencijo tvegamo razširitev spopadov na sosednje države.

STRAH PRED NOVIM

Ali ste človek, ki gre vsemu neznanemu s poti? Veliko ljudi je takih. Nekateri zato, ker v marsikateri družini otroke bolj spodbujajo k previdnosti in nezaupanju kot k radovednosti, podjetnosti, iskanju prilog in zaupanju vase ter v druge ljudi. Drugi zato, ker imajo izjemno slabe življenjske izkušnje oziroma zato, ker neupravičeno posplošujejo nekaj svojih slabih izkušenj na vse svoje početje, vse ljudi in celotno življenje.

V obeh primerih sta posledici plahost in okostenelost. Res je, da se ljudje ločimo po tem, koliko pestrosti in sprememb v življenju potrebujemo, vendar – kar je premalo, je premalo. V tem primeru lahko resno upadeta naše veselje do življenja in naša sposobnost osebnostno in socialno rasti. Kdor preveč pogosto enači novo in neznano z nevarnim, je namreč nujno nespontan, prisiljen voditi enolično in zato dolgočasno življenje, povrh pa je še manj kos neizbežnim spremembam v življenju. Poleg tega zapravi tudi marsikatero življenjsko možnost in priložnost. In nenazadnje obsodi na pušto življenje tudi zakonca in druge družinske člane. Če bi bila od tega vsaj kakšna korist! In vendar je ni. Življenje je neizbežno povezano s tveganjem tako, da popolne varnosti ni, zaradi česar je tudi ne kaže iskati. To ne pomeni, da se smemo odločati ali početi stvari lahkomišelnost in neodgovorno, vendar tudi ni razloga, da nepretrgano živimo polni dvomov, sumov, strahov in pričakovanj najhujšega.

Če želite preveriti, ali ste "ziheraš", odgovorite: DA ali NE na naslednja vprašanja:

1. Ali preživljate nedelje navadno na isti način?
2. Ali imate v zadnjih letih v glavnem isti krog znancev?
3. Ali jeste navadno iste reči?
4. Ali nosite v glavnem isto barvo, vrsto in stil oblačil?
5. Ali berete navadno iste časopise, revije in isto vrsto knjig?
6. Ali se izogibate neznanim ljudem, posebno še, če so "čudni" in "drugačni"?
7. Ali preživljate poletne počitnice navadno na istem kraju?
8. Ali vsako odločitev prej natančno pretehtate?

9. Ali počnete navadno le stvari, ki jih dobro obvladate?

10. Ali se bojite neuspeha?

Če ste odgovorili štiri do petkrat z DA, potem se resno nagibate k temu, da postanete suženj svojih navad. Kdor je odgovoril več kot šestkrat z DA, pa mora resno premisliti, ali je zadovoljen s svojim življenjem in kako bi ga nekoliko začnil.

Naslednji nasveti ne morejo nikomur škoditi:

– Poskušajmo postopoma sprejeti nase razna tveganja, ki nas bodo rešila utečenosti. Če vodi na vrh hriba več poti, izberimo tisto, po kateri še nismo šli. Odločimo se preživeti prihodnji dopust in nekaj naslednjih nedelj v povsem novem kraju in na nov način. Skočimo kdaj iz kože in naredimo nekaj čisto "norega", imejmo vedno v ognju več želez.

– Poskusimo se rešiti prisile, da je treba imeti za prav vsako početje trdne razumske razloge in delati vse po natančnem načrtu. Če vnesemo novosti v svoje življenje in nas ljudje začudeno vprašajo: »Zakaj?«, mirno odgovorimo: »In zakaj ne?« V večini primerov tisti, ki nas je vprašal, ne ve za en sam pameten razlog, zakaj tega ne bi storili.

– Zadnje čase se je zelo razpasel strah pred neuspehom. Posledica je, da se mnogih stvari ne lotimo. V resnici neuspeha samega po sebi sploh ni, nastane pa iz pričakovanj, torej iz tega, kar sami mislimo ali kar ljudje okoli nas mislijo, da bi morali doseči. Zato pazimo, da ne postanemo žrtev prevelikega pritiska storilnosti.

– Namesto, da skušamo zagotoviti svojo varnost s kopičenjem denarja in premoženja ali z večanjem svoje družbene moči, se raje odločimo za varnost, ki jo prinašajo dobri odnosi s soljudmi in zanje. Tudi številni lepi spomini so na stara leta zaklad, ki nam ga nihče ne more vzeti.

– Zunanjo varnost skušajmo zamenjati z notranjo varnostjo, to je z občutkom varnosti, ki izvira iz samozaupanja in samospoštovanja. V zares kritičnih časih se namreč skoraj vedno najbolje znajdejo ljudje, ki so notranje močni in optimistični. In če pomešamo, tudi mi nismo tako krhki in nebogljeni, da ne bi bili kos morebitnim težavam.

KRITIKA KRŠČANSTVA

Kritika krščanstva ima svoje začetke pri samem Jezusu iz Nazareta. »Tisti čas so Judje godrnjali nad Jezusom,« beremo v evangeliju. Ko Jezus hoče spregovoriti o svoji Božji skrivnosti, edinstveni povezanosti z Bogom, mu mnogi nasprotujejo z ugovorom: »Ali ni to Jezus, Jožefov sin?«

Tudi današnja kritika krščanstva se mora vprašati, ali ni v njeni korenini nevera, nevera, ki ne more in noče priznati, da je Jezus »kruh, ki je prišel iz nebes.«

Kljub vsemu pa je kritika lahko nekaj pozitivnega, posebno, če je izrečena dobronamerno. Huje je, kadar se kritika sprevrže v sovraštvo in zmerjanje. Ob branju komentarjev slovenskih novic na internetu vedno znova naletim na strupeno obregovanje v vero in Cerkev tudi tam, kjer nima s komentarjem prav nobene zveze. Pa mi večkrat pride na misel, da to najbrž ni izraz sovraštva, pač pa poskus utišati lastno vest, ki je pač črv, ki ne umre in ogenj, ki ne ugasne (prim. Mr 9,43).

FRANCE AVČIN

6. OKTOBER 1910 – 21. FEBRUAR 1984

»*Moderni človek ne pozna več odpovedi, vedno več ga je in več hoče. Žene se, a ne ustvarja več. Drvi, a ne pride več z mesta, kot veverica v bobnu... Človek gozda ne razume več. Gozdna tišina je izgubila svoj blagodejni vpliv na človekovo dušo, človek ne zna več in noče biti tih in sam, raje se utaplja v hrupu in trušču. Zato tudi ne ustvarja več, le gradi še. Zato se človeštvo iz posamičnih osebnosti staplja v brezoblično gmoto, ki ne zna in noče več samostojno misliti.*« To strogo, a zdi se, da upravičeno sodbo izreka v svojem "razmišljanju v gozdu" pod naslovom *Beli križ France Avčin*, ob čigar imenu je dolg spisek njegovih poklicnih dejavnosti: znanstvenik, univerzitetni profesor, planinski pisatelj, alpinist, naravovarstvenik, izumitelj, v mladih letih vrhunski športnik. Kot pisatelj je zaslovel s svojo knjigo *Kjer tišina šepeta* (1946), ki je doživela več izdaj.

Že kot deček je okusil "opoj gora"

France Avčin se je rodil 6. oktobra 1910 v Ljubljani, kjer je tudi nabiral znanje od ljudske šole vse do univerze. Posebno šolo, ki ga je oblikovala za vse življenje, mu je nudil oče, ki ga jemal s seboj, ko je v bohinjskih hribih meril gozdove in tako je že pri desetih letih okusil "opoj gora", ki ga je očaral za vse življenje.

Po osnovni in srednji šoli je študiral elektrotehniko na univerzi v Ljubljani in tam leta 1935 diplomiral. Po diplomi je opravljal prakso v Strojnih tovarnah in livarnah v Ljubljani, kot asistent v elektrotehničnem inštitutu univerze je pripravljaval doktorat iz tehničnih ved. Za doktorja tehniških znanosti je bil promoviran 24. junija 1939. Konec leta 1941 je bil imenovan za docenta na tehniški fakulteti univerze v Ljubljani. Leta 1944 je bil v komisiji za obnovo države po drugi svetovni vojski, leta 1945 je bil nekaj časa v trgovinski misiji v Švici in od tam se je vrnil s težkim motorjem, ki so ga vsi občudovali in mu ga zavidali.

Od leta 1945 je redno predaval na ljubljanski fakulteti za elektrotehniko in s svojimi znanstvenimi dosežki je zaslovel po svetu. Znanstveno se je ukvarjal tudi z alpinistično opremo, predvsem s preizkušanjem plezalnih vrvi. Bil je pobudnik za ustanovitev komisije za varnost materiala pri mednarodni planinski zvezi. Kot uspešen gornik je bil leta 1946 izvoljen za prvega predsednika obnovljene Planinske zveze Slovenije (PZS). V svojem nagovoru je poudaril, da se naša planinska organizacija lahko brez zadrege meri z drugimi, celo s Švico, klasično deželo alpinizma. »Slovenske gore so med najlepšimi v Alpah,« je dejal, »in planinstvo je srčna zadeva našega naroda.«

Doktor tehniških ved in izumitelj

France Avčin je vso svojo službeno dobo od leta 1945 vse do upokojitve leta 1975 posvetil pedagoškemu in znanstvenemu delu na univerzi in s svojim delom vidno prispeval, da so drugod bolje poznali ime naše slovenske domovine. Njeno slavo je pel

tudi kot mednarodni planinski funkcionar pri svetovni alpinistični organizaciji, pri kateri je dolga leta vodil znanstveno preizkušanje plezalne opreme in pri tem dobil izredna priznanja uglednih tujih alpinistov. »Avčin je pravzaprav edini slovenski alpinist, ki je s svojim delom za alpinizem, za plezalno opremo in varnost dosegel mednarodno priznanje, ugled,« je ob njegovi sedemdesetletnici zapisal Tine Orel. Izumil je nove dereze "avčinke", znane so tudi njegove "najlonke" (prve povojne plezalne vrvi). Kot znanstvenik in mednarodno priznani strokovnjak na področju elektrotehnike je patentiral izum magnetnega jedra s spremenljivo zračno režo in izoblikoval zamisel za izboljšavo elektronskega magnetoskopa. Izpopolnjeval je tudi medicinske naprave. Ukvarjal se je tudi z balistiko – preučevanjem streljaštva, in izdelal je lovsko kroglo ABC, ki naj tako lahko kot težko divjad zanesljivo usmrti tako, da živali ne trpijo. Slavo Sloveniji je pridobil tudi kot planinski funkcionar. Pri svetovni alpinistični organizaciji je dolgo vodil znanstveno preizkušnjo plezalne opreme. Preplezal je vse slovenske gore in mnogo tujih vrhov, o svojih gorniških izkušnjah je znal čudovito predavati, besede je bogatil s slikami, ki jih je na svojih poteh po gorah posnel. Veliko je pisal v Planinski vesnik in izbrani sestavki so izšli v knjigi *Kjer tišina šepeta*, ki nedvomno pomeni svojevrsten vrh slovenske planinske literature.

Lovec s srcem in varuh narave

V mladih letih se je po očetovem zgledu hotel posvetiti gozdarstvu, pa se je odločil za elektrotehniko. Kot ljubitelja Narave (vedno je pisal to besedo z veliko začetnico) ga je omrežil tudi lov. Rad je povedal: »Najlepše od lova je samota.« Lov mu je nudil priložnost za razmišljanje in tako se mu je utrnila prenekatera življenjska modrost. »Če se hočemo rešiti,« je zapisal, »je le ena pot. Poleg najvišjega znanja se bo treba zopet učiti navadnih starih življenjskih modrosti, zopet prisluhniti veliki vseobsegajoči Naravi. Šele ko bo človek znova spo-

soben dojeti lepoto jasne noči, bo spet zdrav.«

Kot lovec se je vedno zavzemal za "kulturno" lov z visoko lovsko etiko in moralo. O tem je napisal številne članke v revijo *Lovec*. Dosledno je zagovarjal human odnos do divjadi. Še v času, ko so šibre gospodarile tudi pri lovu na srnjad in drugo veliko divjad, je vneto zagovarjal lov s kroglo. Tako je nastala tudi njegova krogla ABC.

Bil je med prvimi, ki se je zavzemal za načrtno varovanje okolja, ki ga človek brezvestno uničuje. Klic k streznitvi je njegova knjiga *Človek proti naravi*

(1969), ki jo je posvetil »mladini, da bi ozdravila človekov bolni svet«. O resni vsebini knjige govorijo naslovi poglavij, ki povejo, kako človek postopoma uničuje Zemljo, svoje bivališče.

Po upokojitvi se je Avčin umaknil v svoje trenarsko pribežališče v Vrsniku. Z ženo Lilijano sta oskrbela slovenske prevode del dr. Juliusa Kugyja. Avčin je tudi raziskal in dokazal slovensko poreklo tega »pesnika naših Julijcev«. V Trenti se je Francetu Avčinu 21. februarja 1984 iztekel zadnji dan rodovitnega življenja.

Tone Stroj

NARAVO NOSIMO TUDI V SVOJI ZAVESTI

Ko sem pred leti predaval mladim ljudem o tem, na kakšne načine človek povzroča kaos na zemlji, sem se retorično vprašal, kdo dela hrup, kdo odlaga odpadke v neomejenih količinah, kdo vse onesnažuje. Nekemu dobremu študentu je ušlo:

»Mar res narava potrebuje človeka?!

Ali na našem planetu potrebujemo človeka? Ali ni človek pri vsem tem obremenjevanju narave in okolja tudi sam sebi v napoto?

Vprašajmo se, kdo bi potem gospodaril na zemlji, se pravi umno gospodaril s poljem in gozdovi, kdo ravnal rečna korita, da poplavne vode ne bi odnašale prsti, kdo bi namesto človeka kultiviral krajino, ohranjal parke in ustvarjal stavbno in kulturno dediščino, kdo bi poskrbel, da bi nemi planet postal živahnejši, pojoče srce veselja.

Ni vsako gospodarsko izkoriščanje že umno gospodarjenje, kot tudi gospodarjenje z naravnimi dobrinami še ni gospodarjenje naravi. Slednje nekateri razumejo dobesedno, hoteč sami postati center odločanja o vsem.

Toda narava pozna svoje zakone življenja, ki nikdar niso podredljivi človeškim nečimrnostim. Narava obstaja milijone let, začetki jamskega človeka – kakšno neobgljeno bitje je bilo to – komaj nekaj nad 100.000 let.

Toda človek vse bolj daje ton življenja na našem planetu, življenje pa je pogoj, da planet "oživi". Zaenkrat še ni znano, ali imamo soseda v vesolju.

Človekovo življenje ni povsem v zakonitostih naravnih ekosistemov, življenje je v zavesti duha, ki ga premore le človek. Zavest duha je tisto, česar narava nima. Zavest duha je sredica življenja, ker iz zavesti duha s svojim ravnanjem delimo dobro in zlo, ravnamo smotrno ali škodljivo.

Tako nosi človek v sebi Boga ali hudiča, tako se po tem obnaša do človeka in do narave!

Zavest duha pomeni zavedati se vrednote življenja v mnogokaterem pomeni, recimo vsaj:

– da se rodiš zaželjen, pričakovan in zdrav;

- da si spoštovan od bližnjih in sosedov;
- da srečo in osebno blaginjo želiš tudi drugim;
- da se tvojemu delu in rezultatom prizna smisel in spoštovanje;
- da si v svojem okolju sprejet in dobrodošel;
- da uživaš pravice v enaki meri kot drugi;
- da si opozorjen pred možnimi nevarnostmi, tveganji in zdravstvenimi tegobami;
- da sam nisi škodoželjen in neprizanesljiv do drugih;
- da nisi soudeležen pri slabih delih zoper narod, naravo in soseda.

Take spiske želja ima vsak kodeks, ki ljudi skupnega poklica usmerja k dobremu in plemenitemu. Za to imamo kodekse, vprašanje pa je, ali se jih tudi držimo.

Ne poznamo le eksperimentiranja z naravo, temveč tudi eksperimentiranje z zavestjo duha. Temu se reče tranzicija. Delamo silo samemu sebi, naj si to priznamo ali pa nočeno priznati.

Vsako vrsto tranzicije zavesti pa eksperimentiramo na svoj način. Tranzicija ne pomeni razvoja, ni stalnica, tranzicija je prelom v zavesti. Gre za preoblačenje

istega v sebi. Tranzicija je v bistvu pojem iz politične ekologije. Po domače pomeni: volk dlako menja, svoje narave pa ne. Tranzicijo mnogi jemljejo kot pragmatično vprašanje, jutri bodo spet drugačni, če bo treba. Preenostavno je reči, da tranzicija pomeni prehod, preobrazbo ali kaj podobnega.

Človek, ki je središnji pojem življenja, prinaša ob rojstvu kal dobrega in slabega. Toda kal lahko postane tudi klica, ki postane nalezljiva. Slab človek postane kot slab zgled, nalezljiv še za druge.

Življenje v družbi je v lovljenju ravnotežja med dobrim in zlom. Dobrota zmaga z božjimi obrestmi, ki človeku za časa življenja niso vedno razumljive.

Narava zato vrača človeka tja, kamor spada – v zavest ustvarjanja dobrega. Zato narava v širokem smislu potrebuje človeka, človek pa naravo.

PROTIKRŠČANSKO NASILJE MOLK "ZMERNIH" MUSLIMANOV

Egipt, Filipini, Centralnoafriška republika, Mali, Nigerija, Sirija. Pravijo, da je večina vernikov Alaha in Korana miroljubnih, ki si žele samo živeti v miru in svobodi. Zakaj pa potem te človeške množice zmernih nikoli ne protestirajo? Zakaj ne prihajajo na dan združenja in skupine muslimanov, ki bi obsodile nasilje salafitov in "mučeništva za islam" terorističnih množičnih morilcev?

V mestu Zamboanga na velikem otoku Mindanao na Filipinih je na stotine skrajnežev, ki so se privarili ponoči iz notranjosti otoka in iz manjših otokov, napadlo obrobni del mesta. Ropali so, požigali hiše in kočice in se umaknili ter vzeli s seboj na desetine talcev, pustili pa ranjene in mrtve. Pravijo, da so umori ali načrtne ugrabitve na dnevnem redu, toda ta oktobrski napad na kristjane je bil prvi tako številen. Ljudje se bojijo novih napadov, vlada pošilja vojsko in na vidiku so novi spopadi, maščevanja in uničevanja. Kdor le more, beži v druge pokrajine dežele. Iz Zalivskih držav prihajajo velike vsote ulemom mošej in koranskih šol, da bi vzgojili mlade za borbo in "mučeništvo za islam" proti krščanski državi, od katere salafiti zahtevajo neodvisno pokrajino za muslimansko manjšino na otoku Mindanao, ki bi se združila z Malezijo in malezijskim Borneom v enotno muslimansko državo.

To je eno od poročil mednarodni javnosti, ni pa edino. Napad na udeležence krščanske poroke v Gizi, predmestju Kaira, v katerem so bili štirje mrtvi in osemnajst ranjenih, je samo ena od egiptovskih zgodb. Bangladeš je bil vedno država zmernega islama, toda zadnja leta podpihujejo ljudi mnoga gibanja in skupine islamistov. Zahtevajo, naj vlada razglasi koransko zakonodajo "šarijo" za državno zakonodajo in blokirajo državo z neprestanimi stavkami in manifestacijami, ki se pogosto izrodijo v nasilje (kdor potuje ali dela, ga ustavijo, pretepejo, včasih zabodejo ali umorijo). Krščanske, hindujske in budistične manjšine so pod pritiskom in doživljajo vsak dan izmišljene obsodbe, krivice in nasilje. Bati se je, da bi se Bangladeš po prihodnjih volitvah obrnil še na slabše.

Centralnoafriška republika je ena najbolj omajanih držav na kontinentu zaradi muslimanskih tolpe, ki so prišle iz Nigerije, Čada, Nigra in Sudana in se polastile oblasti v glavnem mestu. Med napadi islamistov so bile bolnišnice in zdravstveni centri izropani, zdravstveno osebje pa je zbežalo. Nek protestantski pastor pripoveduje: »Kristjani so tarče islamskih četnikov: vežejo jih, pretepajo in odvzamejo denar, da bi si rešili življenje ... Uporniki Seleka (tako se imenujejo islamisti) pustošijo in ropajo verske zgradbe, morijo in prisilijo na stotisoče ljudi v beg, predvsem pa ciljajo na kristjane.« Štiri škofije v državi so bile hudo izropane, najmanj

polovica imetja Cerkve je bila izropana ali uničena. Škof iz Bangassouja pripoveduje: »Ljudje beže od vsepovsod, civiliste ubijajo, dekleta posiljujejo. Na škofiji so izropali vse, kar so mogli: avto, motor, celo hladilnike, televizorje in odeje. Uničili so vse, od šolskih središč do ambulant za otroke.« Poročilo iz škofje Bohong pravi: »V Bohongu ni ostala cela niti ena kočica, ki ni pripadala muslimanom. Vse so uničile tolpe, ki so prišle iz tujine. Razen v muslimanskem delu je v vsem mestu isti prizor: hiše brez streh, počrneli in prazni zidovi...« Prišlo je tako daleč, da je morala Francija poslati svojo vojsko, ki je vsaj za silo napravila red.

Odveč je spominjati, kaj se dogaja v drugih deželah črne Afrike. V velikem severu Malija praktično vladajo islamistične tolpe. Jug se je rešil samo s posredovanjem posebnih francoskih sil. V Nigeriji pogosti napadi Boko Harama na cerkve in krščanske ustanove odkrivajo načrt izgnati vse ne-muslimane iz vseh severnih zveznih držav. Samo v enem mesecu je bilo okrog 500 žrtev tega nasilja.

Zapad se slepi rekoč: »To ni pravi islam.« Kaj pa je potem pravi islam? Ker se v resnici teroristi in salafiti sami označujejo za muslimane in da delajo v korist islama, prihaja na dan samo nasilni islam. Vem, da je večina vernikov Alaha in Korana miroljubnih, ki si žele samo živeti v miru in svobodi. Obiskal sem vse muslimanske dežele, od Indonezije do Maroka, od Somalije do Senegala, od Mozambika do Egipta in Turčije, in sem vedno slišal kristjane in tudi misijonarje, redovnice, duhovnike in krajevne škofofe to ponavljati. Če je pa tako, je upravičeno vprašanje: zakaj te človeške množice zmernih nikoli ne protestirajo; zakaj ne nastajajo združenja in skupine muslimanov, ki bi obsodile nasilje salafitov in "mučeništvo za islam" terorističnih samomorilcev? V Evropi so milijoni muslimanov, ki so jim priznane pravice in verska svoboda. Zakaj torej nikoli ne protestirajo proti temu nasilju, ki ga sistematično izvršujejo njihovi sovorniki?

Ta vprašanja niso napadalna. Rad bi le, da ne bi splošno prepričanje bilo enako izjavi Domenica Quirico, ki ga je časopis La Stampa poslal v Sirijo in je bil cele mesece ujetnik muslimanskih razbojnikov: »Nočemo razumeti, da zmernega islama sploh ni, da je arabska pomlad končana in da je bistvo nove faze islamistični in jihadistični načrt ustanoviti muslimanski Veliki Kalifat. To je točen političen načrt, ki ima orožje, vojske, denar in se uresničuje od Sirije naprej.«

Mi, ki verujemo v Kristusa in katoliško Cerkev, nadaljujemo z molitvijo, dialogom, sprejemanjem in solidarnostjo do potrebnih muslimanov. Vendar je pa dobro, da si postavljamo in razpravljamo o določenih vprašanjih.

IZ MOJEGA OBČUTLJIVEGA MISIJONSKEGA CEKARJA

UMETNOST NI ISTO KOT UMETNICA

Ko sem se dobesedno izkrcal na japonski obali leta 1956, mi je bilo dvaintrideset let. Natančneje razčlenjeno: enajst let po koncu druge svetovne vojske, in še natančneje povedano: komaj nekaj let vsesplošne obnove japonske družbe na njenih največjih zgodovinskih razvalinah. Posebno v tisti življenjski razsežnosti, ki zadeva družino in njeno bodočnost, obnova ni bila lahka. Na eni strani je bilo premalo mladih fantov, na drugi strani pa preveč mladih deklet. Ali vsaj razmeroma mladih žena. Naša jezuitska Družba je po celem svetu iskala mlade jezuitske prostovoljce, da izpolnijo vrzeli v vrstah misijonarjev, ki jih je ali bolezen ali medvojno policijsko preganjanje onemogočilo za nadaljnje javno delo. Kar nekaj nas je bilo mladih misijonarjev, ki smo se v tistih povojnih letih izkrcali v deželi nekdanjih vojaških diktatorjev, večinoma zakletih sovražnikov krščanstva. V tistih več kot tristo letih je javna oblast predstavljala zmeraj pretečo nevarnost. Po drugi svetovni vojski se je nevarnost bistveno spremenila v skrito prisotnost deklet in žena, ki so – v širokem pomenu besede – sanjale o fantu ali možu, ki brez njega ni mogoče ustvariti družine. Ali smo se mi, mladi misijonarji, te nevarnosti zavedali? Namesto odgovora pojdite z menoj v tisti okraj tokijskega vele mesta, ki se imenuje Ueno (izgovori U-e-no, z lahkim naglasom na e-ju). Ogromen muzej različnih panog umetnosti nudi ne le zgodovinski pregled, ampak tudi paviljone, kjer lahko razstavljajo živeči japonski umetniki in umetnice.

Stojim v enem teh paviljonov za likovno umetnost. Skozi velika okna prodira majsko sonce in nesebično osvetljuje razstavljene kipe. Nekaterih izdelkov bi tudi zastoj ne hotel sprejeti. Toda v kotu je kip dekleta, pripravljenega na skok v daljavo. Zdi se mi, da samo čaka na dih, da zaživi. Zapetna ura mi zašepeta, da ne morem več dolgo stati pred kipom.

Naenkrat zaslišim za seboj v japonščini:

»Vam ugaja ta kip?«

Ozrem se v prijazen obraz kakih petdeset let starega moža. Ob njem stoji smehljaje se najbrž njegova žena. Priklonim se.

»Ta kip mi je od vseh kipov najbolj všeč,« priznam.

Gospod potegne iz naprsnega žepa vizitko (menda jo ima pri sebi vsak odrasel Japonec, se mi zdi). Sprejemem jo z opravičilom, da je še nimam, ker mi je tiskar pokvaril ime na vizitki. (Tiskar v predmestju, cenejši od onih sredi mesta, je namesto Fr. (Father, po naše Pater), natiskal Rf, kar pomeni angleškega kraljevskega mušketirja...).

Gospod se imenuje Mijazaki (po naše pisano in z rahlim naglasom na drugem "a"). Ob njem je njegova žena, ki mi skoraj sramžljivo reče:

»Kip je delo najine hčere Ajako (po naše pisano

in z rahlim naglasom na prvem "a").

»Čestitam k umetnini,« in se spet priklonim. Ne globoko, a vendar toliko, da poklon lahko izrazi resnico besed. Gospod Mijazaki pa reče:

»Ajako je na pevski vaji. Predlagam, da se usedemo h kavi ali čaju. Takoj za to sobo je restavracija. Ajako že ve, kje naju, odnosno nas lahko najde.«

Gospod in jaz pijeva kavo, gospa ima raje čaj. Gibamo se po spirali vljudnosti; vprašanja in odgovori so še zmeraj splošnega značaja. Zdaj gospod in gospa Mijazaki vesta, da učim na tokijski univerzi in skrbim za osirotele otroke na tokijski periferiji, jaz pa vem, da je njuna hči poklicna kiparka in članica Društva koncertnih pevok, ki se učijo peti v izvornih jezikih skladateljev.

»Zanimivo,« odkrito priznam, a ne morem nadaljevati, ker gospa zamahne z roko in zakliče:

»Ajako!«

Čedno dekle je, moram reči. Gospodična Ajako prisede in se odloči za čaj kakor njena mama. Gospod Mijazaki ponosno pripoveduje, kako sem občudoval njeno mojstrovino. Ker je med srebanjem čaja izvedela, da učim na univerzi, me z iskrecimi očmi in deklinsko prijetnim glasom vpraša:

»Ali se spoznate tudi na italijanski jezik?«

»Do določene mere,« previdno odgovorim.

»Krasno,« vzklikne, »ali bi mi lahko pomagali?«

Gospod Mijazaki se oglasi:

»Radi vam bomo finančno zapolnili časovne vrzeli.«

»Iskrena hvala,« rečem, »z veseljem pomagam, če morem. Zaradi pouka na univerzi dopoldan ne pride v poštev.«

Gospodična Ajako:

»Ponedeljek popoldne, recimo ob dveh?« In smehljaje doda: »Mama je zmeraj doma. Skuhala vam bo najboljši čaj v Tokiu.«

Priznati moram, da mi je po 45 minutah tako imenovanega pouka postregla s klasičnim japonskim čajem. Na sporedu je bila Puccinijeva Tosca in Ayako je pela čudovito. Težave so ji delali italijanski dvojni soglasniki; Japonci po navadi vrinejo "u" med soglasnike v nejaponskih jezikih, kar – po domače povedano – izmaliči izvorni jezik in celo pomen.

Nastop na odru je bil določen za začetek jeseni.

In zdaj je avgust, divje vroč, in prvi ponedeljek. Prav ko hočem iz sobe, da se odpravim k družini Mijazaki, se oglasi telefon.

»Gospod pater, hitro pridite – oče umiral. Živimo v pristanišču Jokohama (po naše pisano, naglas je na prvem "a"). Z očetom se dobro poznata in vas lepo prosi, da pridete.«

V tistem trenutku začutim, kako nerad odložim obisk pri družini Mijazaki, s kakšnim veseljem se

srečujem s črnimi očmi in žametnim glasom gospodične Ajako... In zdaj naj se temu odpovem? In vendar – ali nisem prišel na Japonsko misijonarit? Za našega Gospoda? Tam na drugi strani telefona čakajo na moj odgovor. Nekakšna grenkoba mi leže v srce, a vendar se čutim dovolj močnega, da obljubim takojšen odhod v pristanišče. Kar slišno si oddahnejo. A preden odidem pokličem Ajako, ki me kar na začetku pretrga:

»Pridete? Vam bo nerodno, če danes name doma? K zobozdravniku je morala. Po njenem receptu vam pripravim čaj.«

Opravičim se ji, k umirajočemu prijatelju me kličejo, ne vem, kdaj pridem nazaj, naj mi oprost. Sicer pa že tako odlično obvlada izgovarjavo, da ni

treba dosti več... Pozdrav! Moram takoj na pot.

Lepo sem se poslovil od umirajočega prijatelja, človeško in cerkveno. Po spovedi mi reče, da bo z veseljem čakal v nebesih. Kako je dober naš Gospod tudi v zadnjih trenutkih človekovega življenja!

Novo moč sem začutil v sebi. Potem sem se še dvakrat srečal z Ajako v prisotnosti njene ljubezni-ve mame. Darežljivo so se mi oddolžili. Menda še danes ne vedo, da sem misijonar. Tega pa gotovo ne vedo, da še zmeraj molim za Ajako, da bi ji naš dobri Gospod naklonil dobrega moža.

Srečanje z Ajako je bilo prvo te vrste. O drugem in tretjem pa je tokrat bolje, da molčim. V svojem cekarju imam zanj dva lističa. Upam, da se nista sprijela s cekarjevo lepljivostjo. Saj razumete.

PAKISTAN UMORI ZARADI "ZLOČINOV IZ ČASTI"

Teroristični napadi, nasilje nad nekaterimi plastmi družbe, kršenje človekovih pravic, predvsem žensk in otrok, se vedno bolj množe. Samo leta 2012 je umrlo kakih 1.000 žensk, tudi deklic, zaradi tako imenovanih "zločinov iz časti". Krivci so običajno lastni člani družine. Sumijo pa, da bi lahko bilo

število še večje. Okrog 600 žensk je bilo umorjenih brez vsake krivde in kakih 200 jih je umrlo, ker so se poročile brez soglasja družine. Komisija za človekove pravice raziskuje tudi druge vrste nasilja, kot izginjanje ljudi po krivdi varnostne službe in nasilje proti verskim manjšinam. *Agencija Fides*.

"ZA NARODOV BLAGOR"

P. Bernardin Šušnik

KDOR LAŽE, TA KRADE!

V januarski številki AM je na str. 30 besedilo resolucije Evropske Ljudske Stranke, ki je iste politične usmerjenosti kot slovenska SDS (Janša) in Nova Slovenija. Čeprav je napisana zelo vljudno, je v bistvu njena sodba o stanju v Sloveniji uničujoča. Ocena divjih odzivov slovenske tranzicije (Kučan & Co.) nanjo je bila objavljena tudi že v prejšnji številki, zdaj imamo pa podrobnejšo razčlemba izpod peresa Matevža Tomšiča, ki jo je objavil na Siol.net pod naslovom "Slovenija v evropskem zrcalu".

Pogosto se resničnost in upravičenost določene izjave ali stališča izkažeta na podlagi odzivov nanj. Še posebej takšnih, ki ga skušajo zavrniti, razvrednotiti in diskreditirati tiste, ki so njegovi avtorji.

Resolucija in besni odzivi nanjo

To se je nedvomno pokazalo ob odzivih na pred kratkim sprejeto resolucijo Evropske ljudske stranke (EPP), najmočnejše politične skupine v Evropskem parlamentu, o stanju v Sloveniji, še posebej na področju pravosodja. Povod zanjo je bila prvostopenjska obsodba Janeza Janše v zadevi Patria, ki ji je sledil obisk delegacije te strankarske povezave pod vodstvom nekdanjega predsednika Evropskega parlamenta Jerzyja Buzeka. Dokument, ki ga je soglasno sprejela politična skupščina EPP, namreč uporablja za evropski politični žargon nenavadno neposreden besednjak, s katerim izraža zaskrbljenost nad obsodbo najpomembnejšega opozicijskega politika v državi, kar predstavlja resno kritiko slovenskega sodstva. Za povrh predlaga izvedbo lustracijskih postopkov zoper nosilce preteklega nedemokratskega režima.

In predvsem zadnje je verjetno najbolj razburilo domačo nomenklaturo, ki se bolj kot česarkoli drugega boji zunanjskega nadzora, tj.

intervencije "zunanjskih stricov". Tako se je po pričakovanju nemudoma aktiviral njihov "podporni sistem" v dominantnih medijih, ki je hitel obsojati omenjeno resolucijo, čemur so se pridružile različne "strukture", od političnih strank in stranic do t. i. vstajnikov, ki so še enkrat dokazali svojo politično instrumentaliziranost.

Tako so nam povedali, da gre za "vmešavanje v slovenske notranje zadeve", da se o domačih težavah ne spodobi obveščati tujine (kot da nismo člani evropske politične skupnosti), ampak jih je treba reševati doma, kot se to "počne v družini". (Ja, Fritzlovi otroci bi se s tem zagotovo strinjali, mar ne?) Še več, nekateri so trdili, da je EPP orodje v rokah Janeza Janše in njegove stranke – očitno Janša zdaj ni več kriv zgolj vsega, kar se dogaja v Sloveniji, ampak tudi tega, kar se dogaja v Evropi. Zunanji in notranji sovražnik torej spet z roko v roki "spodkopavata" našo družbeno ureditev – mar nismo tega stalno poslušali v nekdanjem režimu?

Dejansko je resolucija kvečjemu preblaga. Njena pomanjkljivost je v tem, da se preveč osredotoča na en sam (sodni) primer, s čimer se nekoliko zabriše prava slika stanja. Ta je v resnici bistveno bolj črna, ►

kot si predstavljajo Evropejci in kot se konec koncev zrcali iz stališč EPP. Rzsodba v primeru Patria je zgolj simptom splošnih razmer, kjer pravna država ne deluje, saj je energija organov pregona usmerjena zgolj zoper nasprotnike vladajoče pokomunistične nomenklature oz. tiste, ki so se ji na tak ali drugačen način zamerili. Medtem ko so režimski izbranci še vedno bolj ali manj nedotakljivi.

Lažna tolažba

Za protitež resoluciji EPP so vladajoča elita in njeni medijski pribočniki "na veliki zvon" obesili pozitivno oceno evropskih organov glede pred kratkim sprejetega proračuna in ukrepov vlade za izhod iz krize. To so vzneseno prikazovali kot izjemno priznanje delu vlade, ki naj bi bila na dobri poti pri reševanju razmer v državi. In na čelu s premierko družno vrteli lajno o tem, da lahko uredimo zadeve sami, brez tuje pomoči. Vendar v svojem bistvu ta bruseljska ocena ni bila nič kaj posebnega. Tudi protikrizni ukrepi, ki jih je sprejemala Janševa vlada, so bili vselej deležni podpore mednarodnih političnih in finančnih krogov. In zdajšnji pozitiven odnos zadeva predvsem tiste rešitve, ki jih je aktualna vlada dobesedno "prekopirala" od svoje predhodnice. Gre zgolj za "kitenje s tujim perjem".

Vladajoči so kot izjemen uspeh prikazali tudi zadnjo zadolžitev za milijardo evrov in pol, ki je sledila sprejetju proračuna, češ da je

to dokaz, da mednarodni finančni trgi Sloveniji zaupajo. Pri tem so seveda zamolčali dejstvo, da je bila cena tega bistveno višja, kot velja za večino evropskih držav. Kar nedvomno priča o (nizki) kredibilnosti, ki jo trenutno uživa Slovenija.

Spoznanje

V evropskem okolju očitno postopoma spoznavajo, v kakšnem položaju je dejansko Slovenija. Da je ključna težava krize v nedokončani tranziciji in številnih anomalijah, ki iz tega izhajajo in ki jih najdemo na vseh ključnih družbenih področjih. Ni naključje, da je bila zveza evropskih konservativnih in krščanskodemokratskih strank tista, ki je na to prva javno opozorila. Gre namreč za politično skupino, ki je med vsemi najbolj privržena skupnemu evropskemu redu in vrednotam, na katerih ta temelji.

Ne nazadnje so ključni politični arhitekti evropskega povezovanja – Robert Schuman, Konrad Adenauer, Alcide de Gasperi – izhajali iz teh vrst. Od tod občutljivost za dogajanje v novih demokracijah, katerih večina se še vedno spopada z ostanki komunistične preteklosti – kar za Slovenijo še posebej velja –, in spoznanje, da brez njihove odprave stabilna demokratična prihodnost ne bo mogoča. Histerija pripadnikov t. i. "kontinuitete" je tako posledica bojazni, da bodo principi, na katerih temelji njihovo delovanje, deležni mednarodne "obdelave".

Tako imenovani bančni stresni test, ki so ga izvedli za slovenske banke v Bruslju, je dal več kot katastrofalne, prav pošastne rezultate. Celotni dolg Slovenije znaša preko 20 milijard evrov, v letošnjem letu bo treba pokriti bančno luknjo, kjer manjka 5 milijard evrov, da o obrestih, ki presejajo milijardo, niti ne govorimo. Vlada pa se obnaša, kakor da je Bratuškova s temi rezultati iz Bruslja prinesla Sloveniji nekakšno darilo dedka Mraza. Saj ga je: dolgove namreč, ki jih bodo morali odplačati vsi državljani. Oglejmo si, kaj je o tem napisala dr. Maja Sunčič v Reporterju pod naslovom "Alenka Bratušek prinaša nesrečo".

Alenka Bratušek je največja luserka letošnjega leta. Je politično truplo, ki ji pralnica možganov v naših dominantnih medijih omogoča, da igra vlogo velike zmagovalke. V iztekajočem se letu je najbolj unovčila poročilo KPK o Jankoviču in Janši v skladu s pregovorom "Kjer se kregata dva (Janša in Virant, op. a.), Bratuškova korist ima". Zaradi neskončne zahrbtnosti in brezkompromisnosti ji je uspelo postati marionetna premierka. Vendar ji to ni pomagalo, saj je ljudstvo hitro spoznalo, da je ona zgolj ena velika medijska prevara, prazna lupina brez identitete. Ker je nima, jo zlahka vedno znova zamenja ali jo ukrade.

To je jasno pokazala v tem letu, ko je Janši ukradla ekonomski program, ki ga je vneto rušila kot opozicijska poslanka l. 2012. Zdaj pa ga sploh ni sposobna izvajati. Tudi Janković jo je pri njej slabo odnesel, saj mu je ukradla stranko. Zato se mu že pošteno kisa, kar je razvidno iz njegovih javnih nastopov. Edino "izvirno" pri Bratuškovi je bratuškovanje – odiranje državljanov z vedno novimi in višjimi davki in prispevki. Zato nam v letu 2014 namesto daril prinaša položnice za nepremičninski davek in nam bo še bolj praznila denarnice.

Bratuškove ne zanima prihodnost Slovenije, saj sama nima politične prihodnosti. Zato deluje po vodilu "za mano potop". Sicer bi varčevala v državni blagajni in nas ne bi kot po tekočem traku zadolževala za nove in nove milijarde evrov, za katere bomo naslednje leto iz državnega proračuna plačali že več kot milijardo evrov za obresti. Uničiti ji je uspelo celo "svojo" stranko PS. Javnomenjske ankete to stranko uvrščajo

pod parlamentarni prag, odpisal jo je celo Jankovičev "stric" Niko Toš. PS je mrtva stranka. Bratuškove volivci ne marajo, kar je razvidno iz porazno majhne podpore njeni vladi. In to kljub dominantno-medijski centrifugi, ki Bratuškovo ostudno hvali in ljudstvu pere možgane s kar 2.000 obrati na minuto.

Čeprav je vlada Bratuškove v koalicijski pogodbi obljubljala najvišje etične kriterije, je v manj kot letu dni postala najbolj aferaška in najbolj amoralna vlada v samostojni Sloveniji. Ena vladna afera sledi drugi, dominantni mediji pa držijo pokrovko nad resnico in javnost selektivno obveščajo o tem vladnem skrupulcu. Igor Maher je bil prisiljen zaradi afere s črno gradnjo odstopiti že po dveh dneh ministrovanja. Gregorja Viranta pesti afera s poceni vozovnicami Adrie, vendar še vedno igra politika čistih rok.

Tomaž Gantar je odstopil sam in svojo nesposobnost skril za točo obtožb, ki jih ni podkrepil niti z enim konkretnim dokazom.

Stanko Stepišnik je bil prisiljen odstopiti zaradi spornega subencioniranja njegovemu podjetju EMO Orodjarna, ki ga je odobrilo njegovo ministrstvo. Kljub odstopu ostaja poslanec, igra velikega moralneža in kaže s prstom na druge.

Objavljeni dokumenti na Požareportu kažejo, da je podjetje Sama Omerzel Lastinski, d. o. o., vpleteno v posle z Darsom, vendar se Omerzel še vedno prodaja kot pošten in pokončen. Romana Jakiča preiskujejo zaradi projekta Stožice. Namesto da bi odstopil, vlaga ovadbe. Uroš

Čufer je bil po letu 2005 v času kreditnega buma visoki uslužbenec NLB, ki je javno zagovarjal napihovanje kreditnega balona, in bil blizu vodstvu banke s Kramarjem na čelu. Če bi bila Slovenija normalna država, se Čufer kot nekdanji visoki bankir iz NLB ne bi smel nikoli niti približati funkciji ministra za finance, pod drobnogled pa bi ga morala zaradi konflikta interesov vzeti KPK. Povrh vsega ga po koncu politične kariere čaka še dobra služba v NLB, ki jo sedaj sanira z milijardami davkoplačevalskega denarja.

Najhujša od vseh je sama premierka Bratuškova, ki bi morala že večkrat odstopiti. Takoj na začetku smo izvedeli, da je plagiatorica, ki je "preplonkala" dele svoje magistrske naloge. Ker v Sloveniji ne veljajo enaka pravila za vse, so jo v ideološki pralnici možganov na FDV zaščitili in jo označili "zgolj" za malomarno. Samo da se je ohranila na premierskem stolčku in nismo imeli predčasnih volitev. Vendar – enkrat plagiatorica, vedno plagiatorica. Sicer ne bi prepisala programa Janševe vlade in ga prodala – brez citiranja! – kot svojega. To je še mala malica v primerjavi z uničujočimi informacijami prejšnji teden, ko je Požareport objavil dokumente, ki kažejo, da je kot nadzornica NKBM sodelovala pri spornem kreditiranju banke. Dominantni mediji

so to škandalozno novico povsem cenzurirali, čeprav bi morala zaradi tega nemudoma odstopiti kot premierka. No, za kaj takega bi morala imeti vsaj minimalno politično integriteto in dostojanstvo, Slovenija pa demokratične medije. Namesto tega se oklepa svojega stolčka, kot tipična luzerka s prstom kaže na druge in v posmeh javnosti govori, da bo poiskala krivce za bančno luknjo.

V devetih mesecih vladanja je Bratuškova pokazala, da lahko od nje pričakujemo vse najslabše. Pod njo je Slovenija postala dežela zamujenih priložnosti. Soočamo se z velikim valom odseljevanja prebivalstva v tujino, kjer predvsem mladi iščejo boljše življenje. Domače in tuje institucije nam za naslednje leto napovedujejo še večjo brezposelnost. Ob Cipru in Grčiji bomo edina država v EU, v kateri se bo nadaljevala recesija. Namesto veselega decembra imamo letos žalostni december. Zaradi višjega DDV je draginja vse večja, ljudstvo je v krču, zaskrbljeno, tesnobno, ne more se sprostiti in veseliti, ker ve, da novo leto pod Bratuškovo ne prinaša nič dobrega. Dokler nam bo vladala ona, ne moremo upati na boljši jutri. Zato si v novem letu zaželimo, da se bomo v letu 2014 rešili Alenke Bratušek in je ob letu obsorej ne bo več v slovenski politiki.

Ob tem se je poslanec Andrej Šircelj upravičeno vprašal: "Kam greš, Slovenija?", kakor je naslovil svoj prispevek na spletni strani SDS.

Finančno stanje države je katastrofalno.

Po podatkih državnega statističnega urada je javnofinančni primanjkljaj konec letošnjega tretjega četrtletja znašal 1,4 milijarde evrov oz. 5,5 odstotka bruto domačega proizvoda (BDP). Do konca leta pa se bo zaradi dokapitalizacije bank povečal še za približno deset odstotkov BDP oziroma 3,5 milijarde in bo skupaj znašal rekordnih 5 milijard oziroma okoli 15 odstotkov bruto družbenega proizvoda.

Samo za dokapitalizacijo bank bo vlada Alenke Bratušek namenila v iztekajočem se letu 2013 v celoti 3,6 milijarde evrov, z drugimi besedami vsak državljan in državljanica – od novorojenčka do najstarejšega – bo bankam "prisilno" doniral oziroma plačal 1.800 evrov. Dolg države pa bo ob koncu leta znašal skoraj 26 milijard evrov, z drugimi besedami: vsaka Slovenka in vsak Slovenec je v imenu države zadolžen za 13.000 evrov – v zadnjih petih letih pa se nam je dolg povečal za 10.000 evrov na prebivalca. To je račun, ki ga je vlada Alenke Bratušek izstavila v letu 2013 vsakemu prebivalcu Slovenije za "bančne orgije".

In kakšni so finančni obeti za leto 2014? Ob tem, da je vlada Alenke

Bratušek v prvih enajstih mesecih leta 2013 pobrala za več kot 700 milijonov manj davkov, kot jih je načrtovala in da bo morala dodatno plačati več kot 100 milijonov evrov za poračun plač v javnem sektorju ter odškodnine izbrisanim, primanjkljaj pokojninske blagajne pa se je povečal bolj, kot se je v preteklih štirih letih skupaj in znaša 7,1% BDP oziroma skoraj 2,5 milijarde evrov, je - če ne bo dodatnega zadolževanja – pričakovati, da bo enostavno zmanjkalo denarja. Vlada sicer ima na računu še okoli 2,5 milijarde evrov, vendar je to premalo – ta denar je že porabljen. Vnaprej porabljenega je veliko več denarja ...tudi banke še niso izstavile končnega računa ...

Državljanji in državljanke – plačniki računov za "bančne orgije" pa še vedno ne poznajo odgovornih za nastalo bančno luknjo. Še več, namesto da bi državni organi večjo pozornost namenili iskanju odgovornih za nastalo milijardno bančno luknjo, s pomočjo medijev preusmerjajo pozornost javnosti na popolnoma zasebne nepremičniške transakcije prvaka opozicije Janeza Janše.

Kam greš Slovenija?

Če bi bil samo denar vprašanje, bi se morda še nekako izmuznili. Toda pri tem plačevanju gre za več. Gre za osebno svobodo. Tako to ugotavlja Rok Novak v Financah pod naslovom "Iluzija svobode".

Pred časom me je kolega v pogovoru smrtno resno vprašal: »Pa kaj se ti v Sloveniji ne počutiš svobodnega?« Za trenutek se mi je zataknilo.

Iz vprašanja sta vela takšno prepričanje in samoumevnost, da je prav nazorno razkrivalo enega večjih problemov v naših krajih. Večina populacije sploh ne vidi, kako jim natikajo zanke okoli vratu, ko jih enkrat te zanke davijo, pa je tako že prepozno. A še takrat mnogi brez sape halucinirajo in realne probleme napačno interpretirajo – kot takšne vidim na primer mnoge protestnike, ki povsem upravičeno kritizirajo

reševanje bank, višanje davkov in popularno poimenovane "tajkune", ki so svojo kariero in bogastvo gradili z roko v roki s politikom, sedaj pa svoje izgube prelagajo na davkoplačevalce. Haluciniranje nas topi, ko ti isti protestniki podpirajo politične veljake, ki so to omogočali, zagovarjajo državno lastništvo, brez katerega bi do naštetega precej težje prišlo in ko za politično-gospodarsko sprego okrivijo svobodno pobudo in tržne mehanizme, ko pa je v resnici kriva prav njihova odsotnost.

Drži, za vsako protirežimsko izrečeno misel vas na Slovenskem še ne

bodo strpali za zapahe niti vas ne bodo skrajšali za glavo. V primerjavi s severnokorejskimi kolegi ali kakšno poslastico iz zgodovine, nam gre torej gotovo dobro. Predpostavljam pa, da to še ni relevantno merilo in da se želimo primerjati z drugačnimi družbami, da si želimo sistema, kjer bodo kriteriji in pričakovanja višja.

Prav tako razumem, da tisti del državljanov, ki imajo vsaj srednje dobro plačano redno zaposlitev v javnem sektorju (če so z njo seveda zadovoljni), za odtенок težje razume, v kakšnih škripah se je znašla osebna svoboda posameznika v Sloveniji. Namreč, čeprav se tudi oni soočajo z mnogimi pomanjkljivostmi naše ureditve, te manj odločno zarezajo v njihov življenjski standard. Imajo varno in stabilno zaposlitev in s tem zagotovljen dohodek. Pri tem jih ne omejuje ali ogroža vprašanje, koliko vrednosti ustvari njihovo delovno mesto – če z njim ustvarjajo izgubo, je to najmanjši problem, saj vendar častijo davkoplačevalci. Pri čemer ne želim demonizirati javnega sektorja. Oni pač opravljajo svoje službe. Nekateri zelo dobro! Pravim le, da razumem, zakaj nekateri izmed njih težje dojamejo, kje je pravzaprav težava.

In kje je težava? Če govorimo o dostojnem življenju in svobodnem posamezniku, je ključno vprašanje, ali se posameznik lahko preživlja s svojim delom ali ne. Zadnji eurobarometer kaže, da to razumemo tudi Slovenci, saj kot tematike, ki nas najbolj skrbijo, navajamo na prvem mestu – zanimivo, ne državnih in borčevskih proslav ali pomanjkanje tako opevane socialne države –, ampak brezposelnost nato pa gospodarsko situacijo v državi in davščine. Če se ne pustimo zмести kakšni politikantski dimni bombi, je torej jasno, kaj so osrednje teme. Pa živimo v državi, ki bi bila nastajanju novih delovnih mest prijazna? Dovoli država ljudem delati in si ustvarjati boljši vsakdan? Ima posameznik s trdim delom in nudenjem produktov in storitev, po katerih njegova okolica povprašuje, možnost uspeti? Odgovor je žal vse prepogosto: NE. Vsaj ne brez, da bi zato precej agilno skakal čez vse mogoče oblastniške obroče.

Slovenija je država, kjer imamo v letu 2013 kar 287 reguliranih poklicev. Če za kirurge in pediatre to nekako kar razumemo, je dosti težje razumeti, kaj državo briga, če je nekdo pek, slaščičar, frizer ali knjižničar brez "za to potrebne" izobrazbe. Vaše težave, če ste bili ravno ob službo, če ste siti okoliščin v sedanji ali pa če ravno zaključujete izobraževanje in se iskanja zaposlitvenih možnosti šele lotevate, se seveda ne končajo pri listi reguliranih poklicev. Če vam na kraj pamet pride, da bi bili sami svoj šef in se lotili podjetništva, vas nemudoma čaka plaz prispevkov in predpisov, ki vam bodo krepko dražili ceno poslovanja in tako onemogočajo to pot večini, ki nima kar precejšnih prihrankov, da bi se lahko poleg osnovne dejavnosti ukvarjala še z neproduktivnim birokratiziranjem. Podjetniki torej ostajajo osovražena kategorija. To so namreč tisti kapitalistični požrešneži, ki bi vam radi nudili storitve, ki jih lahko prostovoljno kupite ali pa ne. To je vendar potrebno zatreti! Posebno, če pri tem ne prispevajo dovolj za ležerno zapravljanje politične elite.

Socialno čuteči imajo o delovnih mestih običajno veliko povedati. To, da z višanjem davkov in dodatno birokracijo ta uničujejo, pa nekako pozabijo. Veste, mit je, da dela ni. Delo je in veliko ga je. Želje človeštva so namreč neskončne, kar pomeni, da je tudi dela, da bi jih zadovoljili, neskončno veliko. Zatorej sta vprašanji dve: 1. ali smo pripravljeni delati in 2. ali nam je dovoljeno delati.

V preteklosti je tisti, ki je hotel kaj zaslužiti zase, lahko šel pomagat kmetu v sosednjo vas. Ali pa prodajat piškote, raznašat časopise ali prodajat limonado, če smo malo bolj ameriški. Danes se komaj obrnete naokoli pa delate na črno in ste obravnavani kot kriminalce (ali vsaj za to nimate urejene vse "potrebne" dokumentacije). Pa smo vsi skrajno socialno čuteči. Ravno toliko, da ljudem ne dovolimo delati, potem jih pa z miloščino rešujemo. Kot bi jim najprej polomili noge, nato pa podarili bergle. To je ta svobodna Slovenija!

Ob tem oblast tedensko triumfira z novimi posegi v našo svobodo in "rešuje" najbolj osrednje probleme. Ne, ne tistih, ki smo jih omenjali državljani v eurobarometru. Tiste prave, ključne in pomembne vendar! Državni zbor sprejema zakon o vinu, s katerim se spravlja na neustekleničeno vino in s tem na t.i. hišno vino... Pa "kuhančka" vam tudi točijo prepoceni, so odločili.

Lotili so se tudi zakona o gozdovih, kjer se bodo spravili na kmete, ki bi morebiti les iz svojih gozdov uporabljali za lastno rabo. In to kar tako, ne da bi država imela kaj od tega?! Predrzno kajne? Nadzor bodo poostriili, kajpak. Zdaj bo tudi za to predviden kupček papirologije. Sam se spominjam nekega božiča iz svojega otroštva, ko pri hiši ni bilo kaj veliko denarja, pa nam je nek kmet zastonj podaril božično drevesce. Tako brez birokracije, si lahko mislite. Kakšen pokvarjenec! Še dobro, da imamo vrle politike, da takšen zlodej preganjajo! Pa smo spet vsi socialno čuteči.

In ko smo bili v zadnjem času socialno čuteči tudi do bank – vanje smo vrgli kar tri in pol milijarde – predsednica vlade izjavi: »Dokazali smo, da znamo.« Čeprav so samo dober mesec poprej za sanacijo bank imeli rezerviranih "le" 1,2 milijarde proračunskih sredstev, to Alenka Bratušek izjavi brez treme in sramu. Veste, koliko je tri in pol milijarde? V državi naj bi okoli 150 tisoč ljudi živelo pod pragom revščine. To je toliko, da bi VSAKEMU od njih lahko dali dve LETNI plači. Pa je vas, bojda svobodne državljane Slovenije, kdo povprašal, če se strinjate s takšno dokapitalizacijo bank iz vašega žepa? Vam je kdo v preteklih nekaj letih, ko je bilo očitno, da se bančni sistem sesuva, predstavil tudi možnost, da bi kakšno od bank preprosto pustili, da propade?

Seveda je odgovor ne. Še več, ob vsej tej svobodi in socialni čutečnosti etablišana oblast premore celo predrznost, da napove, da bank tudi po sanaciji nima namena v celoti izpustiti iz svojih krempljev in bo v NLB tudi v prihodnje obdržala kontrolni delež. Kot bi nam davkoplačevalcem pokazala sredinec in zabrusila: se vidimo ob naslednji dokapitalizaciji, ovce!

Vse to, zabeljeno z izmišljenimi gospodarskimi trendi Maše Kociper in nič manj za lase privlečenim hvaljenjem o obetavnih rezultatih davčne politike te vlade, ki se ga je lotilo kar nekaj političnih prvakov, pa lahko spremljate na javni televiziji RTV Slovenija. Ustanovi, za katero prispevek prav tako svobodno plačujete zgolj na prostovoljni bazi in zato, ker njihovo storitev toliko cenite. Kajne?

Pravijo, da je največja nevarnost svobodi zadovoljen suženj. Zato naredimo en drugemu uslugo in ne bodimo preskromni in prehitro zadovoljni s stanjem v katerega nas pahnejo. V prihajajočem letu pa nam vsem skupaj želim predvsem svobode; poguma, da bi jo zahtevali in nato odgovornosti, da bi jo znali obdržati.

Revizija stanja v slovenskem bančnem sistemu v obliki t. i. stresnih testov je dala bolj ali manj pričakovane rezultate.

Vendar so bolj kot sama velikost t. i. bančne luknje (ki bi ji bilo glede na njen obseg pravilneje reči krater) povedni odzivi na njeno razkritje. Ob njih lažje razumemo, zakaj so trenutno razmere v državi takšne, da ne dajejo kaj dosti upanja na to, da bi se lahko v kratkem zgodila kakšna pozitivna sprememba.

Evforija namesto katarze

To, da nekdo skoraj petmilijardno bančno luknjo, ki jo bo treba kako-pak pokriti z davkoplačevalskim denarjem, razglašajo kot pozitivno novico, se zdi bodisi kot lunatizem bodisi kot cinično norčevanje iz državljanov. Vendar se je pri nas zgodilo prav to. Vladajoča politika je namreč objavo teh podatkov pospremila malodane z navdušenjem. Tako je premierka Bratuškova povedala, da so s tem "dokazali in pokazali, da znajo".

Znajo kaj? Edino, kar je ta vlada "izvirnega" prispevala, so novi in nov davki in druge obremenitve, ki jih nalaga državljanom. Vse preostalo (slaba banka, državni holding itd.) je plagiat tistega, kar je predlagala njena predhodnica. In čemur so ključni ljudje zdajšnje koalicije – na čelu z Bratuškovo –, ko so bili še v opoziciji, odločno nasprotovali.

Ti "dosežki" so razumljivi v luči dejstva, da vladna ekipa nima nikakršne razvojne vizije. In to marionetno vlado vodi mediokriteta, ki se je v svojem kratkem mandatu "izkazala" s številnimi nesmiselnimi izjavami (na primer tisto, da ljudje radi plačujejo davke), v primerjavi s katerimi bi še nekdanji ameriški predsednik George W. Bush, znan po svojih prismuknjenih bušizimih, izpadel tako rekoč kot modrec.

Gre za obnašanje, ki močno spominja na t. i. Dunning-Krugerjev učinek, ko določena oseba živi v iluziji lastne superiornosti, saj ni zmožna pravilno oceniti svojih kognitivnih sposobnosti, zato jih močno preceňuje. Poleg tega gre za osebo, ki je prispevala svoj delež k ustvarjanju bančne luknje, saj je kot članica nadzornega sveta ene od državnih bank "držala štango" pri podeljevanju nezavarovanih kreditov.

Ta oseba naj bi vodila reševanje nastale situacije. In državljanji naj bi bili tega celo veseli? Češ da bomo s tem ohranili svojo suverenost. Vendar suverenost v rokah nesposobnih in/ali pokvarjenih in/ali represivnih oblastnikov ni kaj dosti vredna. Ne nazadnje je Severna Koreja ena najbolj "suverenih" držav na svetu, njeno ljudstvo pa eno najbolj revnih in zatiranih.

Nič čudnega po vsem tem, da je Silvester Šurla v Reporterju pod naslovom "Katastrofa 2013" sedanjo predsednico vlade preimenoval v "Katasrofo Slovenije" in to povsem upravičeno, saj ne le dela škodo na vseh koncih in krajih, ampak tudi laže in zavaja..

Alenka Bratušek ni ime, pač pa katastrofa leta 2013. Na mestu predsednice vlade je ubijalska kombinacija puhlosti in nadutosti. Najmanj kompetentna premierka v zgodovini samostojne Slovenije, povsem neprimerna oseba za vodenje izvršilne veje oblasti. Ima najslabšo ekipo ministrov, ki zaradi škandalov odstopajo kot po tekočem traku, ona pa je politična marioneta z omejenim rokom trajanja – za njenim hrbtom vladajo tisti, ki so jo nastavili na položaj predsednice vlade. Strici in njihovi ljubiji.

Servilnost sedme sile

Seveda je povsem običajno, da skušajo oblastniki – ne glede na politično barvo – vsakršno situacijo prikazati v zanje čim bolj ugodni luči in v ta namen tudi prikrojiti dejstva, če je treba. Težava je, če jim pri tem sekundirajo tisti, ki bi jih morali nadzorovati. Predvsem mediji. In prav ti so se ob objavi stresnih testov slovenskih bank (ponovno) "izkazali" s svojo servilnostjo do trenutno vladajoče opcije.

V normalni državi bi bile opisane reakcije oblastnikov predmet medijskega posmeha in/ali zgražanja. Pri nas pa ne samo, da dominantni mediji tega ne počnejo, ampak odkrito služijo njihovi promociji. Tako je eden osrednjih dnevnih časopisov ob zadnji izredno dragi zadolžitvi napisal, kako naj bi država s tem "okrepila svojo finančno moč", drugi pa je ob razkritju bančne luknje napovedal "po petih letih sivine zopet pozitivne novice". Agitprop, na katerega bi bil ponosen sam tovariš Ždanov!

Namesto razkrivanja razlogov za finančno opustošenje mediji skupaj s premierko zavajajo javnost s floskulami o suverenosti, enotnosti, solidarnosti. Če pa se že posvetijo vprašanju odgovornosti za nastale razmere, odvrtačajo pozornost od dejanskih krivcev. Predvsem tistih, ki so si izmislili razvpito ideologijo nacionalnega interesa.

Odložene težave

Vlada in njeni medijski pribočniki se obnašajo, kot da je zdaj, ko se je izkazalo, da bomo potrebovali "samo" tistih nekaj manj kot pet milijard za sanacijo bank, vse v redu. Zloglasne trojke ne bo, banke bodo polne denarja (kot je zadnjič na nacionalki dejala ena od poslank največje vladne stranke) in kreditiranje ("naših", kakopak) se bo lahko nadaljevalo. Dejansko so jim trenutne mednarodne razmere v prid. Tisti, ki vodijo Evropsko unijo, si v času pred bližajočimi se evropskimi volitvami preprosto ne morejo privoščiti bankrota še ene njene članice, saj bi to lahko sprožilo val evroskepticizma in volilni uspeh protievropsko usmerjenih političnih sil. Zato si zdaj nekoliko zatiskajo oči in se delajo, kot da se je Slovenija uspela izvleči.

To je razlog za njihovo benevolentnost, ne pa zadovoljstvo z delom Bratuškove in njene vlade. Vendar s tem težave nikakor niso rešene, ampak so zgolj odložene. Brez korenitih sprememb (te so v zdajšnji konstelaciji političnih sil malo verjetne) bodo ti v ne tako oddaljeni prihodnosti spet – s še večjo silovitostjo – udarili na plan. Plačilu zapitka se na koncu ne bo mogoče izogniti.

Takšno političarko bi javnost in mediji v normalnih zahodnih demokracijah že zdavnaj raztrgali. Pri nas pa jo večina režimskih medijev po severnokorejskem vzoru povsem nekritično podpira in zanjo opravlja umazane propagandne posle vsakodnevnega pranja možganov pohlevnih državljanov. V skladu z navodilom šefa Foruma 21 Milana Kučana, ki se je že aprila, mesec dni po nastopu nove vlade, javno hudoval, da je bila ta iz njemu nerazumljivih razlogov v medijih sprejeta na nož. Od takrat naprej režimski mediji Bratuškovi pojejo samo še hvalnice, tako

kot Kučanu že vso njegovo politično kariero.

Leto 2013, ki v teh dneh jemlje slovo, je Bratuškova zaznamovala s tremi škandaloznimi izjavami, ki bodo gotovo prišle v anale največjih slovenskih političnih norosti. Najprej je v osnovnošolski angleščini vsemu svetu na CNN sporočila, da potrebujemo samo čas, ne denarja, potem pa kmalu začela daviti državljane in gospodarstvo z novimi in višjimi davki. Davkoplačevalcem je nato za govornico v državnem zboru položila na srce, da se z davki državljani počutijo varne. Pred koncem leta, takoj po objavi stresnih testov, ki so v slovenskih bankah izmerili skoraj pet milijard evrov globoko luknjo, pa je iz ust marionetne premierke prišel še en nepozaben biser: »Danes je dan, ko smo vam dokazali in pokazali, da znamo. In danes je dan, ko smo vam dokazali, da bo edina trojka v naši državi domača trojka . . .« To je izustila na dan, ko so že z drugo sanacijo izropanega bančnega sistema v samostojni Sloveniji vsakega državljanu obremenili za še 2.879 evrov.

Čeprav še zmeraj ne moremo reči, da smo na cilju, lahko naša marionetna premierka mrtvo hladno reče, da smo spet na pravi poti. Tako kot v socializmu, v katerem nikoli nismo prišli na cilj, a smo bili vedno na pravi poti v komunizem. A cilj je tudi v današnjem t. i. demokratičnem socializmu podoben: »Slovenija bo država, kjer ima solidarnost prednost pred egoizmom in kjer je sodelovanje bolj cenjeno od lastnih interesov,« se je v poslanici ob dnevu samostojnosti in enotnosti zapisala Bratuškovi. Ona, tako pravi, si ne želi države z nizkimi davki, zasebnimi šolami in zasebnimi zdravstvenimi ustanovami, pač pa državo, kjer nekoliko višji davki prinašajo socialno varnost, kakovostno javno šolstvo in dostopno zdravstveno oskrbo.

Marionetna premierka se tudi tokrat ni izneverila znani boljševistični metodi: da govoriš eno, delaš pa povsem nekaj drugega. Da govoriš o

solidarnosti, delaš pa vse za ohranitev privilegijev. Sedanja vlada, ki jo je z odločilnimi glasovi poslancev Državljsanske liste omogočil politični prevarant Gregor Virant, ni naredila še prav nič k bolj vitki državi. Krčenje razbohotenega javnega sektorja, kjer je največ neupravičenih privilegijev, bi bil prvi korak vlade k solidarnosti z davkoplačevalci, ki so prisiljeni vse to financirati. Da lahko potem njena vlada pobrane davke deli prav nič solidarno po političnem ključu. Ker vlada državno premoženje razume kot plen (državna podjetja upravljajo po politično nastavljenih nadzornikih in upravah politiki vladajoče koalicije), seveda napada zasebni sektor in onemogoča zasebno pobudo, ki je v normalnih liberalnih državah glavni motor napredka, razvoja in blaginje. Floskula o solidarnosti se pri tem uporablja in zlorablja za omejevanje svobode posameznikov.

Sploh se je ob tem treba vprašati, kje so glavna gojišča korupcije: v javnem (državnem) ali zasebnem sektorju? V državnih ali zasebnih (tujih) bankah? V javnem ali zasebnem zdravstvu? Ali ni prav državno lastništvo, s katerim so gospodarili politiki na oblasti, Slovenijo po dveh desetletjih samostojnosti pripeljalo na rob bankrota? A se ta marionetna premierka, ki ji takšne floskule seveda pišejo drugi, sploh zaveda, kaj govori? Najbrž ne. Tudi ona je človek javnega sektorja in ji manjka občutka za realnost – kako se na trgu služi denar, ne samo kako se zapravlja denar drugih.

Kariera Alenke Bratušek je tipični primer korupcije. Ne politične, ampak prave. Kako drugače je bila takšna oseba brez prave izobrazbe in izkušenj lahko deležna tako hitre uradniške kariere na vodstvenih funkcijah (ki so strokovne, ne politične!) finančnega ministrstva? Po spletu naključij ji je nazadnje uspelo postati celo predsednica vlade. Res katastrofa!

Človeštvo je že šlo skozi podobne katastrofe, zato imamo sledove tega tudi v Svetem pismu. Tole je iz Izaijeve knjige, 47, 1.3-15. Mislim, da vam ne bo težko ugotoviti, na koga lahko naobrnelo to besedilo v Sloveniji ob prelomu leta 2013 v 2014.

Stopi dol in sedi v prah, devica, hči babilonska! Sedi na tla, brez prestola, hči kaldejska! Kajti ne bodo te več imenovali mehka in nežna. Naj se odkrije tvoja nagota, naj se pokaže tvoja sramota! Maščeval se bom in nikomur ne bom prizanesel. Naš odkupitelj, njegovo ime je Gospod nad vojskami, je Sveti Izraelov. Tihó sédi in pojdi v temò, hči kaldejska! Kajti ne bodo te več imenovali vladarica kraljestev. Razsrdil sem se na svoje ljudstvo, oskrnil sem svojo dediščino, dal sem jih tebi v roke: nisi jim izkazovala usmiljenja, starcu si nalagala svoj silno težki jarem. Rekla si: »Na veke ostanem, vladarica za vselej.« Nisi si vzela k srcu teh reči, nisi se spominjala njihovega konca. Zdaj torej poslušaj to, razvajenka, ki brez skrbi sediš na prestolu, ki praviš v svojem srcu: »Jaz in nihče drug, ne bom sedela kot vdova, ne poznala izgube.« Nadte pa bo prišlo oboje, nenadoma, v enem dnevu, izguba vseh otrok in vdovstvo bosta v polni meri prišla nadte, kljub tvojim številnim čarovnijam, kljub

zelo veliki moči tvojih zarotitev. Čutila si se varno v svoji hudobiji, rekla si: »Nihče me ne vidi.« Tvoja modrost in tvoja učenost sta te zapeljali, da si rekla v svojem srcu: »Jaz in nihče drug.« Prišlo pa bo nadte húdo, ne boš ga znala odvrniti, zadela te bo poguba, ne boš je mogla zaustaviti, hipoma bo prišlo nadte uničenje, ki ga ne poznaš. Nastopi vendar s svojimi zarotivami in s svojimi številnimi čarovnijami, ki si se z njimi trudila od svoje mladosti, morda si utegneš opomoči, morda boš vlila strah. Utrujena si od svojih številnih posvetov: naj vendar nastopijo in naj te rešijo, ki razdeljujejo nebo, gledajo zvezde, oznanjajo ob mlajih, kaj bo prišlo nadte. Glej, postali so kakor strnje, ogenj jih bo požgal, ne morejo si rešiti življenja iz oblasti plamena. To ni žerjavica, da bi se človek ogrel, ne ogenj, da bi kdo sedel ob njem. Takšni so ti postali tisti, s katerimi si se trudila, ki so s tabo trgovali od tvoje mladosti: vsak bo zavil na svojo stran, nihče te ne bo rešil.

Za tiste pa, ki vse to vodijo iz ozadja grobišč, s katerimi so zasuli slovensko zemljo, velja, kar je bilo rečeno že Kajnu:
»Bodi torej preklet z zemlje, ki je odprla svoja usta in iz tvojih rok sprejela kri tvojega brata!« (1 Mz 4, 11).

Takole jih pa opiše Knjiga modrosti (12, 11): »Zakaj ta rod je bil preklet od začetka.«
Imen ni treba navajati, ker jih vsi poznate. Tudi njihova ura bo prišla – daj, Gospod, da kmalu!

Janko Mlakar (1874–1953)

SPOMINI

IZLETI

Ko sem poučeval še na osnovni šoli, sem v začetku šolskega leta ujel pogovor, ki sta ga imela dva abecedarska junaka za mojim hrbtom. Mislim, da je bilo to v ozki ulici za frančiškanskim samostanom.

»Kam pa pojdeš ti v šula?«

»Na Vrtača.«

»Jest bom pa rajši šu na Ledina. Tam maja majnišk izlet, na Vrtač ga pa nimaja.«

In kakšen je bil ta majniški izlet, ki ga je naš junak tako cenil, da si je zaradi njega izbral "Ledina" za torišče svojega znanstvenega udejstvovanja?

Mladina se je zbrala ob šestih zjutraj v šolskih prostorih, nato je pa "izletela" na – Rožnik. Tam sem jaz maševal. Ledinarji so pa peli. Po sv. maši so zajtrkovali kavo in žemlje, potem so se pa igrali. Za malico ob desetih so bili medeni štruklji; ko je odzvonilo poldne, so začeli odhajati v lepih dolgih vrstah po dva in dva, na Bleiweisovi cesti (sedaj Prešernova, op. ur.) je bil pa razhod.

Kajne, kako smešno? Majniški izlet, pa na Rožnik!

In vendar so se otroci že tedne prej veselili tega "izleta".

Takrat je bila šolska mladina pač skromna ter z malim zadovoljna tudi glede počitnic. Šola se je začela 15. septembra in končala 15. julija. Samo na gimnazijah, kjer so imeli maturo, so se začele počitnice nekoliko dni poprej. In med letom? Z božičnimi in velikonočnimi počitnicami vred je bilo največ kakih 25 dni prostih. Poleg tega pa razen ob torkih, četrtnih in sobotah vsako popoldne pouk. Takrat smo pač lahko govorili o "šolskem letu", kar dandanes ne moremo. Današnje "šolsko leto" je prava ironija. Svoje dni se je šolsko leto prijetno pretrgalo s počitnicami; sedaj se pa počitnice pretrgajo s šolskimi dnevi, seveda v očeh učeče se mladine malce neprijetno.

Ko sem nekje nežni mladini to svoje mnenje povedal ter se celo predrznil trditi, da je v letu več prostih kakor šolskih dni, sem zadel na vsestranski odpor. Študentke so mi ogorčeno ugovarjale in branile svoje truda polno "šolsko leto". Prepир se je končal s stavo. Štefka je namreč stavila dinar proti kovaču, da je bilo v preteklem šolskem letu (1935/36) več šolskih kakor prostih dni.

Jaz sem stavo sprejel, čeprav sem vedel, da jo bom izgubil. Hotel sem namreč dobiti točne podatke, katerih se mi samemu ni ljubilo iskati.

Čez tri dni mi je izročila Štefka svoj "elaborat" ter z veseljem spravila kovača, ki je že imel določeno pot. Naštela je 197 šolskih in 169 prostih dni. Pri tem pa seveda ni upoštevala prostih popoldnevov. So razredi, ki nimajo popoldne ali pa dopoldne, torej polovico dneva, nikakega obligatnega pouka. Ako seštejem te poldneve, dobimo okroglo celih 98 dni. Torej je v šolskem letu pravzaprav 267 prostih dni.

Ker ima pa leto 365 dni, ostane samo še 99 šolskih dni. Tako sem pravzaprav jaz dobil stavo, ne pa Štefka. Ker se pa nji bolj pozna dinar kakor meni kovač, sem ji velikodušno pustil, da je stavo dobila.

Število šolskih dni bi se še bolj skrčilo, če bi še to upošteval, da so danes šolske ure za deset minut krajše, kakor v 19. stoletju. Toda če bi še s tem računal, se bojim, da bi slednjič naštel več prostih dni, kakor je sploh dni v letu.

Današnja mladina je zelo razvajena, kakor glede prostih dni, prav tako tudi v drugih ozirih. Vzemimo samo izlete. Tu ima poučne ekskurzije, pri katerih je pa včasih bore malo pouka, majniški izlet, ki se raztegne večkrat na dva dni, "jadranske izlete", večdnevne izlete konec leta, letovanje, taborjenje itd.; same prijetne zadeve, o katerih smo v predvojnem času prav malo vedeli (*gre za prvo svetovno vojsko 1914-1918, op. ur.*).

Seveda, majniške izlete smo imeli. Kakšne, sem pa že omenil. Pri Sv. Jakobu so tudi višji razredi šli z abecedarji na Rožnik, pa so se veseli in z izletom zadovoljni vračali domov. Seveda, jaz sem prišel domov ves zbit. Vse dopoldne sem se moral igrati, z malimi in velikimi. Male so se "šle" najrajši psa in mačko. Bilo je pa menda samo ob sebi razumljivo, da sem bil jaz vedno mačka. Pri velikih sem pa moral "trden most" držati ali pa v "vodnjak gledati". In zopet sem bil jaz tisti, ki jih je največ dobil po grbi. Kaj sem hotel? "Si Romae vivis, Romano vivito more – Če živiš v Rimu, se drži rimskih običajev", sem si mislil ter se vdal v usodo.

Pa sem prav ravnal. Pozneje so mi moje bivše učenke zatrjevale, da se jim je na izletih prav to najprijetnejše zdelo, da sem bil z njimi tako domač ter jih na ta ali oni način zabaval.

To je važna resnica, ki jo mora vsak vodnik šolskih izletov razumeti. Mali in veliki si žele na izletih zabave, ne pouka.

Ščasoma smo tudi na osemrazrednici pri Sv. Jakobu tako napredovali, da so z višjimi tremi razredi prirejali celodnevne majniške izlete, pa nekoliko daljše kakor na Rožnik. Nekega leta se je šesti razred tako opogumil, da je "izletel" celo tja gor h Klanškima jezeroma.

Imeli smo krasno vreme. Ko smo stali na bregu Zadnjega jezera, sem deklicam navdušeno kazal gore in opisoval, kako se pride na Mangart. Ko sem končal, se ozrem in vidim, da je vse moje poslušalstvo obstalo iz – razredne učiteljice gospodične Šerc. Vse izletnice so stale nekoliko stran v gosti gruči in nekaj pazljivo opazovale.

»Kaj pa imate tu?« jih vprašam nekoliko vznevoljen, ker so pokazale tako malo zanimanja za gore.

»Mlade žabice,« so zavpile z veselim glasom.

Jaz sem jim razkazoval lepoto naših gora, deklice

so pa občudovale "mlade žabice".

Če bi jim bila učiteljica na "mladih žabicah" razlagala razvoj žabjega rodu, bi bile gotovo zopet kaj drugega našle, kar bi jih bolj zanimalo.

Da, za pouk so izletniki, deklice kakor fantje, prav malo navdušeni in to celo na poučnih ekskurzijah. Morebitni pouk sprejmejo samo v zabavni ali vsaj mikavni obliki, prav tako kakor vzame razvajen bolnik ricinovo olje samo v sladkorčkih.

Nekoč sem vprašal gimnazijke, ki so šle v Bohinj, kako so se imele na izletu.

»Drugič ostanemo rajši doma,« so mi zatrjevale ogorčeno. »Gospod profesor nam je vso pot razlagal zemljepis in geologijo. Ali je to kakšen izlet?«

Zdi se mi, da profesor obojega spola najboljše stori, če na izletu svoj uradni obraz pusti doma, saj tudi mladina ne vzame svojega šolskega s seboj, marveč se rada pokaže takšna, kakor je v resnici. Na ta način se najbolj med seboj spoznata oba, študent in pedagog. Izletniki obojega spola se najbolj počutijo, če profesor tudi na zunaj pokaže, da nima v žepu kataloga. Sicer jim prav lahko pokvari vse izletniško "nastrogenje" (štimumgo), če se je sploh mogla spričo njegove uradne osebe pojaviti.

V nekem pedagoškem listu (v katerem, sem pozabil) je avtor profesorjem v pouk zapisal tale izletniški dogodek.

Dijaki so prišli s svojim razrednikom na neki turi do snega. V veselem razpoloženju je prav najboljši dijak hitro naredil kepo ter jo vrgel v profesorja. Ker zgled vleče, so se tudi drugi pripravili med veselim krikom, da okepajo svojega poveljnika.

Ta je pa ves razjarjen zaradi "nezaslišane predznosti" svojih podložnikov začel kričati:

»Diese Unverschämtheit! Ich werde Sie gleich eintragen! – Taka nesramnost! Jaz vas bom takoj zapisal [v razrednico]!«

Gospod je v svojem ogorčenju čisto pozabil, da ne sedi za katedrom. Veselo "nastrogenje" je izginilo, kakor bi ga odpihnil, in se ni več vrnilo. Ves izlet je bil skažen. Profesor bi bil veliko bolje storil, če bi bil sprejel z dijaki boj ter bi jih bil prav pošteno okepal.

Jaz sem si ta nasvet dobro zapomnil in sem bil zato že večkrat od svojih izletnic temeljito okepan. Najbolj goreče v kepanju so bile tiste, ki so v šoli sedele kakor "nalimane".

Na majniške izlete hodim že štirideseto leto, pa grem rajši kot povabljenec kakor kot voditelj, ker nimam potem nikake odgovornosti, če se katera deklica ubije, izgubi ali celo prehladi. Kadar sem kot razrednik peljal svoj razred na izlet, sem bil šele zvečer brez skrbi, ko sem oddal ves trop staršem. Med potjo sem jih večkrat preštel in sploh pazil nanje kot dober pastir na ovce, da se mu katera ne izgubi ali kam ne zaskoči. Zato se pa lahko tudi pohvalim, da sem vedno vse in cele nazaj pripeljal.

Samo enkrat se ji je zgodilo, da mi je neka tretješolka padla v vodo.

Pod Stolom so ob Završnici metale žogo. Pa ti je Marija iztaknila tanko deblo, ki je ležalo poprek preko potoka. Seveda je hotela takoj po njem čez, čeprav ni imela onkraj vode nič opraviti. Kako je pa

tudi prijetno stopati po ozki "brvi", zlasti še, če je precej možnosti, da lahko čofneš v vodo! In res je čofnila. Hudomušna Silvica je deblo "samo nekoliko zavrtela", kakor je potem trdila, in Marija je ležala v vodi, kakor je bila dolga in široka.

Deklice so zakričale, jaz sem se pa pošteno prestrašil, ker je Završnica v majniku naravnost ledeno mrzla, pa je "ponesrečenka" takoj rešila situacijo.

»Punce, mrzla je, mrzla!« je klicala ter hitela iz vode na sonce, da bi se ogrela.

Mislil sem, da bo oštela Silvico, ki ji je bila pripravila tako "prijetno" kopel, pa je letala veselo po trati in se otresala kakor pes, kadar prileze iz vode. Ker je njeno prijateljico skrbna mamica preskrbela z nadomestno obleko, je bila Marija hitro v suho preoblečena, mokro obleko smo pa dali na sonce, da se je posušila. Obleko na sebi sušiti je namreč navadno precej nerodna in včasih tudi nezdrava zadeva.

Ker se na izletih, zlasti pri deklicah iz nižjih razredov, rade kake homatije pripete, sem vedno naprosil to ali ono kolegico, da je šla z menoj, pa je navadno prav takrat nisem mogel dobiti, kadar bi bila potrebna. Tako tudi v dvajsetem letu.

Takrat so "izletele" vse ljubljanske srednje šole hkrati čez Karavanke na Koroško. Jaz sem vodil drugi licejski razred. Vozili smo se v železniških vozovih, ki so bili večinoma brez oken. To se pravi, odprtine so bile, manjkala so le stekla. Zato smo morali v predoru skozi Karavanke "okna" mašiti s plašči, da se nismo zadušili.

Mojim deklicam je bil izlet v toliko všeč, ker so nas na postajah otroci pozdravljali z živio klici in zastavicami. Posebno slovesno smo bili sprejeti na Ledenicah. Celo občinski "očetje" so nas čakali na postaji. Nadaljnji potek pa deklicam ni posebno ugajal.

Možje so nas vodili daleč naokrog ter nam razkazovali lepote svoje domovine, za katere pa od vroče poti izdelani in lačni otroci niso kazali posebnega zanimanja. Od naročenega in pošteno plačanega kosila smo použili v naglici samo juho, nato so nas pa gnali naprej proti Blaškemu jezeru. Pa tudi tu nam niso pustili preveč počitka. Komaj smo se nekoliko ogledali, so nas že zopet naložili na vlak ter odpeljali v Podrožico, kamor smo prispeli sredi popoldneva.

»Sedaj pa v Šentjakob,« se je glasilo vrhovno povelje. Moje licejke so pa prešle v – stavko.

»Nikamor več ne gremo; imamo že dosti tega letanja!«

Ker sem bil jaz istega mnenja, smo si do odhoda iz lepe Koroške preganjali čas, kakor smo vedeli in znali. Deklice so se rotile na vse cveke, kar so jih že dobile in kar so jih upale še dobiti, da ne pojdejo nikdar več na izlet z vso šolo.

Vožnja v Ljubljano je bila pa še precej zabavna, seveda sem moral večinoma jaz skrbeti za zabavo, nekaj so pa prispevale tudi deklice, čeprav neprosto-voljno, kakor na primer Silva in Kristina ki sta se med vožnjo nekaj sprli, pa sta prišli k meni pravico iskat.

»Silva je prijela mojo glavo ter je z njo butala ob steno,« se je bridko pritožila Kristina in se držala za "butano" glavo, da bi vzbudila sočutje.

»Silva, zakaj si butala s Kristinino glavo ob steno?«

»Kristina me je kar na lepem sunila, da sem priletela v okno. Toliko, da nisem padla iz vagona.«

»Sta že opravili. Ti, Kristina, si začela, zato je bila tvoja glava butana ob steno. Silva je bila pa sunjena v okno. Tako je vsaka svoj del dala in dobila; zato se nimata prav nič pritoževati.«

Obe sta šli od "sodbe" nekoliko užaljeni.

»Veš, Silva, nikdar več te ne pogledam. In v šolo tudi ne bom s teboj več hodila.«

»Jaz tudi ne. Za vedno sem s teboj skregana!«

To "smrtno" sovraštvo pa ni dolgo trajalo. Ko se je že nekoliko stemnilo, pride Sonja in me skrivnostno povabi, naj grem z njo.

»Boste nekaj videli!«

Grem v sosednji oddelek, in kaj sem zagledal?

Silva je sedela v kotu pri oknu ter spala spanje pravičnega. V naročju je pa držala glavo, s katero je poprej butala ob steno. Kristina je pa ležala na klopi in prav tako mirno spala, potem ko je bila glavo položila zaupno v naročje svoji "smrtni sovražnici".

Ko smo se pripeljali do Otoč, se je že popolnoma zmračilo. Ker so smatrali v prvih poveljnih časih (*gre za prvo svetovno vojsko 1914-1918, op. ur.*) razsvetljava v železniških vozovih za luksuz, smo se vozili v temi, kar je bilo nekoliko nerodno.

Slava mi je potožila, da jo glava boli.

»Vtakni jo skozi okno, pa te bo nehala.«

Hildo je začelo viti po črevih.

»Lezi lepo na trebušček! Ko ga pregreješ, ti bo gotovo odleglo.«

Pa me ni ubogala. Legla je namreč na hrbet. Zato me je pa čez nekaj časa zopet klicala na pomoč.

»Gospod profesor, ena mi je sedla na trebuh.«

»Saj ni mogoče, ko pa na njem ležiš. Lidija, zakaj si se nanjo usedla?«

»Saj nisem nalašč, ko se pa nič ne vidi. Mislila sem, da je klop prazna.«

»Vidiš Hilda, zakaj me nisi ubogala? Če bi ležala na trebuhu namesto na hrbtu, bi ti bila Lidija kam drugam sedla. Ali te še hudo boli?«

»Ne več tako hudo. Dobro mi pa še ni.«

»Mislim, da bi ne bilo slabo, če bi ti Lidija še

enkrat na trebuh sedla. Na ta način se namreč tudi pogreje.«

Tu pa je bila že Olga pri meni z novico, da je Berti postalo slabo.

»Pravi, da bi čez dala.«

»Prav, naj pa da, ji bo vsaj odleglo.«

Grem v sosednji oddelek, kjer dobim Berto pri oknu.

»Kaj pa je s teboj?«

»Je že bolje.«

»Ali si že?«

»Da.«

»Kako pa?«

»Skozi okno.«

»Dobro, pa ostani kar pri oknu, če bo še kaj prišlo!«

Tu nastane v velikem oddelku glasen vrišč.

»Kaj pa imate?«

»Kristino so vrgle s klopi na tla,« se je hudovala njena sovražnica Silva.

»Ni res,« so ugovarjale druge. »Samo na tla smo jo položile, ker ni hotela vstati, da bi me sedle.«

Kako naj upornice pomirim, ko jih pa niti videl nisem v temi? Zato sem jih pa toliko boljše slišal. Tu mi pade srečna misel v glavo.

»Veste kaj, otroci? Lepo sedimo, pa vam povem kakšno povest!«

»Povest, povest! Gospod profesor, sedite sem! Ne, ne, sem, sem!«

Jaz sem se v tem šundru popolnoma pasivno zadržal, ker v temi res nisem vedel, kam bi sedel. Pa me naenkrat zgrabi nekaj rok in sedel sem srečno na klopi. Nato sem pa začel.

»Nekoč je bil...«

Potem sem imel mir prav do Ljubljane. Kar na mah so bile vse zdrave, celo tista, ki je poprej slonela ob oknu v pričakovanju "veselega dogodka".

Koroški izlet pa je imel še svoj epilog. Na vse šole, ki so se ga bile udeležile, je prišla namreč okrožnica, naj razredniki ugotove, koliko šip je vsak razbil. Moj odgovor je bil pač lahek, ko v našem vozu, kakor sem bile že omenil, sploh nismo imeli šip.

† DR. JOŽE TRONTELJ

Nenadoma je 9. decembra 2013 umrl predsednik Slovenske akademije znanosti in umetnosti dr. Jože Trontelj, ki je s svojim strokovnim delom, bil resnična vest naroda: nevsiljiv, a jasen in zanesljiv.

Rodil se je 1. junija 1939 v Kamniku. Z odliko je leta 1958 maturiral na Klasični gimnaziji v Ljubljani, leta 1964 pa je diplomiral na Medicinski fakulteti Univerze v Ljubljani. Specializiral se je za nevrologijo in leta 1972 postal doktor nevroloških znanosti, leta 1973 docent, leta 1996 pa redni profesor za nevrologijo na Medicinski fakulteti in na Fakulteti za zdravstvo Univerze v Ljubljani. Posvetil se je klinični nevrofiziologiji in kljub številnim obveznostim na drugih področjih vedno ostajal v stiku s pacienti. Z medicinsko-raziskovalnim delom je postal oče me-

tode mikroelektromiografije, ki velja za najboljčutljujejšo v diagnostiki bolezni živčno-mišičnega stika.

Leta 1991 izvoljen v SAZU in je leta 1995 postal njen redni član. Leta 2002 je bil izvoljen za podpredsednika in 2008 za predsednika SAZU.

Poleg znanstvenega dela, za katero je prejel več nagrad in priznanj, je bila zanj značilna še ena lastnost: neprekosljivo znanje in argumentirane etične premisleke je bil vedno pripravljen deliti z vsemi, ki so ga za to prosili. S svojimi stališči, ki jih je z objavami in javnimi nastopi posredoval zelo različnim krogom poslušalcev je zaznamoval javno razpravo o (bio)etičnih vprašanjih, šolstvu, kulturi, znanosti, pa tudi o slovenskem spravnem procesu in narodovi prihodnosti.

KANINSKO POGORJE

Veliki Kanin, ki je na naslovni strani je v bistvu samo najvišji vrh celotnega pogorja, ki se razprostira v približni smeri sever-jug, po vrhu pa teče meja med Slovenijo in Italijo. Tako padajo njegova vzhodna pobočja v dolino Soče pri Bovcu, zahodna pa v ozko gorsko dolino Reklanico (Raccolana), ki teče od italijanskega Trbiža (Tarvisio) in pri kraju Chiusaforte odpre v dolino reke Fella, po kateri teče glavna cesta iz Trbiža v Videm (Udine) ter Trst in Benetke, ter železniška proga Dunaj-Rim. Na drugi risbi, kjer je pogled s severa, sta jasno vidni obe dolini: Soška pri Bovcu in Reklanica pri Sella Nevea. Na prvi risbi je pogled z bovške strani. Ob lepem vremenu je iz smučišč na Kaninu (ki so na žalost zaprta zaradi

poškodb po plazju) lep razgled preko Furlanije na Jadransko morje med Trstom in Gradežem.

Kaninsko pogorje ima celo vrsto vrhov. Naštjemo samo tiste, ki so visoki čez 2.000 m. Od juga proti severu se vrste: Velika Baba (2.137 m), Laška Planja (2.448 m), Veliki Kanin (2.587 m), Prestreljnik (2.499 m), Lopa (2.460 m), Krivi rob (2.009 m), Jerebica (2.126 m).

Med temi vrhovi je zanimiv Prestreljnik. Svoje ime dolguje skalnemu oknu, ki daje gori videz, kakor da je prestreljena. Zanimivo je, da ima to okno tako lego, da ga je mogoče videti tudi od daleč. S Svete gore pri Gorici smo ga lahko z daljnogledom dobro videli, čeprav je oddaljen skoraj 50 km zračne linije.

Soška dolina z Bovcem

Prestreljnikovo okno

Razgled na Furlanijo in Jadransko morje

Levo: dolina Soče; desno: Reklanica

DAROVI

ZA SVETE MAŠE: \$650: NN; \$600: V. Grajciar; \$100: P. S., M. Davison; \$70: J. Klamic; \$50: M. Holjevac, V. Omahen; \$40: M. Ilc; \$30: I. Matic, M. Peterson, F. Omahen; \$20: M. Novak, J. Zalar, M. Dovic; \$10: A. Malensek, I. Kunovar.

ZA CERKEV: \$40: A. Lamovec; \$30: J. Zalar; \$20: I. Matic, S. Kodrin; \$10: M. Cendol, C. Grajciar; \$5: A. Malensek, J. Klamic.

ZA SAMOSTAN: \$175: NN; \$50: dr. J. Gorsic; \$25: J. Zalar; \$10: I. Matic, C. Grajciar.

ZA APOSTOLAT SV. FRANČIŠKA: \$10: C. Grajciar.

ZA LUČKE: \$30: C. Grajciar; \$10: I. Matic, M. Dovic; \$5: J. Klamic; CAD3: R. Smej-Novak.

ZA MISIJONE: \$175: NN; \$20: C. Grajciar.

ZA BARAGOVO ZVEZO: \$100: M. Davison; \$10: C. Grajciar.

DAR LISTU AM: \$175: NN; \$100: St. Vitus Oltar Society, Cle-

DECEMBRA 2013

veland, OH; \$70: B. Magajne; \$50: dr. A. Pust; \$40: F. Omahen; \$30: I. Matic, A. Lamovec; \$25: J. Jamnik; \$20: M. Sever, S. Kodrin, J. Zalar, M. Kosir (OG), dr. J. Gorsic; \$10: J. Klamic, M. Novak, R. Hozjan, M. Dovic, C. Grajciar, A. Delak, M. Straser, J. Kuk; \$5: F. Jakovcic.

BOG POVRNI

NAŠIM DOBROTNIKOM!

NAŠI RAJNI:

Rev. dr. JOŽE GOLE, Brookfield, WI